

2

0

Verksamhetsrapport

2

4

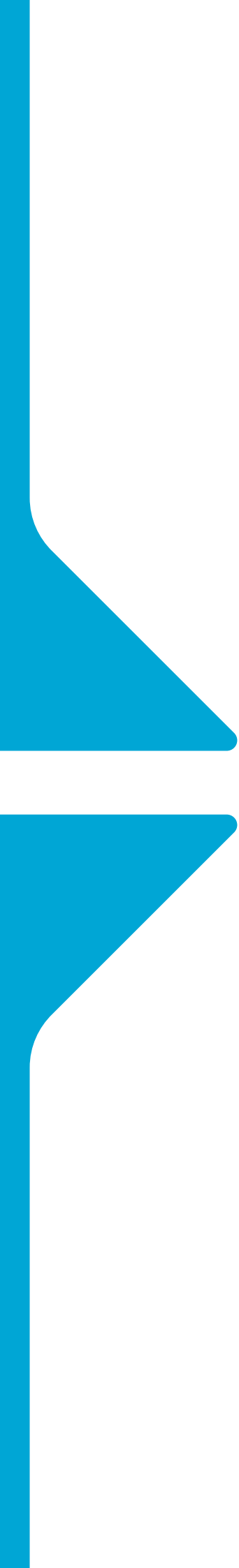
Insitutet för framtidsstudier är en mötesplats för forskare från många olika discipliner. En gång per år bjuder vi in till sommaravslut med mingel. 2024 kunde vi samlas på vår takterrass och njuta av en solig och varm majkväll. Tvärvetenskap är en grundsten i institutets verksamhet och de möten mellan forskare från olika fält som sker både under fikat en vanlig arbetsdag och under mer speciella tillfällen leder ofta till inspirerande och framgångsrika forskningsprojekt.

FOTO: HENRIC KARLSSON

1.	Vd har ordet	4
2.	Forskning för framtiden	8
3.	Forskningsprojekt	48
4.	En dynamisk forskningsmiljö	70
5.	Publicerat	84
6.	Public outreach	94

1

1

Vd har ordet

Våren 2025 befinner sig Europa i den värsta säkerhetspolitiska krisen sedan andra världskriget och frågor om både den korta och den långa framtiden har de senaste månaderna accentuerats med obehaglig konkretion. Det är en dramatisk utveckling med många rötter som också ställer den tvärvetenskapliga forskningen i fokus, inte minst sådan som bedrivits på Institutet för framtidsstudier under det politiskt turbulenta 2024 vi nu lägger bakom oss.

Året var det fjärde för institutets forskningsprogram *Mänsklighetens vägval – demokrati, teknik, samhälle och framtida generationer* och på samtliga kunskapsfronter lades nya rön fram och flera stora program startades. De forskningsmässigt största kliven togs i år på fälten demokrati, säkerhet och det socialt hållbara samhället. Antropologen Janine Wedels fyraåriga projekt om ryska påverkansoperationer¹ har kartlagt Kremls långsiktiga penetration av europeiska marknader. Sårbarhetsforskaren Anna Ekströms projekt om desinformation² har lagt helt nytt ljus över betydelsen av inre säkerhet. Sociologen Jan O. Jonssons banbrytande forskningsprojekt om migration och ungas integration tilldelades 40 miljoner i ett Advanced Grant från Europeiska forskningsrådet, en prestigefylld utmärkelse i hård konkurrens med Europas ledande forskare. Datainsamlingen omfattar 5 000 elever i 100 svenska skolor och projektet ska över 15 år följa dynamiken mellan socioekonomisk ojämlikhet, invandringsstatus och integrationsresultat. Studien, den största någonsin i sitt slag, förväntas bidra med avgörande kunskap inför stora framtidsbeslut.

Kriminologen Amir Rostami startade i januari 2024 forskningskonsortiet 4C,³ som under fem år samlar internationella forskare för att analysera och skärpa kunskapen om kriminella samarbeten och gängbaserad brottsutveckling i Sverige. Under hösten nådde Rostamis forskargrupp ytterligare en stor

framgång med grundandet av *Sverige mot organiserad brottslighet* (SMOB), ett initiativ forskarna drivit i många år och som äntligen kunde förverkligas. SMOB är ett forsknings- och myndighetssamordnande projekt som ska stärka Sveriges kapacitet att bekämpa den organiserade brottsligheten genom fokus på den kriminella ekonomin.

Institutets forskning om *nya teknologiers samhällspåverkan* gick under 2024 in i en ny fas med tydligare fokus på AI och politisk makt. Sociologen Moa Bursell har länge lett Sveriges största kartläggning av AI:s påverkan på anställningsprocesser⁴ och i november 2024 startade policyforskaren Jason Tucker en tvärvetenskaplig studie av AI:s roll i vårdsektorn⁵. Till detta kunde vi under året lägga ett betydande forskningsanslag till filosofen Anandi Hattiangadis undersökning av vilka komponenter som bör definiera artificiell generell intelligens (AGI)⁶. Det största tillskottet till IFFS AI-forskning under 2024 var emellertid uppstarten av statsvetaren Eva Ermans sexåriga projekt som kommer att analysera användningen av AI i offentlig sektor och hur automatiseringen påverkar beslut som fattas av myndigheter med påföljande implikationer för demokratisk och politisk legitimitet⁷.

Institutets forskning om klimat- och befolkningsetik inom temat *Framtida generationer* har under året lagt betydande fokus på människors inställningar till klimatförändringar och klimatpolitik. Normforskaren Pontus Strimling startade i januari ett fyraårigt projekt om globala attityd- och värderingsförskjutningar på det klimatpolitiska området, och filosofen Olle Torpman inledde ett omfattande projekt om konservativ ideologi och klimatförändringar⁸.

Det fleråriga forskningsprojektet Hållbar folk-mängd – möjlig levnadsstandard⁹ avslutades under våren 2024 med en bred rapportering om bland annat teknologiutvecklingens och det minskade

1 Finansierat av Vetenskapsrådet.

2 Finansierat av NATO och svenska myndigheter.

3 Finansierat av Vetenskapsrådet.

4 Finansierat av Forte.

5 Finansierat av Wallenberg WASP-HS.

6 Finansierat av Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs Minnesfond.

7 Finansierat av Vetenskapsrådet.

8 Båda finansierade av Formas.

9 Finansierat av Global Challenges Foundation.

barnafödandets påverkan på framtida generationer. En av forskarnas mest överraskande och oroande slutsatser är att världen redan 2060 kan hamna i en exponentiellt fallande global befolkning, ett i så fall dramatiskt förlopp med enorma konsekvenser för vilka världen saknar en plan. I samma forskningsfär har IFFS Mimercenter¹⁰ undersökt frågor gällande mänsklighetens långsiktiga överlevnad och levererat rön om hur ett globalt styrsystem radikalt skulle kunna minska mänsklighetens existentiella risker.

Ovanstående projekt är bara ett axplock ur 2024 års verksamhet. Institutets forskning växte markant under året och aldrig tidigare har IFFS kunskapsproduktion varit så stor. Totalt pågick 74 projekt och den sammantagna forskningsaktiviteten uppgick till 74 mnkr (jämfört med 62 mnkr 2023).

2024 års forskning resulterade i drygt 130 vetenskapliga artiklar och kapitel i vetenskapliga antologier, fyra böcker och 26 working papers, varav 18 i IFFS egen serie. Pågående forskning har också presenterats på totalt 25 öppna forskarseminarier, där såväl forskare från IFFS som externt inbjudna forskare deltagit.

Till detta kommer en bred strategisk forskningskommunikation. Under året arrangerade institutet 23 utåtriktade seminarier, två i direkt anslutning till aktuella statliga utredningar. Ett medialt mycket uppmärksammat tredagarsevent om sakprosalitteraturens avgörande roll som kunskapsförmedlande kitt mellan vetenskap och allmänhet lanserades sommaren 2024 och fortsätter 2025. Institutets forskare har varit aktiva i samhällsdebatten med åtta debattartiklar i rikstäckande press och deltagit i ett stort antal publika seminarier och konferenser. Under 2024 omnämndes IFFS i 313 tidningsartiklar och institutets forskare citerades eller intervjuades i över 1 000 artiklar och program i Sveriges Radio, SVT, Utbildningsradion och andra etermedier.

Verksamheten har under de senaste tio åren expanderat kraftigt och Institutet för framtidsstudier är idag en internationellt erkänd, attraktiv och

FOTO: CATO LEIN

snabbfotad forskningsmiljö för tvärvetenskapliga samhällsfrågor. Våra forskare har bland mycket annat gjort genombrott i demokratiavgörande frågor om kriminella nätverk, AI-spridning, klimatik, befolkningsutveckling och social integration. Vi lever utan tvekan i en dramatisk tid och på IFFS ser vi fram emot att även kommande år ligga i fronten och leverera solida kunskapsunderlag till de avgörande framtidsbeslut som behöver fattas kommande decennium – på både nationella och globala scener.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gustaf Arrhenius'.

Gustaf Arrhenius, vd, professor i praktisk filosofi

¹⁰ Finansierat via Effective Giving.

2.

Forskning för framtiden

För en evidensbaserad kriminalpolitik

I takt med att skjutvapenvåld och organiserad kriminalitet ökar i Sverige, växer behovet av en djupare förståelse för hur kriminella samarbetar och utnyttjar sårbarheter i samhället. **Det tvärvetenskapliga forskningskonsortiet 4C** har därför bildats, med målet att undersöka kriminella ekosystem och identifiera de underliggande mekanismer som ger upphov till dessa samarbeten.

Ett forskarkonsortium är en typ av forskningssamarbete som går utöver ett traditionellt forskningsprojekt. Medan ett forskningsprojekt vanligtvis fokuserar på att besvara specifika frågor inom givna ramar och metoder, har ett forskarkonsortium ett bredare uppdrag. Förutom att producera vetenskapliga resultat, som i ett vanligt projekt, strävar ett konsortium även efter att bygga upp och stärka en långsiktig forskningsmiljö kring dessa frågor. Syftet är därför dubbelt: dels att generera ny kunskap och vetenskapliga resultat, och dels att skapa en hållbar struktur för framtida forskning inom området.

– Vi strävar efter att förstå brottslighetens struktur, dynamik och drivkrafter för att stärka samhällets förmåga att agera proaktivt. 4C står för ”ForeCee”, en fonetisk lek med ordet förutse på engelska. Det sammanfattar målet att förstå sig på hur kriminella samarbeten uppstår, upprätthålls och samspelar med varandra, i syfte att stärka samhällets proaktiva förmåga, säger Amber Beckley, kriminolog och forskare i 4C.

Tidigare forskning om organiserad brottslighet i Sverige har ofta fokuserat på specifika grupper – antingen förövare eller offer. Detta har skapat ett kunskapsgap om hur grupper organiserar sig och hur detta påverkar brottsligheten, vilket är särskilt viktigt i dagens läge med ökande organiserad brottslighet, som exempelvis skjutningar och omfattande bedrägerier.

En evidensbaserad helhetssyn innebär att kon-

sortiet strävar efter empiriskt grundade analyser som fångar hela bilden av dessa brottsfenomen.

– Detta motverkar det tunnelseende som ofta präglar både akademisk forskning och kriminalpolitik, där enskilda frågor som narkotika eller skjutningar fått oproportionerligt fokus, medan andra brott eller den övergripande kontexten förbisetts, säger Amir Rostami, professor i kriminologi och konsortiets projektledare.

Forskningsmetoder och analyser

4C använder en rad avancerade kvantitativa metoder för att analysera kriminella samarbeten. Dessa inkluderar social nätverksanalys, som kartlägger strukturen och förändringarna i relationerna mellan individer samt organiseringsgraden i de miljöer där samarbeten sker. Longitudinella analyser följer individer över deras livsförlopp för att förstå utvecklingen av brottsliga nätverk. Ekonometrisk modeller används för att studera hur den kriminella ekonomin påverkar samarbeten, medan metaanalyser sammanställer resultat från flera studier för att ge en övergripande bild.

– Vidare används kvasi-experimentella analyser med statistisk matchning för att jämföra olika grupper och situationer, samt maskininlärningstekniker för att identifiera komplexa mönster och samband, säger Hernan Mondani, docent i sociologi med bakgrund inom teknisk fysik och forskare i 4C.

Jerzy Sarnecki, Amir Rostami, Amber Beckley och Hernan Mondani.
FOTO: CATO LEIN

4C är indelat i arbetspaket som fungerar som tematiska underprojekt. Utöver projektledningen finns fyra huvudsakliga arbetspaket, som vart och ett fokuserar på olika aspekter av kriminellt samarbete:

- **Kriminell organisering** – Undersöker nätverksrelationer och geografiska mönster i kriminella samarbeten.
- **Den kriminella ekonomin** – Analyserar omfattning och överlappningar mellan kriminella och formella organisationer samt hur kriminella infiltrerar det formella samhället.
- **Risker och konsekvenser för individen** – Studerar effekterna av kriminellt samarbete ur ett livsförloppsperspektiv.
- **Evidenssyntes för evidensbaserad policy** – Sammanställer och utvärderar forskningsresultat för att stödja evidensbaserad kriminalpolitik.

– Dessa arbetspaket bidrar tillsammans till en omfattande förståelse av kriminella samarbeten och deras olika dimensioner, säger Amber Beckley.

Hur kan olika utgångspunkter och metoder stärka den gemensamma forskningen inom konsortiet?

– Vi forskare inom 4C kommer från olika discipliner, såsom kriminologi och nationalekonomi, vilket skapar en mångfald av perspektiv som är

avgörande för helhetsanalyser, svarar Hernan Mondani.

Ett tydligt exempel han anger är studierna av den kriminella ekonomin och dess koppling till kriminella samarbeten. Här kombineras national-ekonomernas expertis kring ekonomiska data med kriminologernas djupa förståelse för brottsregister och kriminalstatistikens möjligheter och begränsningar.

Ett annat exempel är användningen av social nätverksanalys, där vissa av 4C:s forskare har omfattande erfarenhet. Genom att representera kriminella samarbeten som nätverk möjliggörs en detaljerad analys av kriminella strukturer och deras förändringar över tid.

– Denna kombination av olika metoder och expertområden förstärker konsortiets förmåga att studera komplexa fenomen ur flera vinklar, vilket leder till djupare och mer heltäckande insikter, säger Hernan Mondani.

Finns det något nytt som ni har upptäckt hittills om hur kriminella nätverk fungerar?

– I vår tidigare forskning har vi sett ett intressant mönster: överlappningen mellan olika kriminella miljöer är större än vad man tidigare trott.

Amir Rostami utvecklar resonemanget.

– Individer kan till exempel vara kopplade genom gemensamma brottsmisstankar eller genom att dela styrelseuppdrag i företag som används för kriminella ändamål. Detta visar att

”
Vi hoppas bana
väg för effektiva
lösningar som kan
stärka Sveriges
brottsbekämpning

Amir Rostami. FOTO: HENRIC KARLSSON

kriminella nätverk inte är så isolerade som de ofta framställs, utan i stället tätt sammanflätade, säger Amir Rostami.

Den svenska brottsparadoxen

Jerzy Sarnecki, forskare i 4C, beskriver hur Sverige, trots starka välfärdsinstitutioner och hög tillit till myndigheterna, sedan 2000-talet sett en kraftig ökning av problem relaterade till organiserad brottslighet. Detta omfattar fler skjutningar, sprängningar och en tillväxt av komplexa brottstyper som bedrägerier och välfärdsbrott. Samtidigt har den totala brottsligheten inte ökat, och det totala våldet har under flera decennier varit stabilt eller minskat. Exempelvis noterades 2012 den lägsta nivån av dödligt våld på 50 år. Därefter har dock dödligt skjutvapenvåld ökat, vilket har bidragit till en ökning av det totala dödliga våldet. Per capita är nivån fortfarande lägre än på 1990-talet. Samtidigt har organiserad och ekonomisk brottslighet, de brottstyper som anses mest skadliga för samhällsutvecklingen, vuxit kraftigt.

– Antalet individer som samarbetar i kriminella aktiviteter har ökat både i absoluta tal och per capita, liksom samarbetet mellan individer och olika nätverk, förklarar Jerzy Sarnecki.

Praktisk tillämpning och evidensbaserad policy

4C:s forskningsmiljö kombinerar grundforskning med ett starkt fokus på praktisk tillämpning av resultaten. Ett centralt mål är att forskningen ska bidra till evidensbaserad policy. Arbetspaketet ”Evidenssyntes för evidensbaserad policy” kommer exempelvis att producera systematiska översikter som sammanfattar tillgänglig forskning om olika aspekter av kriminellt samarbete.

– Dessa översikter syftar till att identifiera beprövad evidens om åtgärder för att förebygga och bekämpa kriminalitet, vilket kan ligga till grund för riktlinjer och konkreta policyförslag, säger Rostami.

Utöver politiska beslutsfattare kan även andra samhällsaktörer, såsom fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer, dra nytta av forskningsresultaten. Analyserna av den kriminella ekonomin och dess påverkan på arbetsmarknaden är av särskilt intresse för dessa.

– Genom att kombinera banbrytande forskning med praktisk tillämpning hoppas vi inte bara belysa problemen, utan också bana väg för effektiva lösningar som kan stärka Sveriges brottsbekämpning, avslutar Amir Rostami.

TEXT: WALDEMAR INGDAHL

Mobilisering av samhällets aktörer mot organiserad brottslighet

I september 2024 lanserades SMOB – Sverige mot organiserad brottslighet – i Sveriges riksdag. Drivande bakom initiativet är Amir Rostami.

SMOB är ett myndighetsövergripande samarbete som utöver en rad statliga myndigheter också samlar aktörer i näringsliv och civilsamhälle. Syftet med initiativet är att utforma effektivare arbetssätt för att komma åt den ekonomiska brottslighet som slår mot såväl offentlig som privat sektor i Sverige.

En av initiativtagarna till samarbetet är Amir Rostami, professor i kriminologi. Med sin bakgrund i poliskåren har han länge arbetat för att forskning ska nå praktiken, i synnerhet när det gäller att försöka få bukt med den organiserade brottsligheten. I sin roll som projektledare kommer Amir att verka för att en av vägarna till målet med SMOB blir en

närmare integrering av forskning och praktik för effektivare spridning av nya evidensbaserade metoder och verktyg.

Amir Rostami är ett exempel på forskare som tar ett långt kliv ut ur akademien för att se till att forskning kommer samhället till del. För det arbetet tilldelades han också nyligen Örebro universitets och Hamrinstitets pris för framstående forskningskommunikation. Att han i och med detta inte försummar sin akademiska gärning visar det faktum att han under 2024 också fick Nordeas Norrlandsstiftelses vetenskapliga pris för framstående insatser på området kriminologi.

Om du vill veta mer om Amir Rostami och hans drivkrafter – lyssna på Sommar i P1 från augusti 2024 på sverigesradio.se.

Forskning som växer

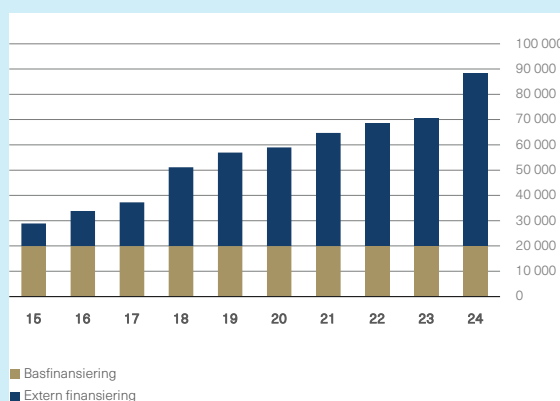
Institutet för framtidsstudier fortsätter att växa. Under 2024 arbetade över 100 personer i 74 forskningsprojekt. Grafen visar hur forskningsfinansieringen har vuxit sedan 2015. Blått anger extern finansiering (privata och statliga forskningsfinansiärer) och guld basfinansiering (anslag från statsbudgeten).

108

Anställda

74

Forskningsprojekt

Waiting for life och konstens kraft att rehabilitera

TEXT: STAFFAN JULÉN

Hösten 2024 genomfördes en visningsturné i USA och Sverige av Staffan Juléns film *Waiting for life*. Filmen följer de tidigare livstidsdömda fångarna Donald ”Twin” James och Reginald ”Happy” Wilson och deras första år i frihet efter mer än 30 år på San Quentin. För både Twin och Happy blev mötet med teatern i form av den svenska regissören Jan Jönsons uppsättning av Samuel Becketts *I väntan på Godot* inne på fängelset 1988 livsomvälvande. Visningarna följdes av panelsamtal om kriminalpolitik och konstens kraft att rehabilitera. Här skriver Staffan Julén om turnén och **den konstnärliga forskningens förutsättningar**.

När jag för tio år sedan började filma den gripande storyn om hur teatern kommit att förändra Twin och Happys liv som livstidsdömda hade jag en tydlig målsättning, kanske lite av en dröm: att någon gång få visa den färdiga filmen på San Quentin-fängelset och diskutera brott, straff och mening med dagens interner. Hösten 2024 blev detta möjligt i ett oförglömligt event på det emblematiske fängelset, och tack vare ett generöst stöd av Barbro Osher Pro Suecia Foundation och Sveriges ambassad i Washington DC tillsammans med Kulturrådet, kunde ambitionen byggas ut till en månadslång turné i både USA och Sverige som totalt kom att omfatta 13 filmvisningar med lika många efterföljande paneldiskussioner, samt ett tiotal anstaltsbesök och rundabordssamtal. Följt av ett stort mediagenomslag i såväl press som radio och tv.

Projektet har sammanfört kriminologer, interner, jurister, frigivna fångar, politiker, konstnärer, kriminalvårdare, poliser, intellektuella och många andra berörda grupper och publik i en dialog om kriminalvårdens framtida former och konstens

roll i rehabilitering. En för mig mycket viktig ambition med projektet var att ge Twin och Happy möjlighet att under två veckor besöka Sverige – det land som under deras över 30 år i fängelse spelat en så avgörande roll för den livsgnista som, via ett unikt teaterprojekt och de brevkontakter med Sverige det genererade, höll dem vid liv. Att i Sveriges riksdag och inför fullsatt salong i Stockholm få sammanföra dem med Institutet för framtidsstudiers (IFFS) kriminologer och regissören Jan Jönson – som 1988 satte upp *I väntan på Godot* med Twin och Happy på San Quentin – hör till ett av *Waiting for life*-projektets många fantastiska ögonblick.

Turnén är ett exempel på möjligheterna när konstnärlig forskning samverkar med andra forskningsfält. Vi vill fortsätta skapa sådana samarbeten. Konstnärlig forskning står idag inför två stora utmaningar. Det första problemet är att den fortfarande huvudsakligen bedrivs avskilt från annan forskning. Medan tvärvetenskap blir allt viktigare är konstnärliga högskolor fortfarande ofta separerade från universiteten och det finns få etablerade

Hela delegationen samlad framför det som tidigare var "San Quentin state prison" men som sedan några år, i linje med de nya reformerna, döpts om till "San Quentin rehabilitation center". Längst fram Lonnie Morris, Happy, Staffan, Twin och Barbro Osher. Två timmar senare visades filmen för internerna inne på San Quentin, dit inga kameror tilläts. FOTO: MAGNUS LINTON

Reginald "Happy" Wilson växte upp i den våldsamma och fattiga stadsdelen Watts i Los Angeles. Stillbild från filmen Waiting for life.

Donald "Twin" James och Reginald "Happy" Wilson. FOTO: MAGNUS LINTON

vägar för samarbete. Det andra problemet är att konstnärlig forskning, liksom forskning inom samhällsvetenskap och humaniora, är särskilt utsatt i det rådande politiska klimatet. Vi tror att satsningar som *Waiting for life*, bidrar till att hantera båda problemen.

Konstnärlig forskning har sedan 2018 bjudits in till den tvärvetenskapliga forskningsmiljön på IFFS. Genom att bygga vidare och skapa en robust miljö där konstnärlig forskning integreras med ledande samhällsnära forskning, stärks och utvecklas forskningen generellt. Samarbetet bidrar inte bara till att säkra den konstnärliga forskningens relevans, det förstärker också dess synlighet och påverkan över ett bredare samhällsspektrum, vilket på sikt kommer gagna konstnärer och konstnärlig verksamhet i Sverige. Genom att bedriva konstnärlig forskning i en tvärvetenskaplig miljö kan vi pröva och utveckla användandet av konstnärliga metoder för att tolka, förmedla och konversera komplexa forskningsresultat med människor utanför forskarvärlden. Projektet *Waiting for life* har visat att det går.

Panelsamtal efter visningen i Sveriges riksdag. FOTO: HENRIC KARLSSON

Se och läs!

Projektet och turnén redovisas i rapporten *Waiting for life – Visningar och samtalsturné i USA och Sverige september–oktober 2024*, som finns att ladda ner på [iffs.se](https://www.iffs.se). Panelsamtalen från Sveriges riksdag samt från Orienteatern finns att se på IFFS Play.

Varför fler borde ha rätt att rösta

Filosoferna Robert E. Goodin och Gustaf Arrhenius **ifrågasätter i en artikel traditionella idéer om rösträtt** och argumenterar emot restriktiva synsätt på vem som borde få rösta om vad.

Studien undersöker två huvudsakliga principer för demokratisk rösträtt: All Affected Principle (AAP) och All Subjected Principle (ASP). Den mer restriktiva ASP hävdar att endast de som är juridiskt bundna av en lag bör få rösta om den, medan den mer omfattande AAP menar att alla som påverkas av en lag borde ha rösträtt.

Båda principerna kan tolkas på olika sätt, men alla tolkningar skapar problem och paradoxer, konstaterar författarna. Till exempel kan en strikt tolkning av vad det innebär att vara "underkastad" leda till slutsatsen att inte alla medborgare borde få rösta om alla lagar, eftersom vissa lagar inte direkt påverkar alla medborgare.

Filosoferna ger exemplet med bayerska lagar om korvtillverkning, som syftar till att öka konsumentens säkerhet. Endast korvtillverkarna är i strikt mening underkastade dessa lagar – betyder det att endast de borde få rösta om dem? Det skulle utesluta konsumenterna, som tydligt har ett intresse i frågan.

Att tillämpa en bredare tolkning av "underkastad" som även inkluderar *potentiella* bayerska korvtillverkare leder också till ett otillfredsställande resultat, eftersom det blir för inkluderande – det skulle omfatta alla, inte bara i Tyskland utan i hela världen.

Filosoferna drar slutsatsen att den bästa lösningen är att behandla All Subjected Principle som en underkategori av All Affected Principle.

- All Affected Principle innebär att utlänningar

som påverkas av vad vårt land gör borde få rösta om vad vårt land gör. All Subjected Principle är ett försök att blockera dessa implikationer och begränsa rösträtten till dem som är bundna av landets lagar. Men den synen måste kompletteras med All Affected Principle för att skapa en rimlig helhetsbild av vem som borde ha rösträtt om vad, säger Robert E. Goodin, professor i filosofi och affilierad forskare vid Institutet för framtidsstudier (IFFS).

En konsekvens av att tillämpa denna föreslagna kombination av båda principerna är att rösträtten borde utvidgas till betydligt fler människor än vad som för närvarande är fallet. Till exempel bör invånare som inte är medborgare, dömda brottslingar och personer i andra länder som påverkas tillräckligt mycket av lagarna få rösträtt.

– Att erkänna att "underkastad" bara är ett av flera sätt att bli påverkad kan i slutändan vara det bästa sättet att lösa de dilemman vi har stött på när vi försökt förstå vad det egentligen innebär att vara underkastad lagen på ett sätt som är relevant för rösträtten, säger Gustaf Arrhenius, professor i praktisk filosofi och vd för Institutet för framtidsstudier.

TEXT: HENRIC KARLSSON

Läs artikeln som heter "Enfranchising all subjected: A reconstruction and problematization", publicerad i tidskriften Politics, Philosophy & Economics.

FOTO:
HENRIC KARLSSON

FOTO: ISTOCK

Forskningstema: Demokratins problem och möjligheter

Undersöker ryskt inflytande

Säkerhetspolitiken blir alltmer sammanflätad med främmande makts strategiska användning av finans- och energimarknader och opinionsbildning. Efter invasionen av Ukraina och Sveriges efterföljande medlemskap i NATO, har dessa områden blivit särskilt angelägna i Sveriges förbindelser med Ryssland. Vi intervjuar forskarna bakom ett nytt projekt på IFFS som undersöker **om och i vilken utsträckning den ryska ledningen stödjer finansiella transaktioner som manipulerar marknader, tvättar pengar och destabiliserar offentligheten.**

Det nya forskningsprojektet heter Kremls inflytande och destabilisering av svensk demokrati (2024–2028). Projektledare är Janine Wedel, socialantropolog och professor i offentlig politik, och Kristian Lasslett professor i kriminologi, är en av projektmedlemmarna.

Skulle du kunna utveckla metoderna ni använder för att avslöja dessa dolda nätverk, och förklara skillnaderna mellan er forskning och undersökande journalistik?

Kristian Lasslett: Journalistik är ett avancerat hantverk, som främst lärs in på jobbet, med metoder som ofta kommuniceras informellt genom mentorskap och samarbete. Forskning, å andra

sidan, måste grundas i ett systematiskt förhållningssätt, förankrat i en accepterad samhällsvetenskaplig kanon, som kan kommuniceras transparent i ett format som kan återupprepas av andra forskare.

– Vårt arbete har inriktats på att utveckla ett ramverk förankrat i samhällsvetenskapliga metoder som social nätverksanalys, samtidigt som vi använder metoder från den undersökande journalistikens frontlinje. Genom denna syntes kan vi komma åt uppgifter från dolda nätverk som är svåra att hitta, och sedan modellera dem för att göra trovärdiga generaliseringar som uppfyller en vetenskaplig standard.

Janine Wedel.
FOTO: HENRIC KARLSSON

Du har tidigare arbetat med projekt som undersöker dessa nätverk. Kan du dela med dig av några insikter från din forskning, särskilt om ryskt inflytande i Europa och USA?

KL: I tidigare projekt har jag undersökt hur nätverk av elitaktörer sträcker sig över gränserna, för att driva diskreta samarbeten med något illasinnat syfte. Mitt arbete har i synnerhet fokuserat på ryska agenter och de internationella formerna för möjliggörande. Kremls nätverk och påverkansmetoder är inte bara inriktade på USA eller Europa; de är utbredda, inklusive i regioner som Centralasien. Och dess räckvidd och organisering är något som särskilt Sverige har fått försöka förstå med stor brådska efter invasionen av Ukraina. Det är särskilt utmanande, när det gäller en geopolitisk makt som Ryssland. I Ryssland, och till viss del i andra postsovetiska länder, är säkerhetstjänsterna djupt inbäddade i alla aspekter av samhället. Till skillnad från i Sverige, där säkerhetstjänsterna agerar på uppdrag av regeringen, så genomsvär de politiken och näringslivet, vilket innebär att både statskonst och företagande utomlands bedrivs i hemlighet efter KGB-modellen (anm. den tidigare underrättelsetjänsten i Sovjetunionen), så att säga.

Det är en intressant kontrast. Hur skiljer sig dessa ryska nätverk från vad vi ser i andra länder?

KL: Ryssland är inte bara en kleptokrati. Det är ett för enkelt synsätt för att förstå vad som verkligen händer. Den ryska staten, affärssektorn och säkerhetstjänsterna är alla djupt sammanlänkade. Nätverket av säkerhetstjänstemän, före detta säkerhetstjänstager och en bredare krets av nära knutna tillgångar genomsvär stat, finans och näringsliv.

– Allt är inte centralstyrt, det finns stridigheter och fraktioner. Men det ger upphov till ett arbetsätt och en kultur där "makthierarkin" används för att främja statliga intressen och affärsintressen på ett noggrant koordinerat sätt mellan elitaktörer (högre statstjänstemän och oligarker), som delar på bytet men som är lojala mot staten. Vi kanske ser detta som en kleptokrati, men det är också ett effektivt sätt att hantera en kapitalistisk politisk ekonomi, även om det för många är djupt obehagligt att leva i den.

– Så, det handlar inte bara om oligarker som fyller sina fickor med hjälp av korrupta politiker – även om det faktiskt också är en del av det – det handlar om en autokratisk stat och statligt styrda företag som strävar efter gemensamma mål som berikar ledarna och samtidigt främjar den ryska statens intressen. På internationell nivå är målsättningen att behålla kontrollen över energimarknaderna och ha ett betydande inflytande inom strategiskt viktiga politiska ekonomier. Oligarkerna, staten och säkerhetstjänsterna samarbetar för att få inflytande och utnyttjar det strategiskt.

Tysklands tidigare förbundskansler, Gerhard Schröder, har kopplats till Rysslands inflytande över energisektorn. Vad betyder den sortens relationer mer i allmänhet?

KL: Schröders inblandning i rysk energi är ett utmärkt exempel på hur politiska företrädare kan bli sammanflätade med ryska intressen. Det är lätt att se varför han och andra skulle välja billig energi från Ryssland, och de personliga ekonomiska belöningarna för att främja den, men förändringen av Rysslands ställning i världssamfundet har gjort denna typ av relationer mycket mer problematiska. Politiska företrädare och företagsledare som trasslade in sig i ryska energiintressen finner sig nu tvungna att anpassa sina tidigare beslut till det nuvarande geopolitiska landskapet, som blir alltmer fientligt och militariserat.

I ert forskningsprojekt tittar ni också på hur Kremls propaganda sprids i väst. Hur fungerar dessa metoder?

Janine Wedel: Kremls metoder är mycket sofistikerade. De sträcker sig över den ryska nyhetssidan RT (anm. tidigare Russia Today), de bottar och trollfabriker som genomsvär våra sociala medier, till otaliga hemliga Kreml-stödda eliter och infly-

telseagenter inom politiken och offentligheten. Öppna samhällen är allvarligt nog oförberedda på att hantera dessa hot, vilket till stor del tillåter västerländska elitaktörer och påverkansagenter med hemlig sponsring från Kreml att sprida dess desinformation och talepunkter hipp som happ, för att påverka medierna och den allmänna opinionen.

– Västerländska eliter som möjliggör Kremls aktioner är ofta "flexare", en ny sorts aktörer som uppstått under de senaste årtiondena när privatiseringar, avregleringar, slutet av det kalla kriget och digitaliseringen förändrade världen. Denna utveckling har skapat nya öppningar för eliten att utöva sin makt och inflytande i ett system som är mer komplext och ogenomskinligt än någonsin. Det gör det möjligt för dem att använda maktens spakar till egen vinning, samtidigt som de inte tar på sig ett ansvar. Flexare tar på sig en härva av samtidiga roller vilket smälter ihop offentligt med privat. De sviker allmänhetens förtroende genom att arbeta för sina egna intressen, istället för de statliga och privata institutioner de påstår sig representera. Min forskning identifierade sådana aktörer först i den postkommunistiska sfären, men fenomenet är nu utbrett bland eliterna i väst – och i andra delar av världen.

Begreppet "flexare" låter komplext. Hur yttrar det sig, särskilt i västvärlden?

JW: De flesta känner till eliter som går genom "svängdörrarna", och rör sig fram och tillbaka mellan staten och näringslivet. Ett exempel är när en tidigare chef för ett statligt finansiellt tillsynsorgan börjar jobba för en bank som regleras av den myndighet som han tidigare ledde. Flexare gör något nytt. Till skillnad från svängdörrarnas rollbyten verkar de i vad jag kallar "de upplösta dörrarna".

– I stället för att chefen för ett statligt finansiellt tillsynsorgan börjar att jobba hos en bank som regleras av myndigheten, kan den före detta tjänstemannen anta flera samtidiga och överlappande roller. I en roll fungerar han som rådgivare till regeringen om bankregleringar. I en annan roll ger han råd till en stor bank; och i ytterligare andra roller framträder han regelbundet inför parlamentariska kommittéer och i media som en opartisk expert på bankpolitik, utan att avslöja sitt arbete för banken. Mediepubliken har svårt att förstå flexarens verkliga agenda. Dessutom kan flexaren använda insynen och informationen från sin roll som regeringsrådgivare för att gynna sin roll som bankrådgivare.

– Vi ser samma mönster i Europa. Ta till exempel Wolfgang Ischinger, Tysklands tidigare ambasadör till både USA och Storbritannien. Han var ordförande för Munich Security Conference från 2008 till 2022. Från och med 2015 drev han också en konsultverksamhet som gav råd och insyn. Indi-

vider, institutioner och länder som kunde vinna på policybeslut från Munich Security Conference anlätade hans konsultföretag i hopp om att de skulle få en fördelaktig behandling.

– När gränsen mellan stat och näringsliv försvinner kränks både demokratins ansvarsutkrävande och näringslivets konkurrensregler.

I den här situationen, hur gör ni för att styrka era resultat och vara säkra på att era data stämmer?

KL: Vi använder flera källor för att verifiera informationen, en teknik som kallas för triangulering. Läckor kan vara särskilt viktiga, även om de är svåra att få tag på. En annan viktig metod är att få tillgång till certifierade register och juridiska ansökningar.

– När insiders i dessa nätverk ger sig till känna, närmar vi oss dem diskret. Och vi försöker alltid att genomföra ett omfattande fältarbete så att utredningen kombineras med observationer och intervjuer. Även om man inte kan komma åt toppaktörerna för intervjuer, så hjälper det att förankra forskningen genom att vara på plats och besöka de ställen där de samlas professionellt eller där de umgås. Det är också viktigt att presentera eventuella ogynnsamma resultat för de inblandade och ge dem en reell chans att få svara innan resultaten publiceras. Detta säkerställer den transparens och rättvisa som ligger till grund för vår forskning.

Slutligen, vad förväntar ni er att avslöja med er pågående forskning om dessa aktörer, den geopolitiska påverkan och effekter på Sverige?

KL: Vårt projekt hoppas få djupare insikt i hur Ryssland sprider sina ekonomiska och politiska intressen internationellt, inom ett antal viktiga strategiska branscher. Och i detta avseende hoppas vi förstå de inblandade nätverken, de strukturer som används och de möjliggörare som medvetet eller omedvetet hjälper dem. Att förstå Sveriges roll i denna process, till exempel hur den nordiska finanssektorn har interagerat med ryskt kapital, kommer att vara en nyckelaspekt av studien. I slutändan är resultaten avsedda att ge intressenter rekommendationer om hur man identifierar de nationella säkerhetsriskerna i samband med denna internationaliseringsprocess, och vilka åtgärder som kan vidtas för att mildra dessa risker.

TEXT: WALDEMAR INGDAHL

De övriga medlemmarna i projektet är ekonomhistorikerna Gabriel Söderberg och Ilja Viktorov. Du kan läsa en beskrivning av projektet i kapitel 3.

Räddad av den mörka skogen

TEXT: KARIM JEBARI

Enligt en spelteoretisk modell är risken för krig mellan människor och utomjordingar stor eftersom vi antagligen inte kommer att kunna kommunicera begripligt med varandra. **Men så illa behöver det inte gå** menar Karim Jebari.

FOTO:
HENRIC KARLSSON

Finns det liv på andra planeter i vår del av galaxen? Vi vet inte, men vi kan ännu inte utesluta den möjligheten. Det finns uppskattningsvis 5 000 stjärnor inom ett avstånd av hundra ljusår från vår sol, och en del av dessa skulle kunna ha planeter där det finns utomjordiskt liv. Om så är fallet, så skulle några av dessa planeter också kunna hysa en utomjordisk civilisation.

Det finns flera omfattande projekt som ägnat sig åt sökandet efter dessa möjliga civilisationer, men dessa har hittills inte hittat något. Därför har vissa forskare föreslagit att vi inte bara bör passivt lyssna på natthimlen efter spår av civilisationer som kan tänkas ha sänt ut signaler i vår riktning, utan att vi aktivt bör sända ut radiosignaler till närliggande stjärnor (inom hundra ljusår) där jordliknande planeter har påträffats.

Ett problem med att aktivt skicka ut signaler på detta sätt är att vi avslöjar vår existens för utomjordiska civilisationer, vilket kan vara riskabelt om dessa skulle vara fientligt inställda och teknologiskt mer avancerade än vad vi är.

Problemet förvärras av att det kan vara svårt, till och med omöjligt, att översätta ett meddelande från ett språk till ett annat utan att ha en översättningsmanual eller möjlighet till interaktion över en längre tid. Enligt en vanlig uppfattning inom språkfilosofi ligger meningen i en fras inte i själva frasen, utan i hur språkanvändaren agerar i relation till frasen. Om det stämmer, skulle det innebära att språkförbistring är oundvikligt när det kommer till att försöka kommunicera med utomjordiska civilisationer.

Om det är sant att det finns en utomjordisk civilisation i vår omedelbara närhet (hundra ljusår) så måste det rimligen innebära att utomjordiska civilisationer är otroligt mångtaliga.

Ekonomerna Thomas Schelling formulerade en spelteoretisk modell som påminner om situationen med människor och en utomjordisk civilisation. I modellen har två entiteter kontakt med varandra, men

saknar möjligheten till kommunikation och kan inte utesluta att den andra har möjlighet och avsikt att agera fientligt. Situationen liknas vid en "fälla".

Här är ett exempel. Anta att du vaknar mitt i natten och hör att en inbrottstjuv befinner sig i ditt hem. Beväpnad med en revolver går du ut i hallen och står öga mot öga framför den beväpnade inkräktaren. Du vill helst inte skjuta tjuven, men du vill inte heller bli skjuten. Du oroar dig för att tjuven ska tro att du kommer att skjuta först, för att inte bli skjuten först, men du inser att tjuven oroar sig för att du oroar dig, och så vidare. En initial misstanke om dåliga avsikter kan få dig och tjuven att hamna i ömsesidigt förstärkande resonemang som ofelbart kommer att leda till att ni båda skjuter, trots att ni båda hade föredragit att ingen sköt.

Normalt sett kommer man undan dessa situationer genom att kommunicera med varandra och signalera fredliga avsikter. Detta kan leda till ökad tillit, vilket underlättar kommunikationen och kan i sin tur få båda parter att undvika fällan. Men om parterna inte kan kommunicera med varandra, som kanske i fallet med oss och en utomjordisk civilisation, så har vi små möjligheter att undgå fällan.

Hoppet är dock inte ute, som jag och Andrea Asker argumenterar i en nypublicerad artikel. Om det är sant att det finns en utomjordisk civilisation i vår omedelbara närhet (hundra ljusår) så måste det rimligen innebära att utomjordiska civilisationer är otroligt mångtaliga. Galaxen är hundra tusen ljusår i diameter, och det vore en otrolig slump om det fanns utomjordingar just i vår närhet och ingen annanstans.

Är det så att vi lever i en galax där en mängd civilisationer existerar i mörkret, så kan vi hysa hopp om att kontakt med en sådan civilisation inte kommer att leda till vår förintelse.

Men om det nu är så att det finns så många utomjordiska civilisationer, så måste åtminstone en del av dessa redan vara medvetna om vår existens. Det

Social acceptans för klimatpolitik

Klimatpolitiska rådet höll i september 2024 ett seminarium om hur beslutsfattare kan arbeta med relevanta forskningsresultat och utveckla policyer för att stärka social acceptans för klimatpolitiska styrmedel. Två av de inbjudna talarna var sociologiprofessor Malcolm Fairbrother och filosof Olle Torpman.

Medan vissa studier tyder på att många inte anser att de bör bära bördan av att motverka klimatförändringarna, tyder andra studier på att tron på meningsfulla resultat ökar en vilja att offra i form av pengar eller annat engagemang. Av denna anledning är allmänhetens uppfattning om en klimatpolicys effektivitet mycket viktig.

En av de rekommendationer som Malcolm Fairbrother föreslog var därför att Klimatpolitiska rådet skulle betänka faktumet att varierande stöd från allmänheten är beroende av klimatåtgärdens upplevda kostnader och effektivitet. Stödet för klimatpolitiken har mycket att vinna på att lyfta fram tidigare miljömässiga segrar – som att ta itu med utmaningarna med dålig luftkvalitet och ozonnedbrytning – och påvisa hur lite de faktiskt belastade människor (läs mer på sidan 24).

Olle Torpman betonade att klimatpolitiken måste ta hänsyn till ett brett spektrum av värderingar. En lärdom från den klimatetiska forskningen visar att den sociala acceptansen för en klimatåtgärd aldrig kan bli starkare än i vilken grad den tar hänsyn till de värderingar som finns hos individer och organisationer.

Politiska förslag och beslut baseras ofta på en begränsad uppsättning värderingar (de som regeringen i fråga har), och missar därför potentiella konflikter med andra grupper i samhället som inte delar dessa värderingar. Den sociala acceptansen blir som störst när politiken är i linje med de värderingar och övertygelser som olika grupper i samhället har.

går att förbli osedd i galaxen ett tag, om den närmsta civilisationen är långt borta. Men om galaxen kryllar av liv, så är det mycket osannolikt att vår existens gått andra civilisationer förbi. Detta i sin tur ställer oss inför en frågeställning: Hur kommer det sig att vi fortfarande är här? Varför har ingen utomjordisk civilisation attackerat oss?

Förklaringen att de är för långt bort kan inte stämma. Om vi antar att det finns minst en närliggande civilisation, så är det rimligt att anta att det finns flera. I stället måste det finnas åtminstone en annan förklaring till att utomjordiska civilisationer fredit oss. Vilken eller vilka förklaringar detta skulle kunna vara vet vi inte, men vi har goda skäl att tro att den är sann för oss och för den hypotetiska utomjordiska civilisation som vi antar kan finnas i vår närhet.

Om vi känner till detta faktum, kan vi använda den kunskapen för att vara mindre oroliga att bli angripna och vara mindre oroliga att andra ska tro att vi kommer att angripa dem. Det borde göra oss ännu mindre oroliga för angrepp.

I Cixin Lius romantrilogi *The Three-Body Problem* är den ”mörka skogen” en metaforisk beskrivning av en galax där ett konstant allas krig mot alla råder, en plats där ”beväpnade jägare smyger genom träden som gastar”. Om vi har rätt, så är motsatsen sann. Är det så att vi lever i en galax där en mängd civilisationer existerar i mörkret, så kan vi hysa hopp om att kontakt med en sådan civilisation inte kommer att leda till vår förintelse.

Den mörka skogens osynliga makter bör fylla oss med hopp, inte fasa.

Denna text publicerades först av tidskriften Svensk filosofi på svenskfilosofi.se. Läs mer i artikeln ”Saved by the dark forest: How a multitude of extraterrestrial civilizations can prevent a hobbesian trap”, av Karim Jebari och Andrea Asker i tidskriften The Monist.

”Ukrainas sak är vår!”

Sociologen Sofia Voytiv visar i en artikel hur svenska riksdagsledamöters syn på kriget i Ukraina avspeglas i debatter om migrationspolitik. Hon visar också **hur kriget använts av olika partier för att motivera vissa policies om såväl migration som försvar.**

När Ryssland inledde sin fullskaliga invasion av Ukraina antog de svenska riksdagspartierna en enad pro-Ukrainsk ställning. Innan dess var riksdagsledamöter oeniga om hur viktig den väpnade konflikten var för Sveriges del, trots att den hade pågått sedan annekteringen av Krim 2014.

I ”Ukraine’s cause is ours!’ Diaspora and Migration in Swedish Parliamentary Debates, 2014–2022”, visar sociologen Sofiya Voytiv att tonen i samtalen som riksdagsledamöterna förde om kriget skiftade ton. Att flera partier började använda frasen ”Ukrainas sak är vår” visar att man placerade konflikten närmare Sverige, med sin association till 1939 års slagord ”Finlands sak är vår”. Konflikten fick alltså en ny kontext.

Den kontext ett krig placeras i har även betydelse för hur flyktingar tas emot. Innan 2014 betraktades migranter från Ukraina som ekonomiska sådana, en syn som i stort sett var förhärskande även efter 2014, men som förändrades till att handla om flyktingar 2022. Redan från början behandlades denna grupp flyktingar delvis annorlunda än flyktingar från andra länder. Det så kallade massflyktsdirektivet aktiverades vilket bland annat gjorde det möjligt för nyanlända att söka arbete i Sverige direkt vid ankomst. Man lyfte fram att gruppen till större delen bestod av kvinnor och barn till skillnad från sammansättningen bland flyktingar från andra länder, att deras ursprungs-

land låg närmare Sverige än andras, och att deras kultur liknade den svenska i högre grad än kulturer längre bort – vilket särskilt lyftes fram av Sverigedemokraterna.

– Före 2022 upprepade Sverigedemokraterna flera gånger att ukrainare skiljer sig mycket från svenskar eftersom de förra hör till en bysantinsk kultur och inte kan räknas som en del av Europa. Efter invasionen och politikernas antagande av en enad pro-Ukrainsk ställning började man istället beskriva ukrainare som kulturellt mycket närmare svenskarna, säger Sofiya Voytiv.

Detta sätt att skilja mellan grupper användes också av partier för att lyfta fram andra konflikter i världen, eller för att motivera policies gällande migration i stort, såväl som helt andra områden.

– Något jag tyckte var särskilt intressant var att vissa politiska partier använde kriget som en del av sin argumentation i frågor som de drev redan innan det bröt ut, även när det gällde sådant som inte alls hade med försvaret att göra. Miljöpartiet som länge pushat för utbyggnaden av tågräls av klimatskäl, började till exempel prata om hur viktig en fungerande tågräls var i Ukraina för transporter av varor och flyktingar.

I sin studie tittar hon också på politikernas syn på det civila samhällets roll. Politikernas ofta generösa inställning till ukrainska flyktingar har inte alltid motsvarats av faktiska policies, i stället

Sofiya Voytiv. Foto: CATO LEIN

har det civila samhället – och kanske i synnerhet de diasporiska organisationer som redan fanns i Sverige sedan tidigare – fått dra ett stort lass. Deras betydelse för flyktingarnas situation har dock varit helt osynlig i riksdagsdebatterna. Frånvaron av kommunikation mellan dem och politiken kan tyckas särskilt märklig då flera toppolitiker engagerats i demonstrationer mot kriget organiserade av pro-ukrainska organisationer i Sverige.

– Det som gjorde mig intresserad av att titta på hur de politiska partierna pratade om kriget i riksdagen, var att de partier som uttalade sig mest i frågan i media var mitt- och högerpartierna, medan Miljöpartier och partierna på vänstra sidan var rätt försiktiga. Det finns en fara med att inte göra sin röst hörd i den här typen av frågor eftersom det gör att den sida som faktiskt uttalar sig styr narrativet och får ge mening till det som händer. När man i framtida val kommer att prata om kriget och dess betydelse för Europa kan det få väldigt stor betydelse.

TEXT: ERIKA KARLSSON

Läs online: "Ukraine's Cause is Ours!' Diaspora and Migration in Swedish Parliamentary Debates, 2014–2022", Nordic Journal of Migration Research.

Läs och lyssna!

Om ryssars migrationsvilja och civilsamhällets roll vid integration

Att förstå hur många människor som kan tänkas fly vid en konflikt och vart de i så fall skulle försöka ta sig, är viktigt för planeringen av såväl flyktinghjälp som migrationspolitik. Det här är något som nationalekonomen Olle Hammar har studerat. I december 2024 publicerade Delmi studien *War Policies and Migration Aspirations in Russia*, skriven av Olle tillsammans med Mikael Elinder och Oscar Erixson. Studien visar hur ryssars vilja att emigrera förändrades i samband med Rysslands invasion av Ukraina 2022. En våg av patriotism uppstod i Ryssland efter annekteringen av Krim 2014 och invasionen 2022. 2021 uttryckte 20 procent av ryssarna en önskan om att lämna landet, men i slutet av 2022 hade andelen minskat till 12 procent. Även de önskade destinationerna hade ändrats. Från USA, Tyskland och andra västländer, till Kina och Turkiet.

Rapporten finns att läsa kostnadsfritt på Delmis webbplats. Du kan också lyssna på en intervju om rapporten i Delmi-podden.

Liksom Sofiya är Olle intresserad av civilsamhällets roll vid migration och integration. Lyssna på hans föredrag från september 2023 på konferensen Civilsamhällets roll för nyanländas etablering i Sverige, som du hittar på ABF Stockholms Youtubekanal.

Klimatet och lärdomar från tidigare lyckad miljölagstiftning

Arbetet för att minska global uppvärmning går långsamt och vägen mot netto noll klimatutsläpp är fortfarande lång. Historiskt finns dock flera fall av lyckade exempel där stater tillsammans effektivt stoppat utsläpp av skadliga ämnen. **Vad kan kampen mot klimatkrisen lära av tidigare lyckade exempel?** Mycket, menar Malcolm Fairbrother, professor i sociologi och forskare vid Institutet för framtidsstudier.

Malcolm har, tillsammans med kollegan Tim Bartley, sociologiprofessor vid Georgetown University i Washington DC, studerat fyra fall av reglering av miljögifter och dess effekter – ozonnedbrytande ämnen, kvicksilver, blyhaltigt bränsle och PFAS.

Det mest framgångsrika exemplet av dessa är regleringen av ozonnedbrytande ämnen – Montrealprotokollet från 1987 som antogs av 197 länder. Ozonnedbrytande ämnen var vanliga i till exempel kylskåp och sprayburkar, och inledningsvis motsatte sig företag som tillverkade ämnena reglering, men gradvis skiftade deras inställning. Varför var denna reglering så framgångsrik? Fairbrother och Bartley identifierar några faktorer.

- Den var lagligt bindande
- Den angav tydliga tidslinjer och deadlines
- Utfasning skulle ske succesivt vilket gav företag tid för innovation och anpassning
- Regeringar finansierade forskning och utveckling av alternativ
- Regleringen var progressiv i meningen att den uppdaterades löpande för att hantera nya problem.

På liknande sätt bör utfasning av växthusgaser ses som en succesiv process med olika regleringar och utfasningsmål inom en rad områden snarare än en engångs-reglering som ska täcka allt, menar Fairbrother.

– Man ska komma ihåg att förändringar som i

efterhand ses som dramatiska ofta sker genom en ansamling av små händelser som ger självförstärkande feedback-processer, säger Malcolm Fairbrother.

Hittills har dock fossilföretag gjort allt för att hindra reglering genom allt från lobbyism och att påverka den allmänna opinionen, till att förneka och misstänkliggöra forskning.

Finns lärdomar från historien om hur deras motstånd kan övervinnas?

– Detta är den stora utmaningen. I tidigare fall av framgångsrik reglering insåg de stora förorenarna till slut att reglering var oundviklig och därför slutade de motsätta sig den. Men fossilbränsleproducenter har aldrig gett upp. Problemet är att för innehavare av fossila tillgångar finns det inget annat lönsamt de kan göra med sina

Se mer

Malcolm Fairbrothers forskarseminarium om detta ämne finns på IFFS Play.

tillgångar, förutom att utvinna bränslet och sälja det för förbränning. I andra fall insåg nyckelindustrier att de kunde fortsätta göra vinster även om de ändrade sin produktion, till exempel genom blyfri bensin och ozonvänliga kylmedel. Den fossila industrin har ännu inte kommit till den insikten, säger Malcolm Fairbrother.

Är klimatförändringar främst ett regleringsproblem, eller är det så att det också finns brist på faktisk teknologi som kan producera tillräckligt med ren energi för dagens och framtidens behov?

– Vi kan generera enorma mängder energi, till överkomliga kostnader, med den teknik vi redan har. Sol- och vindkraft har blivit dramatiskt billigare på kort tid, och detsamma gäller batterier. Kärnkraft är naturligtvis också klimatvänlig, men den är dyr och tar mycket lång tid att bygga. Så ja, vi har tekniken för att producera den rena energi som behövs för att lösa klimatförändringarna. Med det sagt finns det fortfarande några stora tekniska utmaningar, såsom hur vi kan tillverka stål – billigt och i stor skala – utan kol, hur vi kan eliminera utsläppen från cement, samt vad vi ska göra åt långdistansflyg och köttkonsumtion.

En faktor som gör klimatförändringar speciella är att konsekvenserna är förskjutna i tid och rum. Kostnaderna och skadorna av klimatförändringar drabbar i hög grad andra än de som är mest ansvariga för problemet. Men du säger också att denna skillnad kan vara överdriven och kanske inte är ett så stort problem som många tror – kan du förklara och utveckla det?

– Det är helt sant att klimatförändringar är särskilt svåra att lösa eftersom kostnaderna för en viss mängd utsläpp – exempelvis ett ton CO₂ – sprids globalt. Och effekterna visar sig över tid. Den här typen av globalt kollektivt handlingsproblem skiljer sig från lokala föroreningsproblem, där samma samhälle som orsakar föroreningen också är det som får lida av den. Men jag tror inte att denna skillnad är den huvudsakliga anledningen till att klimatfrågan har varit så svår att lösa.

– Om beslutsfattare verkligen erkänner att klimatförändringen är ett problem som måste hanteras, följer det att varje land förr eller senare måste eliminera sina utsläpp. Och det uppenbart rätta att göra är att konsekvent, år efter år, vidta åtgärder för att minska dessa utsläpp, eftersom ingen seriöst kan rättfärdiga att ignorera ett problem som kommer att bli en ännu större börda för deras barn och barnbarn. Den

verkliga konflikten ligger snarare inom samhällen – mellan de grupper som tjänar på att förhålla, som fossilbränsleföretagen, de väljare och intressegrupper som de har övertygat genom manipulerande kampanjer och lobbying, och de som ser igenom detta. Tyvärr har fossilindustrins kampanjer och lobbying varit mycket effektiv hittills.

Hur viktig är press från folkrörelser och allmän opinion för att få regeringar att föreslå, införa och genomdriva utsläppsminskande regleringar?

– Allmän opinion och tryck från sociala rörelser hjälper, och vi måste definitivt fortsätta att pressa beslutsfattare. Sociala rörelser kan spela en konstruktiv roll. Men i tidigare miljöframgångar, såsom skyddet av ozonskiktet och åtgärder mot förorening, var sociala rörelser inte alltid så centrala.

Men om det inte finns något tryck från allmän opinion eller sociala rörelser, vilket tryck återstår då för att tvinga regeringar att agera?

– Sunt förnuft! Det finns många experter inom regeringar. Alla rimliga analyser visar att det är mycket billigare att lösa problemet nu än senare. Det är oerhört kostsamt att hantera klimatrelaterade katastrofer. Så förnuftig expertis, både från insidan och utsidan av regeringar, har historiskt sett spelat en stor roll i att få beslutsfattare att lösa miljöproblemet.

Om fossilbränslebolagens alla nuvarande tillgångar utvinns kommer vi att passera två graders uppvärmning med råge. Hur ska dessa företag och regeringar övertygas eller tvingas till att inte utvinna dem?

– Det här är svårt. De är enormt mäktiga och har lyckats övertyga beslutsfattare att gå på gång skjuta frågan på framtiden. Det enda landet som faktiskt har lagstiftat om att avskaffa fossilbränsleproduktion inom sitt territorium är Danmark, och här kan det finnas en viktig lärdom. Vad de danska beslutsfattarna gjorde var att anta en lag som avvecklade fossilbränsleproduktionen till år 2050. Med andra ord har fossilbränsleföretagen där något att förlora – men de får fortsätta verka ett tag till. Det är en betydande eftergift som kan hjälpa att få dem att acceptera beslutet. Och lagen är på riktigt, vilket signalerar till dem att de verkligen måste acceptera att det kommer ett slut, förr eller senare. Jag skulle önska att fler länder gör detsamma.

TEXT: HENRIC KARLSSON

Teknik är politik

TEXT: MAJA FJAESTAD & SIMON VINGE

Detta är ett utdrag ur förordet till antologin *AI & makten över besluten*, skrivet av redaktörerna Maja Fjaestad och Simon Vinge.

Tekniken är alltid en del av en social kontext. Den måste integreras i ett specifikt socialt sammanhang för att implementeras och den är alltid mer eller mindre en bärare av värderingar. Både medvetna och omedvetna förväntningar kan byggas in i teknik, och inom STS-forskning (science, technology, society) betonas att det inte alls är självklart hur man ska skilja på teknik och politik. Tekniska beslut kan lätt förefalla opolitiska och tenderar därför att fattas av ingenjörer och andra grupper som förlänats expertstatus. Men tekniska beslut kan dramatiskt påverka handlingsutrymmet för framtida politiska beslut, vilket innebär att det blir ogörligt att dra en gräns mellan politiken och tekniken.¹

Teknikens skenbara neutralitet kan alltså bli en tankevrurpa. Teknik är alltid byggd av någon, på ett visst sätt, med ett speciellt syfte i åtanke, och detta syfte kommer också att avspeglas i teknikens utformning. Om teknikens politiska dimensioner glöms bort riskerar vi att osynliggöra samhällsbeslut som borde fattas i demokratiska församlingar. Motmedlet är en medvetenhet om att den tekniska utvecklingen inte är självgående utan att den kan och bör underkastas demokratins principer. I sitt bidrag till antologin [Vem tjänar algoritmerna? Ett maktperspektiv på digitalisering] pekar Fia Ewald på att flera av dessa principer gång på gång har glömts bort när teknikens roll i samhället har utretts under de senaste trettio åren, i synnerhet den centrala principen att perspektiv har betydelse. Ewald påpekar att arbetsgivare och teknikföretag varit konsekvent överrepresenterade i offentliga organ som hanterat digitaliseringen, jämfört med arbetstagare eller civilsamhällesorganisationer.

Sällan byggs värderingar tydligare in i teknik än just i fallet med AI och algoritmer. En omedveten fördom, eller bara urvalet av vilken data som används, kan leda till snedvridna och värderande resultat som riskerar att implementeras långt utöver algoritmens ursprungliga syfte och användningsområde. Resultatet blir att datan reproducerar det mönster som den matats med från början, och med samma brister. I ett fall från 2015 uppmärksammades hur AI för bildanalys hade svårt att skilja mellan icke-vita människor och gorillor, vilket berodde på att AI:n var tränad på betydligt fler vita individer. I skrivande stund och efter mer än åtta år är flera av algoritmerna för bildigenkänning fortfarande blockerade från att identifiera gorillor.² De fördomar vi känner till kan vi uppmärksamma och hantera, eller bara stänga av. Men hur ska vi göra med okända och omedvetna fördomar och slutsatser som bygger på ofullständiga urval? När de stora språkmodellerna gjorde sitt genombrott under senhösten 2022 ledde det till en större debatt om AI och dess möjligheter. Språkmodeller med omfattande användningsområden, och som tränas på vid tillfället tillgänglig data, innebär särskilda utmaningar när det kommer till hur stereotyper reproduceras och hur språket utvecklas.³ Vissa forskare pekar till och med på risker för att det politiska samtalet och språket går in i stagnation.⁴

Värderingar byggs på detta vis även in i algoritmer som styr samtal, och inte heller i mediala samman-

1. Till exempel Gabrielle Hecht, *The radiance of France – Nuclear power and national identity after world war II*. Cambridge: MIT Press, 1998; och Langdon Winner, *Do artifacts have politics? The whale and the reactor. A search for limits in an age of high technology*. Chicago: University of Chicago Press, 1986: s. 32 F.

2. <https://www.nytimes.com/2023/05/22/technology/ai-photo-labels-google-apple.html>

3. <https://davidrozado.substack.com/p/rightwinggpt>

4. Emily M. Bender, TimnitGebru, Angelina McMillan-Major och Shmargaret Schmitz, "On the dangers of stochastic parrots: Can language models be too big? [emoji på fågel]" i *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency (FAccT '21)*. Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 610–623. <https://doi.org/10.1145/3442188.3445922>

Seminarium på IFFS Play

Se seminariet AI och makten över besluten, på IFFS Play

hang kan algoritmer studeras isolerade, utan måste ses som en del av en teknisk och social helhet.⁵ Ulrika Björkstén resonerar i sitt bidrag [Vetenskapsjournalistikens algoritmer före och under covid-19-pandemin] om hur algoritmer styr nyhetsurval inom vetenskapsjournalistiken liksom hur professioner tvingas förhålla sig till (klick-)algoritmernas makt.

En annan aspekt som är lätt att förbigå handlar om hur den data som är själva motorn för automatiserat beslutsfattande kommer till. Hur mycket data varje medborgare genererar, och vilka beteenden medborgaren "matar" systemet med, är inte jämnt fördelat. Den som äger fler tekniska prylar tenderar att skapa mer data, och därmed genererar den som till exempel tar bilen snarare än att åka tunnelbana ett större dataavtryck. Det är bara ett exempel där det datadrivna samhället riskerar att cementera mönster och klyftor. Det slitna anslaget "what gets measured gets managed" skalas på så sätt upp i den nya teknikens tid.

Inom den offentligt finansierade välfärden är det kanske vården man först tänker på när man hör om nya metoder som bygger på stora mängder data och experimentell AI. Många av de frågor vi resonerar kring ställs på sin spets när det handlar om människans kropp och själ, och när algoritmerna bokstavligen kommer under skinnet på oss. Läkarkåren som profession ligger därför i framkant när det handlar om att använda mycket av denna teknik, och Nasim Farrokhnia beskriver både nytta och risker i det mötet [Algoritmer i vården: hot eller möjlighet för profession och patient?].

Varken konsumentmakt eller medborgarskap ska vara beroende av ingående tekniska kunskaper. Inom etik- och implementeringsforskning har begreppet "explainable AI" i flera år varit en central

del av diskussionerna. Även den tekniska utvecklingen tarvar principen om förklarbarhet, i betydelsen förståelighet och ansvarighet.⁶

Det kräver att beslutsfattare har skyldighet att ta ansvar för, förstå och kunna förklara den makt som de fått av samhället och att de inte kan delegera ansvar till upphandlade utvecklare. I sitt bidrag [Transparensproblemet: Att förklara en algoritm] resonerar Jacob Dexe om hur transparens kanske är ett i grunden missförstått begrepp, och att insyn och transparens inte är tillräckliga medel för att uppnå principen om förklarbarhet i och med algoritmernas intåg i den offentliga förvaltningen.

Men vad händer om besluten inte ens går att göra transparenta? Rättvisa utfall som går att överklaga är en bärande pelare för offentligt maktutövande, och kanske lika avgörande är att vi kan förstå och få insyn i själva processen och vägarna till beslut. Transparensen är en nödvändig del av demokratin, även om än inte tillräcklig. Om det algoritmiska beslutets gång är svårbegriplig, eller med AI kanske till och med omöjlig att förstå, kan det per definition inte vara ett demokratiskt beslut. Som Karim Jebari uttrycker det i sitt kapitel [Artificiell intelligens och offentlig rättfärdighet]: även om domarens slantsingling ger samma utfall som en väl utförd domstolsprocess betyder det inte att vi kan vara nöjda med slantsinglingen som besluts metod. Jebari ställer sig utifrån processens betydelse frågan om AI-algoritmer överhuvudtaget ska få fatta beslut, och finner det svårt att ge ett jakande svar.

5. Till exempel José van Dijck. *The culture of connectivity: A critical history of social media*. Oxford: Oxford University Press, 2013.

6. Luciano Floridi et al. AI4People – An ethical framework for a good AI society: opportunities, risks, principles, and recommendations i *Minds & Machines* 28, 2018.

Realistiska köttsubstitut

– en väg mot hållbar mat till år 2100

Världens matproduktion måste öka med cirka 50 procent till år 2100 för att mätta jordens ökande befolkning. Men redan dagens matproduktion överskrider planetens gränser. **Kan ny teknologi rädda oss?** Karim Jebari och Emma Engström identifierar i en ny rapport tre disruptiva teknologier inom jordbruk och har räknat på hur långt mot hållbarhet de kan ta oss. Realistiska köttsubstitut verkar särskilt lovande.

Av jordens drygt åtta miljarder människor lever cirka 2,3 miljarder i någon form av osäkerhet kring tillgång på mat. Ytterligare omkring 700 miljoner lever i hunger eller svält. Ett antal som ökat sedan 2019.

År 2100 kommer jordens befolkning att ha stigit till ungefär 10 miljarder. För att minska matosäkerhet och hunger beräknas matproduktionen behöva öka med cirka 50 procent.

– Att öka utbudet av mat genom till exempel ny teknologi och på så sätt sänka priset är troligen det enklaste sättet att se till att de som behöver mer mat får det, säger Karim Jebari, filosof och forskare vid Institutet för framtidsstudier (IFFS).

Ju mer teknologi som kan öka produktionen av mat och samtidigt minska belastningen på de planetära gränserna, desto mindre börda behöver läggas på andra vägar såsom beteendeförändringar – exempelvis att vi minskar köttkonsumtionen – eller politiskt svåra utmaningar som att öka den globala jämlikheten. Karim Jebari jämför med covid-19 pandemin och vaccin.

– Genom vaccin – en teknologi – kunde vi reducera beroendet av nedstängningar och andra beteendeförändringar, säger Karim Jebari.

Emma Engström, teknologie doktor och forskare vid IFFS, och Karim Jebari har i rapporten (*Backcasting the future of food: A Technology-Oriented Path to Sustainable Production in 2100*) utgått från ett önskvärt scenario för år 2100: att matproduktionen har ökat med 50 procent, samt att belastningen har minskat på de planetära gränser som mest är kopplade till jordbruk: markanvändning, färskvattenförbrukning, biodiversitet och

FOTO: CATO LEIN OCH SARA MORITZ.

övergödning. Dagens matproduktion överskrider alla dessa gränser.

Att utgå från ett önskvärt scenario och undersöka vad som behöver hända för att nå dit kallas för backcasting. Till skillnad från den vanligare metoden forecasting där dagens utvecklingslinjer dras ut i framtiden, finns flera fördelar med att börja från andra hållet.

– Forecasting har svårt att inkludera radikala förändringar eftersom man utgår från existerande trender. Om utgångspunkten i stället är ett mål och hur det målet kan nås, kan man visa på vilka saker i nuet som kan uppfylla målet. Eller visa att vi måste gå tillbaka till ritbordets eftersom vi inte har någon väg att åstadkomma målet. Båda resultaten är värdefulla, säger Karim Jebari.

Nya teknologier inom matproduktion

Fokus i den här studien har varit att se hur långt enbart teknologivägen kan bära. Genom att gå igenom forskningslitteraturen har de identifierat tre

Korv av kött odlat i ett laboratorium i Oxford.
FOTO: IVY FARM PÅ UNSPLASH

teknologier med särskilt stor potential att öka matproduktionen och samtidigt minska miljöpåverkan:

1. Vertikal odling där grödor odlas på höjden vilket sparar mycket mark och vatten
2. C4 fotosyntes – en genmodifiering av vissa grödor som gör fotosyntesen mer effektiv
3. Teknologi för att skapa realistiska substitut till kött, men som smakar och ser ut som kött från djur.

När det gäller effektivitet och minskad miljöpåverkan stack den sistnämnda teknologin ut.

– Djuruppfödning har en jättestor påverkan på de planetära gränserna. Skog skövlas för betesmarker och även mycket mark för grödor går till köttproduktion eftersom kreatur i många länder matas med bland annat majs, havre och sojaböner. Mat som egentligen skulle kunna gå till människor, säger Karim Jebari.

Köttproduktion står också för de största problemen med övergödning som hotar flera ekosystem. Nötkreatur förbrukar dessutom enorma mängder vatten samt är en stor källa till utsläpp av växthusgasen metan. Att ersätta djuruppfödning skulle minska påfrestningarna på de planetära gränserna betydligt.

Enligt forskarnas beräkningar kan de tre teknologierna om de infördes på bred front tillsammans minska markanvändning med 54 procent,

övergödning med 46 procent och vattenanvändning med 32 procent. Detta även om matproduktionen ökar med 50 procent från dagens nivåer. Matproduktionen skulle då

hålla sig inom de gränser som jorden klarar av enligt Stockholm Resilience Centres ramverk för de planetära gränserna. På alla tre områdena var det köttsubstitut som hade överlägset störst effekt.

Ett exempel på köttsubstitut kommer från det finska företaget Solar foods som använder bakterien *Xanthobacter* för att producera ett protein som säljs under namnet Solein.

– Bakterierna lever bland annat i haven på platser där hetta tränger upp från underjordiska vulkaner och splittrar upp vattnet till vätgas och syre. Bakterierna har anpassat sig till att äta vätgasen som de kan omvandla till energi, säger Karim Jebari.

Redan i dag ingår proteinet i produkter som bland annat säljs i Singapore.

Politiska och kulturella hinder

Förhoppningen är att med hjälp av nya teknologier kunna skapa varor tillräckligt lika kött- och mejeriprodukter för att minimera kravet på beteendeförändring i samhället. När det kommer till mat verkar det nämligen vara särskilt svårt.

– Elefanten i rummet är kossan. Att äta kött, framförallt nötkött, är djupt kulturellt förknippat med rikedom och välstånd. En del kan invända att vissa beteendeförändringar har gått lätt, till exem-

Växter som odlas i ett vertikalt staplat hydroponiskt system.
FOTO: Valcenteu, CC BY-SA 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>, via Wikimedia Commons

Kött från kor har blivit en statussymbol.
FOTO: RUEGSEGGGER PÅ FLICKR

Seminarium på IFFS Play

Se seminariet Sustainable Agriculture:
How Far Can Technology Take Us, på
IFFS Play

pel införandet av rökförbud på uteserveringar. Men då hade vi att göra med en lågstatussymbol – rökning var främst förknippat med arbetarklass. Kött är och har under lång tid varit förknippat med lyx, säger Karim Jebari.

Samhället anpassar sig lättare till köttsubstitut som uppnår en hög grad av likhet med kött. Men även om detta uppnås återstår flera politiska och ekonomiska hinder.

– Ungefär en tredjedel av EU:s budget går till subventioner och stöd till jordbruk. Till exempel är det slående att havremjolk fortfarande är dyrare än vanlig mjölk, trots att mjölk från djur är mycket mindre energieffektivt eftersom du måste mata ett djur med grödor och gräs, ta hand om det, mjölka och sedan göra mjölk. I stället för att göra mjölk av grödor direkt. När jordbruksprodukter subventioneras så mycket är det svårt för alternativ att konkurrera, säger Karim Jebari.

Dessutom är det många kostnader från jordbruket – till exempel för övergödning och utsläpp av växthusgaser som inte bärs av jordbruket självt.

– Olika former av miljöskatter skulle kunna införas för att jordbruket ska bära mer av sina egna kostnader. Men det är politiskt jättesvårt. Att göra mat dyrare är inte direkt populärt, säger Karim Jebari.

Förutsättning: fossilfri el

De tre teknologierna tillsammans har alltså potentialen att göra vår matproduktion hållbar och tillräcklig för alla till år 2100. Men detta kräver en viktig sak: Att det i framtiden finns tillgång till en stor mängd billig och fossilfri el via vind-, sol-, vatten-, kärnkraft eller någon annan teknologi som ännu inte finns. Två av teknologierna i rapporten – vertikal odling och Solein-tillverkning kräver stora mängder el.

Hur realistiskt är det att anta att billig och fossilfri el kommer att finnas i framtiden?

– Det är inte ett antagande utan en förutsättning för att detta ska funka. Och vi vet ju inte hur det kommer att bli, men vi menar att till skillnad från mängden jordbruksmark har energiproduktionen inte samma fasta begränsningar. Det finns till exempel inget som säger att vi inte skulle kunna tiodubbla antalet kärnkraftverk i världen till 2100. Men vi kan inte tiodubbla mängden jordbruksmark. Gränsen för hur mycket energiproduktionen kan växa är mycket mer tillåtande än gränsen för odlingsbar mark. Vi kan producera betydligt mer energi än vad vi kan trola fram mark som det går att odla på.

TEXT: HENRIC KARLSSON

Forskning om den långa framtiden

Finns det någon mening med att tänka på sådant som kan hända om 1000 år? Forskarna vid Mimercentret för långsiktig framtidsforskning är övertygade om att det behövs kvalitativ akademisk forskning som rör mänsklighetens framtid, även den väldigt avlägsna.

Centret bedriver studier som omfattar bland annat människans påverkan på rymden, planetära gränser, polykriser och konsekvenser av nya teknologier. I juni besökte några av forskarna från Mimercentret Hong Kong Catastrophic Risk Centre vid Lingnam University i Hong Kong. Här en kort intervju med filosofen Joe Roussos som 2024 hade positionen som PI (principal investigator) på centret.

Vad var det viktigaste ni fick med er från workshopen i Hong Kong?

– En anledning till varför vi såg så fram emot den här workshopen var att vi vill att vårt nätverk ska nå utanför de mer bekanta arenorna i Europa och USA. Det är så viktigt att den typen av forskning vi ägnar oss åt om globala katastrofrisker inte begränsas av gruppänk, eller bedrivs av personer från en alltför begränsad kulturell och social kontext. Så en stor vinst med besöket i Hong Kong var att vi där hittade en spännande grupp forskare som arbetar med samma ämnen som vi, och vi ser verkligen fram emot att jobba med dem!

Ditt föredrag handlade om longtermism som är en filosofisk rörelse som betonar vikten av de långsiktiga konsekvenserna av vad vi gör idag. Kan du säga något om vad du ville lyfta upp?

– Föredraget utgick ifrån en artikel jag skriver där jag försöker peka ut de verkligt besvärliga svårigheterna med att försöka förutsäga den avlägsna framtiden, och argumenterar för att longtermism inte kan bortse ifrån dem. Longtermism säger att när vi fattar stora beslut idag är det viktigare att tänka på vad det får för konsekvenser för den avlägsna framtiden än att tänka på nutiden, efter-

som de där har potential att drabba så många fler människor. Eftersom det råder så stor osäkerhet om den avlägsna framtiden pratar longtermister ofta om sannolikheter, och de anser att det skyddar dem från att ha fel i sina antaganden – de behöver bara ge ett utfall en rimlig sannolikhet och argumentera utifrån det. Jag menar att det inte finns någon som helst anledning att ta sådana argument på allvar, eftersom vi redan har tydliga bevis på att vi är dåliga på att ens identifiera de utfall som kan vara rimliga att beräkna en sannolikhet för.

Vad med Mimercentret gör dig stolt?

– Vi har byggt ett fantastiskt nätverk av forskare som sysslar med framtidsstudier, globala katastrofrisker, och relaterade forskningsfält. Vi har lyckats med det genom att organisera flera workshops och bjuda in forskare från olika delar av världen till Stockholm, och genom att besöka center på andra platser. Det nätverket har lett till nya samarbeten, och relationerna vi byggt upp kommer att hålla i många år.

I år var det din tur att agera ledare för Mimercentret, hur upplever du den erfarenheten?

– Det har varit svårt men spännande. Mimer utgörs av en grupp riktigt duktiga forskare som arbetar med jättespännande frågor, så det har varit väldigt kul och tankeväckande att jobba med dem. Utmaningen har varit att hitta medel för att kunna fortsätta. Mimer har haft ett två-årigt anslag som nu snart är slut och en hel del av min tid på Mimercentret har spenderats på att leta ny finansiering och att skriva forskningsansökningar.

FOTO: CATO LEIN

TEXT: TOVE SALOMONSSON

Så sprids AI i samhället

Utan att vi märkt det har AI blivit en kraftfull aktör i våra liv.

Vad styr egentligen hur AI sprids? Vilka konsekvenser får spridningen? Projektet Ramverk för att förutsäga hur artificiell intelligens sprids har tagit sig an dessa frågor för att förstå hur teknologin formar vår samtid och framtid.

Pontus Strimling, professor i analytisk sociologi och framtidsorienterad normforskare, ledde projektet och den tvärvetenskapliga teknologen dr. Emma Engström var en av de deltagande forskarna.

Berätta om projektets övergripande mål.

Pontus Strimling: Målet var att undersöka hur AI sprids i samhället och att förutsäga vilka tillämpningar som snabbare skulle bli vanligare och vilka som kunde ta längre tid. Vi ville också förstå vilka faktorer som påverkar spridningen, både de tekniska och sociala aspekterna. Från förståelsen ur ramverket går det att utveckla styrmedel för att hindra skadliga användningar och stödja bättre användningar.

Emma Engström: Vi hade ett brett angreppssätt, vilket gjorde att vi kunde fånga både tekniska detaljer och de större samhälleliga effekterna, som att analysera värderingar och tillämpningar kopplade till AI.

Ni använde en blogg för att kommunicera era resultat. Hur fungerade det?

EE: Bloggen gav oss möjligheten att snabbt dela våra tankar och resultat utan att vänta på den ofta långsamma akademiska publiceringsprocessen. Vi använde den också för att initiera samarbeten och för att resonera öppet kring våra idéer. Det var ett forum där vi kunde tänka högt.

PS: Den blev också ett verktyg för oss att själva reflektera över vad som verkligen var viktigt. Att skriva för bloggen krävde att vi kondenserade våra insikter på det begränsade utrymmet, vilket gjorde vår kommunikation tydligare. Ett exempel är när vi skrev om AlphaGo:s påverkan på spelindustrin. Det väckte stort intresse i vissa delar av världen, som Östasien där spelet är vanligt, vilket ledde till vidare dialoger både inom och utanför projektet.

EE: Samtidigt var det inte utan utmaningar. Att

upprätthålla bloggen blev svårare med tiden när andra uppgifter krävde mer av vår tid. Många forskare känner att bloggande kan bli en extra börda, men det är en kraftfull kanal om den används strategiskt.

Vilka var de största utmaningarna ni stötte på under projektet?

PS: Det var otroligt svårt att få tillgång till data. Min tidigare forskningserfarenhet är från moralåsikter, men företag är oftast ovilliga att dela information om sina AI-modeller och målfunktioner. Detta begränsade vår möjlighet att analysera vissa aspekter. Tidigare forskning på området har ofta undersökt vilka användare som tagit till sig tekniken snabbast. Vi fick istället använda alternativa metoder för att mäta egenskaper hos teknologin, som data från App Annie och Google Play, för att undersöka hur appar laddas ner och används.

EE: Under projektets gång såg vi stora genomslag, som lanseringen av ChatGPT, och ökad reglering i form av AI-förordningen. Det påverkade både forskningen och de frågor vi behövde prioritera. Vi fick använda andra sorters källor än forskningslitteratur, som bloggar och nyhetsmedier, för att följa den snabba utvecklingen. Vi gjorde också undersökningar för att få perspektiv från hur andra discipliner relaterar till AI-fältet, som när vi studerade radiologers praktik och hur de tar till sig teknologin. I det fallet kunde vi använda en specifik fallstudie och göra djupintervjuer med tematisk analys om hur gruppen förhåller sig till teknik då användningen sker i en mer kontrollerad kontext.

Hur speglade ni de positiva och negativa aspekterna av AI:s spridning i era analyser?

EE: Det är alltid en balansgång. Å ena sidan rymmer AI en enorm potential att effektivisera och förbättra – som i sjukvården, där det kan hjälpa till att identifiera sjukdomar snabbare och

Emma Engström och Pontus Strimling.
FOTO: HENRIC KARLSSON

mer precist. Å andra sidan finns betydande risker, som integritetsproblem och brist på transparens. Vi försökte alltid lyfta fram båda sidorna.

PS: En särskilt intressant insikt var hur AI ofta sprids ”osynligt”, det vi kallar infusion. Teknologier som djupinlärning integreras i produkter efterhand, utan att konsumenterna aktivt kan fatta beslut om det. Till exempel rekommendations-systemen som introducerades på YouTube eller Spotify. Vi använder dem varje dag utan att alltid förstå hur de påverkar vårt beteende.

Vilka var de mest oväntade resultaten från projektet?

PS: För mig var det insikten att pris sällan är en avgörande faktor för spridningen av AI-tillämpningar. Smarta dammsugare och klockor, som är relativt dyra, sprids ändå. Däremot är användarvänlighet en mycket starkare faktor, det var den faktor som spelade absolut störst roll.

EE: En annan överraskning var hur kraftfullt AI redan påverkar vårt samhälle, ofta utan att vi märker det. Många algoritmiska beslut sker i bakgrunden, med uppdateringar och buggfixar, vilket gör det svårt för användare att förstå eller ifrågasätta dem.

Hur kan ramverk som Digital Services Act (DSA) användas för att hantera AI:s effekter?

PS: Det är viktigt att vi har ett ramverk som DSA eftersom det krävs regler för AI, och de flesta är överens om det. Då det finns få konkreta förslag, är vi forskare välkomna till bordet, och vi uppfattar att många aktörer lyssnar på oss. Då alla stora appar har spridits genom infusion, har få tänkt på det, men det ställer andra krav på etik av utvecklingarna. DSA kräver att företag delar information om sina algoritmer. Men det är inte helt enkelt, ansvaret har inte prövats i domstol ännu. Infusionen av AI skapar nya utmaningar. Företag som Netflix och Spotify optimerar sina system för sina

kostnader, snarare än för användarnas bästa. Det kan vara bra, men transparens här skulle kunna hjälpa forskare att identifiera vad som fungerar bra och vad som inte gör det, särskilt i frågor som desinformation. DSA är ett steg i rätt riktning, men det behöver utvecklas vidare. För att det ska fungera effektivt måste vi också bygga strukturer som gör det möjligt för forskare, journalister och lagstiftare att granska AI- och rekommendations-system på djupet och förstå hur de påverkar både individer och samhällen.

Hur ser ni på framtiden för AI-forskning och vilken roll som resultaten från ert forskningsprojekt kommer att få?

PS: Nästa steg är att fokusera på specifika tillämpningar av AI; till exempel inom offentlig sektor, transport och sjukvård. Det är också viktigt att fortsätta kommunicera resultaten till allmänheten för att minska klyftan mellan forskning och samhälle. Det nya forskningsprojektet “Automatiserad politisk makt” har rötter i våra studier om AI-ramverket. Vi går också vidare med en avsiktsförklaring om centrubildning hos finansören Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program – WASP.

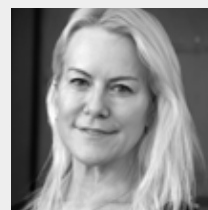
EE: Det är också intressant att se hur generativ AI, som används för kreativt skapande, börjar skilja sig från andra typer av AI i sitt genomslag och användning. Generativ AI är en mer kreativ och lekfull användning för konst och dikter. Tidigare har frågorna till forskningen varit om AI i allmänhet. Nu utvecklas olika typer av AI, och begreppet delas upp i mer precisa klassificeringar. Jag ser fram emot att tekniken kommer att diskuteras mer för användningar inom områden som precisionsjordbruk, läkemedelsutveckling och optimering för energi- och transportsystem.

TEXT: WALDEMAR INGDAHL

Så får vi demokratisk kontroll över AI

TEXT: EVA ERMAN & MARKUS FURENDAL

Vi erbjuds alla att ta del av AI som konsument, men vi har inget inflytande över AI som medborgare. Om AI är så kraftfull som dess företrädare hävdar har vi att göra med ett betydande demokratiskt underskott i en utveckling med potentiellt revolutionerande konsekvenser. Forskarna Eva Erman och Markus Furendal skriver om hur vi kan ta demokratisk kontroll över AI.

Vi får ständigt höra om den pågående AI-boomen att lever vi i extraordinära tider. AI förväntas revolutionera i princip alla områden. Produktiviteten kommer att öka explosionsartat, sjukdomar kommer att botas och kanske hotas hela människosläktet när AI blir mer intelligent än oss.

Open AI:s vd Sam Altman anspelade på dessa stora ord när han i en artikel i Washington Post menade att kontrollen över AI, i kraft av dess revolutionerande förmågor, måste behållas inom demokratiska stater. Han ramade därmed in frågan om demokratisk AI som om det skulle handla om vilka länder som ligger i framkant i AI-utvecklingen – det demokratiska väst, eller auktoritära stater annorstädes. Han poängterade också att USA och andra demokratier måste leda arbetet med att få på plats internationella institutioner liknande Internationella atomenergiorganet (IAEA) så att "världen formas enligt en demokratisk vision för AI". Inramningen är "demokratisk AI" mot "auktoritär AI".

Altman har rätt i att AI bör ses som en internationell angelägenhet. AI drivs av multinationella techbolag som Microsoft, Google och Meta, datan den tränas på består av information från hela världen och konsekvenserna för människor av infö-

randet av AI är kännbara över nationsgränser. En parallell kan dras till utsläpp av växthusgaser vars konsekvenser på liknande sätt är globala.

Men Altmans analys är också förenklad. Han använder kraftfulla termer som demokratisk och auktoritär utan att förklara vad de betyder. Han verkar anta att det enda vi behöver veta för att bestämma om AI är demokratisk eller auktoritär är i vilket land den utvecklats. Detta resonemang håller dock inte. Kina kritiserar ofta för att använda AI för att övervaka och förtrycka minoriteter och oliktankande, men en förutsättning för detta är att amerikanska chiptillverkare som Nvidia gladeligen gör affärer med dem. Donald Trumps helomvändning gällande amerikanska relationer med det auktoritära Ryssland illustrerar vidare att det inte kan tas för givet att "demokratisk AI", i meningen att den är utvecklad i USA, inte skulle kunna hamna i händerna på diktatorer som anses stå på god fot med USA.

Altman, och andra, blandar också ofta samman "demokratisk" med inkluderande och tillgänglig. Här kan det handla om att göra AI tillgänglig för fler att använda, eller att öka mångfalden bland AI-utvecklare. Detta lämnar viktiga frågor om vad det är som utvecklas, vem som tjänar på det och

vilka konsekvenser tekniken får för samhället, därhän.

Vi föreslår i stället att begreppet ”demokratisk AI” bör handla om huruvida AI-utveckling och tillämpning står under demokratisk kontroll – i verklig mening. I dag har enskilda individer i Silicon Valley, riskkapitalister och AI-utvecklare nästan full kontroll över utvecklingen, medan alla vi andra som påverkas av utvecklingen i det närmaste inte har någon kontroll alls.

Detta betyder inte att alla beslut om AI ska fattas av demokratiska kommittéer. Det är inte görbart och skulle säkerligen hämma en ofta positiv teknologisk utveckling. Vad det betyder är snarare att skapa demokratiska processer där de som påverkas av besluten har inflytande i hur besluten tas. Konkret kan detta betyda att vi rör oss bort från dagens situation där regelverk, etiska ramverk, riktlinjer och standarder ofta är av typen ”soft law”, det vill säga frivilliga åtaganden och icke-bindade regler med otydlig jurisdiktion, ofta formulerade av AI-aktörer själva. I stället bör vi röra oss mot mer ”hard law” – bindande lagar där företag som bryter mot dem drabbas av konsekvenser. Ett exempel är EUs ”AI act” som trädde i kraft 1 augusti 2024.

Självreglering i form av ”soft law” kan inte leva upp till demokratiska principer av flera skäl. Dels för att de som påverkas av AI, det vill säga det stora flertalet, inte är inbjudna till beslutsfattandet, men också för att själva agendan för beslutsfattandet är på förhand given. Det är inte bara så att demokratiska beslut måste fattas enligt vissa inkluderande former, demokratisk kontroll handlar också om kontroll över vad det ska fattas beslut om, det vill säga den politiska agendan.

Dagens situation kan beskrivas som att vi alla erbjuds att ta del av AI som konsument, men att vi inte har något inflytande över AI som medborgare. Om AI är så kraftfull som dess företrädare hävdar har vi att göra med ett betydande demokratiskt underskott i en utveckling med potentiellt revolutionerande konsekvenser. För att åstadkomma demokratisk styrning av AI måste vi hela tiden påminna oss om att vi alla sitter i samma båt. Och trots att det i dag är AI-utvecklarna som rör båten, kan en demokratisk reglering av AI säkerställa att vi alla är med och bestämmer i vilken riktning vi ska.

Denna text bygger på artikeln The Democratic Challenges Facing the Global Governance of Artificial Intelligence, i tidskriften Current History, Volume 124. Eva Erman och Markus Furendal studerar frågor om AI och demokrati i projektet Automatiserad politisk makt.

Bidenomics och globaliseringens död

På senare år har antalet statliga interventioner med syfte att stötta vissa delar av den inhemska ekonomin – industrier, enskilda företag eller typer av ekonomiska aktiviteter – ökat i hela världen. Övertygelsen om att globalisering är något oundvikligt har börjat ge vika för ett starkare fokus på den egna marknaden. Sociologen Erez Maggor som besöker institutet som gästforskare under 2024 och 2025, lyfte under ett av höstens forskarseminarier fram USA som det tydligaste exemplet på det här fenomenet.

Under Joe Bidens presidentperiod lanserades tre stora investeringspaket som alla hade samma mål – att stärka den inhemska industrin. Man satsar på den egna infrastrukturen, på egenutveckling av nya teknologier, och på energiomställningen. Dessa är också områden där man tävlar mot Kina och där man bland annat försöker påverka konkurrenssituationen via tullavgifter.

Men på vilket sätt är den här typen av industripolitik egentligen ny? Maggor menar att det som framför allt har hänt är att industripolitiken numera kommer med ”strings attached”. För det första går stöden enbart till väldigt specifika industrier, regioner eller befolkningsgrupper; för det andra villkorar man stöden som går till företag genom att ställa krav på till exempel lönenivåer, stöttning av lokalsamhället, eller barnomsorg för anställda; och för det tredje ställer man krav på att näringslivet tar politisk ställning i olika frågor.

Det finns flera skäl att tro att den amerikanska industripolitiken kommer att fortsätta i samma anda även under Donald Trump, liksom i EU – något Maggor kommer att studera under våren.

Se mer

Erez Maggors forskarseminarium finns att se på IFFS Play.

Projektet som ska minska vår sårbarhet för desinformation

Desinformation är ett växande hot i dagens digitala värld. Avsiktliga såväl som oavsiktliga felaktiga uppgifter kan påverka allt från politik, ekonomins utveckling, säkerhet och folkhälsa, till förtroendet för vetenskap och forskning. Hur kan vi skydda oss? Anna Hedin Ekström berättar om ett samarbete mellan IFFS och Harvard som ska ta reda på detta.

Vacciner, klimatförändringar och telekommunikation – alla tre utgör exempel på områden där spridningen av felaktig information har utgjort ett problem under längre tid. När människor försöker hitta förklaringar till ibland motsägelsefull information kan i synnerhet sociala medier riskera att göra saker värre. Att minska allmänhetens sårbarhet för felaktig information om forskning är ett tvärvetenskapligt samarbete mellan Institutet för framtidsstudier och Harvard i USA med syfte att förstå hur desinformation skapas, delas och förstärks på digitala plattformar, samt hur man kan minska dess påverkan på allmänheten i NATO:s medlemsländer. Ett mål är att utveckla strategier som kan stärka befolkningens motståndskraft mot desinformation.

– Många människor reagerar starkt på information de ser på sociala medier, även om de inte har djup kunskap om ämnet, säger Anna Hedin Ekström projektledare och doktorand i socialt arbete, som är ansvarig för utförande och samordningen av den svenska delen av projektet.

Förstå känslotämningarna

En av utmaningarna med att bekämpa desinformation är att förstå de känslomässiga mekanismer som driver spridningen av felaktig information. Genom att analysera stora mängder data från soci-

ala medier kan forskarna identifiera mönster i hur människor reagerar på nyheter och händelser.

– Det kan handla om allt från ilska till rädsla, som ofta sprids snabbt och utan att människor har full förståelse för vad som faktiskt pågår eller vad de blir upprörda över, säger Anna Hedin Ekström.

Sveriges medlemskap och internationellt samarbete

Data i det här projektet samlas in i Italien, Storbritannien, USA och Sverige. I Sverige sändes en enkät ut under 2024 med frågor om de svarandes uppfattningar om klimatförändringar, hälsa och upplevd trygghet. Målet är att skapa en förståelse för vilka medier som används, samt vilka delar av befolkningen som är mest sårbara för desinformation och i vilka sammanhang deras beteenden påverkas både på och utanför internet.

Datan kommer att användas för att skapa modeller som kan förutsäga hur desinformation sprids och dess möjliga gruppåverkan.

Tidigare erfarenheter

På Harvard utvecklas de programvaror som används i projektet. Universitetet har tidigare arbetat med att analysera desinformation, bland annat under covid-19-pandemin. Forskarna analyserade hur felaktiga berättelser formades och förstärktes

FOTO: CATO LEIN

online och vilka delar av befolkningen som var mest mottagliga för desinformation.

– Vi har lärt oss mycket från tidigare projekt, säger Anna Hedin Ekström och nämner även lärdomar från en tidigare plattform som togs fram för att bekämpa våldsbejakande extremism.

Öka motståndskraften

Forskarna hoppas att kunna identifiera vad som behöver prioriteras för att utveckla strategisk kommunikation. Från detta kan det tas fram praktiska rekommendationer och vetenskaplig rådgivning för att ta fram nyanserna och minska desinformationens negativa påverkan. Det kan ge allmänheten verktygen för att bli mer motståndskraftiga och få det lättare att genomsöka bedräglig information.

Projektet kommer att resultera i flera vetenskapliga artiklar, en handbok som kan användas av bland andra tjänstepersoner och kommunikatörer, samt en slutrapport som sammanfattar de viktigaste resultaten för att kunna bidra till ett starkare, mer motståndskraftigt samhälle.

TEXT: WALDEMAR INGDAHL

I projektet ingår också: Tina Askanius, docent i medie- och kommunikationsvetenskap, samt Amir Rostami, professor i kriminologi.

Arbetsgivare bidrar till könssegregering

Arbetsgivare upprätthåller yrkessegregation mellan könen, visar en studie av bland andra Moa Bursell, forskare i sociologi vid IFFS.

I studien skickades över 16 000 fiktiva jobban-sökningar, där kön och svenska eller utländska namn, samt stereotypa personlighetsbeskrivningar randomiserades till ansökningarna. Därefter granskades resultaten. Diskriminerade arbetsgivare baserat på kön och etnicitet? Och belönades sökande som rättade sig efter könstypiska roller?

Män med utländska namn visade sig vara mest utsatta för diskriminering, med minst antal svar. De stereotypa personlighetsbeskrivningarna som signalerade maskulinitet, femininitet eller etnicitet hade minimal effekt på sannolikheten att få ett positivt svar från arbetsgivare för kvinnor, men hade en betydande roll för män med utländska namn. Signalering av stereotypiskt "utländska" egenskaper ökade chanserna att få en positiv respons i mansdominerade yrken och minskade deras chans att få en positiv respons inom kvinnodominerade yrken.

Forskningen visade att män med svenska namn belönades för könstypiska signaler i mansdominerade jobb, och att kvinnor med utländska namn föredrogs i kvinnodominerade yrken. Sammanfattningsvis förstärks könssegregation av arbetsgivare genom att föredra vissa grupper av sökande när de passar in på förväntade yrkesstereotyper. Forskningen tyder därför på att arbetsgivare i viss utsträckning upprätthåller yrkessegregationen på arbetsmarknaden.

Se mer

Moa Bursells forskarseminarium finns på IFFS Play.

Sociala normer skapar hållbara förändringar

De senaste åren, inte minst efter den globala covid-19-pandemin, har forskning om sociala normer fått ökad uppmärksamhet. Sociala normer finns i alla kulturer och karakteriseras som oskrivna regler som talar om för oss vad andra tycker vi borde eller inte borde göra. För att möta framtidens utmaningar har sociala normer stor betydelse för hur förändringar tas emot. **Men hur uppstår normer och hur påverkar de våra beteenden?** Dr. Giulia Andrighetto studerar dessa frågor i projekt på IFFS.

Hur skulle du beskriva syftet med din forskning om sociala normer?

– Att genom grundforskning komma fram till normernas kärna för att se hur sociala normer uppstår, utvecklas och förändras och hur de kan påverka människors handlingar. Begreppet sociala normer har funnits i forskningen sedan 1800-talet, men empiriska bevis på orsakssambandet mellan en norm och beteende är sällsynta. Faktum är att den mesta forskningen om sociala normer tar effekten av sociala normer för given och använder normer som en efterhandsförklaring av observerade fenomen, som sedan måste passas in i en teori. "Vad beror detta beteende på?" frågar vi och får ofta till svar att det beror på "sociala normer".

– Vad menar vi då med sociala normer? Här måste vi gå tillbaka och ge mer precisa och testbara definitioner, både vid mätning i laboratoriet och ute i fält. Ett samhälle innehåller olika slags spänningar, som de mellan individens egenintresse och gruppens intresse. Sociala normer blir en vägledning för beteenden som hjälper oss att lösa problem som kräver kollektivt agerande. Sociala normer kan upprätthålla alla sorters beteenden – de som är socialt önskvärda – såsom samarbete för det kollektiva bästa – men också socialt oönskade. Intresset för att studera inte bara bra normer, utan även dåliga, har varit genomgående i min tidigare forskning, som när jag undersökte maffian och dess utpressning på Sicilien. Hot spelade en roll

för att få företag att lyda och betala beskydd, men i vissa områden i södra Italien var den sociala normen att betala skyddspengar. Folk såg det som rätt sak att göra, så mycket att de företag som inte betalade kunde tappa kunder. Normen blev en starkare drivkraft än hot.

Hur kan din forskning bidra till positiv social förändring?

– Först genom att utveckla en teori om hur sociala normer fungerar i problem med kollektiva handlingar, som hjälper oss att identifiera när normer är, eller inte är effektiva lösningar. I synnerhet i det nya projektet kommer vi att fokusera på hur kollektiva hot – som klimatförändringar, naturkatastrofer och pandemier – kan påverka sociala normer och potentiellt göra dem instabila. Denna kunskap kommer att göra det möjligt för oss att utforma insatser för att främja förändringar på individ- och systemnivå för att mildra globala utmaningar som kräver snabba och betydande åtgärder.

Sociala normer har varit i fokus i två aktuella projekt, Hur uppstår och förändras mänskliga normer samt Sociala normer för samarbete under kollektiv risk. Hur förhåller de sig till varandra?

– I det första projektet undersökte vi hur normer bildas och frågade hur de kan förändras. Vi foku-

serade på effekten av sociala normer för att främja samarbete i så kallade kollektiva handlingsproblem, vilket är situationer där alla individer skulle få det bättre av att samarbeta kring ett problem men misslyckas med att göra det eftersom de har motstridiga intressen. Därför genomförde vi ett 30 dagar långt beteendexperiment, där försökspersoner stod inför ett sådant dilemma. Testet gjordes online.

– Vi upptäckte sociala normer för samarbete och visade deras inverkan på att lösa det kollektiva dilemmat. Vi fann också att starka sociala normer uppstår när det gemensamma hotet var stort, medan när risken var lägre blev sociala normer svagare. I en annan studie testade vi effekten av ett verkligt kollektivt hot på styrkan av sociala normer. Vi jämförde sociala normer i 43 länder före och efter första tiden av covid-19-pandemin.

– Med utgångspunkt i den inflytelserika tightness-looseness-teorin, som framhåller att samhällen blir ”stramare” eller mer normerande och mindre öppna för avvikelser, när vi utsätts för hot som jordbävningar, sjukdomar, krig eller svält, förutsåg vi att sociala normer skulle skärpas efter covid-19. För att testa detta byggde vi en datauppsättning som kombinerar data om sociala normer, insamlade strax före pandemin, med data som

samlats in från nästan 15 000 personer i samma populationer över hela världen under de första månaderna av pandemin. Genom att göra detta kunde vi identifiera hur flera sociala normer förändrades efter uppkomsten av sjukdomen. På kort sikt förändras inte normerna så mycket på grund av risker. Den sociala norm som förändrades och stärktes var den om att det är viktigt att tvätta händerna, en norm som uppfattades vara direkt relevant för sjukdomshotet.

– Resultaten tyder på att normer specifikt relaterade till hotet förändras snabbt, medan orelaterade sociala normer tar längre tid, eller kräver olika specifika hot, för att förändras. Detta arbete ger ett grundläggande bidrag till vår förståelse av hur sociala normer förändras och kan hjälpa till att förutse länders framtida reaktioner på liknande kriser och föreslå strategier för att hantera dem snabbt och effektivt.

– Från det förra projektet har vi tagit med oss att sociala normer skulle kunna få människor att samarbeta för något som gynnar alla, även om det kostar individen. Dessutom tenderar normer att stärkas när människor uppfattar att det finns ett högt kollektivt hot, som det som utgörs av klimatförändringar eller en pandemi; men samtidigt försvagas när riskerna upplevs minska. Från pandemin för vi också över resultatet att myndigheter behöver vara tydliga med när en risk ökar, annars blir normer svårare att stärka och mindre effektiva för att främja samarbete.

– I år och under nästa kommer vi att fokusera på att genomföra undersökningar, beteendexperiment och datorsimuleringar av hur sociala normer fungerar i situationer med miljömässig eller social osäkerhet, till följd av till exempel globala händelser som klimatförändringar eller sanitära nödsituationer. Denna kunskap kommer att hjälpa oss att utveckla en ny teori om sociala normer under kollektiva hot för att identifiera när normer är, och när de inte är, effektiva lösningar på problem med kollektiv handling och identifiera interventioner för att ta itu med instabila normer.

Hur arbetar du med teori och experiment?

– Jag har ett multidisciplinärt förhållningssätt. Min doktorsexamen är i filosofi och jag har alltid varit intresserad av teori. Nu kombinerar jag teori, experimentella forskningsmetoder, undersökningar och beräkningsmodeller för att bygga modeller av förändring av sociala normer och testa förutsägelser. Varje metod har sina fördelar. Under längre studier behöver man kunna samarbeta med andra forskare och intressenter som kan metoderna och få en bredare koppling mellan modellerna och det som studeras inom området.

TEXT: WALDEMAR INGDAHL

Hur kan grupper agera fördomsfullt, om individer inte gör det?

TEXT: KATHARINA BERNDT RASMUSSEN

Under 2024 avslutades ett projekt som försökt förstå **hur diskriminering uppstår när man inte tydligt kan härröra den från öppen rasism**. Här skriver projektledaren Katharina Berndt Rasmussen om hur hon tillsammans med två andra filosofer tagit till olika verktyg för att komma en förklaring på spåren.

Projektet *If you're all egalitarians, how come you're so racist?* föddes ur en förbryllande iakttagelse. Sverige präglas av tydliga ojämlikheter och segregation mellan olika etniska grupper, exempelvis på arbets- och bostadsmarknaden. En uppenbar förklaring till detta skulle kunna vara att det förekommer frekvent etnisk diskriminering. Men denna förklaring kommer på kant med faktumet att en majoritet av Sveriges befolkning uttrycker ett starkt stöd för egalitära värderingar. Det förekommer också förhållandevis få anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen, och endast en mycket liten andel av dessa leder till fällande domar. Det hela väcker frågan: Vad är det då som ligger bakom de ojämlikheter och den segregation som vi så tydligt kan observera?

Forskning inom socialpsykologi antyder att svaret kan vara implicita fördomar (*implicit bias*) – automatiska stereotypa föreställningar och associationer, gällande till exempel etnicitet. Experimentella tester visar att de flesta av oss bär på sådana implicita fördomar men att vi har svårt att få syn på dem, både hos andra och hos oss själva. Forskningen har också visat att styrkan hos dessa implicita fördomar på befolkningsnivå korrelerar med graden av sociala ojämlikheter och segregation. Men mekanismerna, som skulle kunna koppla implicita fördomar hos individer (på mikronivå) till något slags diskriminering och därigenom till sociala ojämlikheter (på makronivå), är hittills dåligt analyserade.

Projektet kom till för att undersöka sådana potentiella mekanismer med användning av verktyg från filosofin. När jag tillsammans med Nicolas Olsson Yaouzis påbörjade projektet under 2020 var planen att analysera implicita fördomar som om de var oavsiktliga och närmast osynliga

”misstag” hos individer som egentligen vill följa egalitära sociala normer. Vi använde en så kallad dynamisk spelteoretisk modell av sociala normer, och integrerade individuella implicita fördomar som systematiska avvikelser från normen. I vanliga fall skulle många sådana normavvikelser i längden leda till att normen kollapsar, men om implicita fördomar är oavsiktliga och närmast osynliga misstag blir det svårt att få syn på dem. Då kan det framstå för alla inblandade som att normen följs, trots att den utmanas gång på gång och därför ger upphov till tydliga sociala ojämlikheter. Detta ger då en möjlig förklaring till den förbryllande iakttagelse som gav upphov till projektet.

När Stina Björkholm anslöt till projektet 2022 tillkom ett spår i jakten efter mekanismer, det språkfilosofiska. Hur kan normer som implicit efterföljs i språklig kommunikation påverka hur individer behandlas och själva behandlar andra i konversationer? Och hur påverkas möjligheten att uttrycka sig och bli hörd av de begrepp som en talare har tillgång till? Fokus låg på att förstå den diskriminering som orsakas av strukturer på gruppnivå, snarare än på individers psykologi. Det språkfilosofiska ramverket dynamisk pragmatik användes för att förstå orättvisor som tar sig uttryck i kommunikation.

Idén att implicita fördomar ska tillskrivas individer har utmanats på senare år. Vissa socialpsykologer har föreslagit att de snarare ska förstås som ett ”kollektivt konstrukt”, alltså att de implicita fördomarna utgör en spegling av de gemensamma scheman och bilder av sociala grupper som bärs upp av den kultur vi lever i. Istället för att prata om enskilda individers implicita fördomar borde vi prata om ”massans fördomar” (*Bias of crowds*) – en

Lyssna och läs

Filosofiska rummet: "Våra verkliga värderingar? Om implicita fördomar". (sverigesradio.se)

Om den kunskapsteoretiska modellen av hur implicita fördomar förstärks. Filosofisk podcast: "Implicit Bias". (filosofisktidskrift.se)

Om rasbegreppet i Tidskrift för politisk filosofi: "Misstagsteori om ras". (www.politiskfilosofi.se)

Om diskriminering, sociala normer och implicita fördomar: "Invisible discrimination: the double role of implicit bias". (justice-everywhere.org)

blinkning till idén om "massans visdom" (Wisdom of crowds). Denna blinkning gav upphov till ytterligare ett spår i jakten efter mekanismer i projektet.

Idén bakom massans visdom drivs av Condorcets juryteorem (Nicolas de Condorcet var en fransk lärd som levde på 1700-talet). Det säger att om varje individ i en grupp har en bättre än slumpmässig chans att fatta rätt beslut, ökar sannolikheten att majoriteten fattar rätt beslut ju större gruppen, kollektivet, blir. Jag testade att modellera anställningsbeslut som fattas av en rekryteringsjury i en fördomsfull kultur. Resultatet blev att rekryterarnas – även om de är rätt svaga – fördomar kan förstärkas vid användningen av olika beslutsregler, så att kollektivets beslut blir mer fördomsfulla. Det här fenomenet skulle kunna vara en möjlig förklaring till hur även svaga kulturella fördomar kan orsaka tydliga sociala ojämlikheter på arbetsmarknaden.

Projektet, som var tänkt att testa en möjlig mekanism från mikronivå till makronivå testade i slutändan tre sådana: utifrån en spelteoretisk, en språkfilosofisk och en kunskapsteoretisk analys. Förhoppningen är att dessa teoretiska ramverk kan generera nya empiriska hypoteser om problemet, och i förlängningen nya sätt att angripa det.

Resultaten finns beskrivna i nio vetenskapliga publiceringar som även berör närliggande områden som diskriminering, kunskapsrättvisa, aktivism och rasbegreppet. Projektet avslutades i december med en internationell konferens på institutet under rubriken "Philosophical Perspectives on Social Injustice".

I projektet ingår även Ane Engelstad, forskare i praktisk filosofi.

Politikens klassbarriär

Arbetarklassen utgör cirka 50 procent av befolkningen, men är kraftigt underrepresenterad i parlamentariska positioner, där de endast innehar 15 procent av platserna. På ett av årets forskningsseminarier presenterade ekonomen Johanna Rickne från Stockholms universitet, sin senaste forskning om varför.

Johanna Ricknes forskning, genomförd tillsammans med Olle Folke, syftar till att identifiera var i den politiska karriärstegen arbetare försvinner och varför.

Resultaten visar att representationen av arbetare minskar i varje steg av den politiska karriären. Trots att ungefär 50 procent av den totala befolkningen tillhör arbetarklassen, kommer endast 35 procent av politikerna på kommunal nivå från en arbetarklassbakgrund. Denna siffra sjunker till 25 procent bland lokala partiledare och till endast 15 procent i riksdagen.

– Arbetare försvinner på alla karriärsteg, sa Johanna Rickne på seminariet.

Varför är då arbetare underrepresenterade? Flera möjliga förklaringar har presenterats. Bland annat att väljare i mindre utsträckning skulle personrösta på arbetarkandidater. Några bevis för detta hittade inte forskarna i den här studien.

En annan förklaring som lyfts fram är sämre prestation på kognitiva tester av individer ur arbetarklassen. Något som studien fann stöd för men som ensam faktor kunde detta inte förklara den stora underrepresentationen.

Den mest betydande faktorn i studien var i stället så kallad partidiskriminering: strukturella hinder inom politiska partier. Även när kompetens kontrolleras, blir arbetarklasskandidater konsekvent befordrade i lägre takt än sina tjänstemannakollegor.

– Något verkar pågå inom partierna och dess formella nomineringsstrukturer och kanske ännu troligare på en socialpsykologisk och organisatorisk nivå, sa Johanna Rickne.

Se mer

Johanna Ricknes forskarseminarium finns att se på IFFS Play.

Sakli(g)t – Sveriges första sakprosafestival

Sommaren 2024 etablerade IFFS – i samarbete med konsthallen Rikstolvan och Linnéuniversitet med finansiering från Stiftelsen Natur & Kultur och Svenska Akademien – Sveriges första festival för litterär sakprosa: en ny scen där publik, författare, forskare och bokbransch under tre sensommardagar på Rikstolvan utanför Simrishamn diskuterar aktuella fackböcker i synnerhet och dokumentärgenrens omstridda grundbegrepp i allmänhet: fakta, verklighet, berättelse, sanning, vittnesmål, gestaltning, representation, autenticitet, berättarsubjekt.

Programmet bestod av 22 boksamtal och debatter med sammanlagt 55 medverkande som inför en total publik om 500 personer diskuterade klimatkris, Gazakrig, misslyckade män, äkthetsjakt, Swedbanks penningtvätt, självmord, Ryssland efter Putin, psykedelisk drogforskning, plattformsekonomi, litterär moralism, fackbokskris, digital bildkrigföring, sanningsupplösning och mycket annat.

Festivalen uppmärksammades med artiklar eller inslag i totalt 21 tidningar/medier – däribland Dagens Nyheter, Sveriges Radio, Sydsvenskan, Aftonbladet och Göteborgs-Posten – och att döma av publik- och deltagarfeedback var bokdagarna succéartade. Litteraturvetaren Alexandra Borg: "Utan tvekan den bästa litterära tillställning jag varit på här i vårt vackra land." Redaktören Hugo Nordland: "Briljanta framträdanden, tankeväckande diskussioner och trevliga mingel." Författaren Johanna Westeson: "Det var ljuvligt på alla plan. Hjärnan nästintill exploderade av all ny kunskap och alla nya perspektiv." Förläggaren Pelle Andersson: "Trots den bredd som fanns i ämnen, temperament och genrer – reportage, essä, debattbok och poesi – blev varje samtal spänstigt, rappt och djuplodande. Detta måste återkomma!"

Återkomsten är redan under planering och den första helgen i augusti 2025 är det dags igen. Redan klara svenska författare är bland många andra: Åsa Linderborg (*Tjabo*), Sverker Sörlin (*Snö – en historia*), Maggie Strömberg och Torbjörn Nilsson (*Högt över havet – så övergav Sverige alliansfriheten*), Katarina Barrling (*Världens mest protestan-*

tiska land – Sverige det extrema landet lagom), Ingrid Carlberg (*Marionetterna – en berättelse om världen som politisk teater*) och Karin Pettersson (*Förbannelsen – hur Sverige fastnade i 1990-talet och förlorade framtiden*).

2025 års festivaltema kommer att vara "Sakprosa och nationell identitet" och utvalda samtal kommer att vända och vrida på det faktum att ett lands samlade sakprosaproduktion å ena sidan är ett slags kollektivt nationellt minne (en berättande historiedokumentation på ett samlande språk) och att en bred fackboksutgivning därmed anses avgörande för en vital demokrati, samtidigt som sakprosan ofta blir ett redskap för historiebruk när nationella eller nationalistiska myter om "vår" och "andras" kultur utvecklas. Vilken roll spelar sakprosan i ett nationellt kulturbygge? Kommer vi snart se krav på en svensk kanon även för sakprosan?

Givet sakprosans centrala roll som kunskapsförmedlande kitt mellan vetenskap och allmänhet behöver Sverige en arena där den berättande fackboken står i fokus för fördjupande diskussioner om de politiskt allt hetare frågorna om vad verkligheten är, hur den hela tiden skapas och på vilka sätt sanna eller falska verklighetsföreställningar används i politik, forskning och litteratur. Till 2025 har också Riksbankens Jubileumsfond anslutit sig som finansiär och IFFS har därmed säkrat festivalens ekonomi för åtminstone tre år framåt.

TEXT: MAGNUS LINTON

FOTON: ERIKA KARLSSON

Bild ovan: Lena Kyong Ran Sundström i samtal med journalisten Henrik Brandao Jönsson om hans bok *Saudade – att längta bort och hem på samma gång* (Natur & Kultur).

Bild ovan till höger: Staffan Julén, initiativtagare till festivalen och kommunikationschef på IFFS hälsar välkommen.

Bild höger mitten: I samtalet Ryska röster – livet efter Putin, delade tre ryska författare med sig av sina upplevelser; Jelena Kostjutjenko, Jana Kuchina och Alla Gutnikova, i samtal med Stefan Ingvarsson.

Bild nedan till höger: Gudrun Schyman ledde ett samtal med författaren Selma Brodrej om mannens kärna utifrån Brodejs bok *Testosteron*.

Bild nedan: Författaren Stefan Svallfors, som också är forskare vid IFFS var en av de medverkande i samtalet Sakpoesi och dokumentärdiktens kraft.

Sakli(g)t på IFFS Play

Se alla samtalen från Sakli(g)t 2024 på IFFS Play.

”En tanke utan text saknar form”

Med föreläsningar, workshops och skrivarskola vill Magnus Linton, journalist och författare, få fler forskare att skriva för en bred publik och delta i det offentliga samtalet. Projektet heter Text & stil och finansieras av Natur & Kultur och Institutet för framtidsstudier. Nu går det in på sitt femte år.

Vilket är målet med projektet?

– Att fler välberättade fackböcker skrivna av forskare ska komma ut på bra förlag och nå många läsare. Men också att forskare ska känna mindre rädsla och mer lust inför den viktiga uppgiften att på sitt modersmål få gestalta sin kunskap inför en stor publik.

Varför behövs detta arbete?

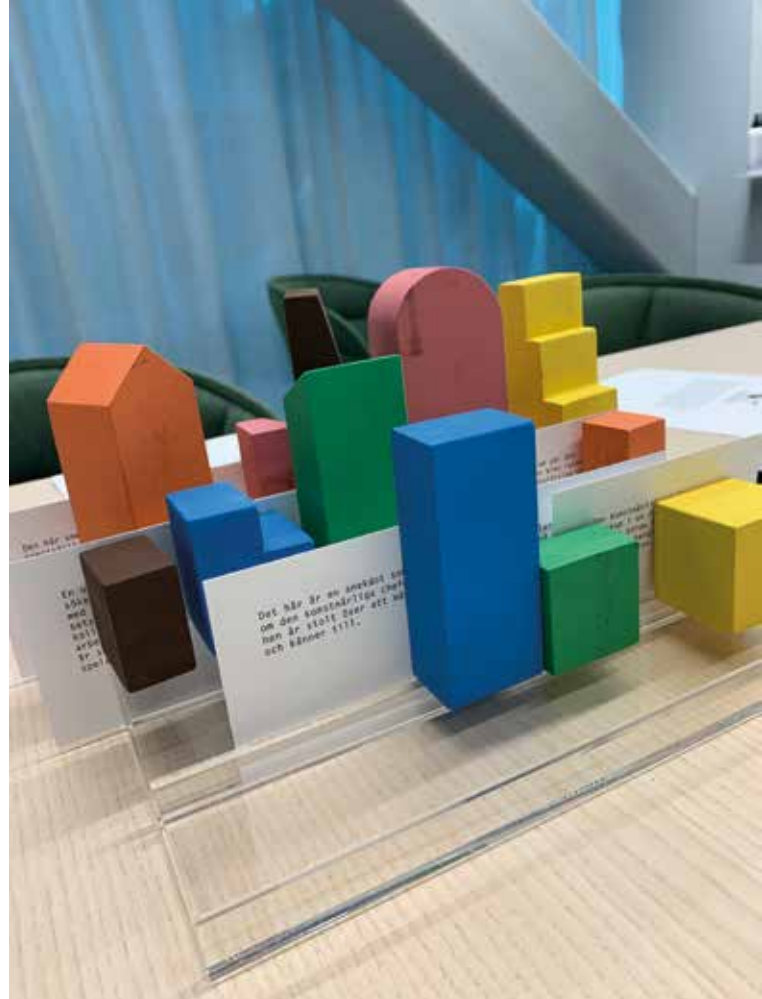
– Sakprosans roll i det demokratiska ekosystemet är helt central och bra facklitteratur kan bara skrivas av personer som kan något. Och den fördjupade och kontextualiserade kunskapen finns i väldigt hög grad på universiteten. I forskarnas huvuden. Glappet mellan den skattebetalande allmänheten, som vanligen läser breda medier på svenska, och forskare, som vanligen skriver i smala publikationer på engelska, är ett snabbt växande demokratiproblem.

Vilket är ditt främsta råd till en forskare som funderar på att ge sig in i en debatt?

– Att agera snabbt. När man ser en krok, alltså när något händer i nyhetsflödet som aktualiserar ens forskning eller när det uppstår debatt på ett fält man behärskar, gäller det att skriva direkt. Inte skjuta på det. Nästan alla redaktörer i mainstream-media älskar forskarmedverkan. Men de kan inte vänta i veckor på ett inlägg.

Vilken är den vanligaste missuppfattningen bland forskare om att delta i det offentliga samtalet?

– Att det inte är meriterande. I ett kort perspektiv är det förstås sant att du inte blir professor snabbare för att du deltar i debatt eller skriver en bra bok på svenska på ett stort allmänförlag som Bonniers eller Natur & Kultur, men i det längre perspektivet är forskande och skrivande helt sammanlänkande. Text och tanke är osklibbara. En tanke utan text saknar form.

Konsten att vara konstnärlig chef

I det konstnärliga forskningsprojektet Uppdrag: Konstnärlig chef var den centrala frågeställningen hur rollen som konstnärlig chef förhandlas och uttrycks i svensk teaters formella och informella rum. Konstnärligt ledarskap är omdiskuterat i branschen och flera granskningar på senare år har påvisat arbetsmiljöproblem. Detta projekt, lett av teaterregissören Carolina Frände, har undersökt hur rollen som chef och ledare inom scenkonsten konstrueras av yrkesverksamma inom scenkonstbranscherna. Redovisningen skedde genom en konstnärlig gestaltning av resultaten i en uppsättning på Strindbergs Intima Teater i Stockholm i juni 2024.

Bild ovan till vänster: Det brädspel som är både ett resultat och ett verktyg i forskningsprojektet.

Bild vänster mitten: I teaterformat redovisade Carolina Frände hur projektet gått till med hjälp av fyra skådespelare i färd med att använda brädspelet. Tre seminarier om konstnärlig forskning och konstnärligt ledarskap hölls i samband med föreställningarna.

Bild vänster nedan: Carolina Frände i uppsättningen på Intiman.

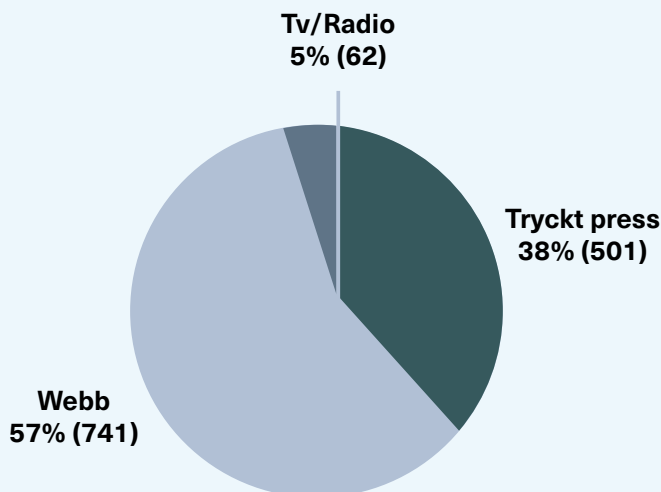
Bild nedan: De fyra skådespelarna som spelade i uppsättningen var: Thérèse Brunnander, Robin Keller, Moa Silén och Anna-Lena Efverman.

Se uppsättningen "Fan ska vara teaterdirektör" på IFFS Play

Så syns institutet

IFFS i media 2024, antal artiklar/inslag i parentes:

1304

Artiklar och inslag

... i svensk press om klimat och framtida generationer, teknik och AI, demokrati och politik, framtidsutsikter, etik, kriminologi, konst, kryonik, normforskning, forskningskommunikation, m.m.

Vanligt förekommande källor

Aftonbladet, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Sveriges Radio P1, SR Filosofiska rummet, Sydsvenskan, Helsingborgs Dagblad, Dagens Medicin, Dagens Samhälle, Altinget.

Videoproduktion

På IFFS Youtubekanal och IFFS Play på [iffs.se](https://www.iffs.se) kan du se många av de offentliga seminarier vi arrangerar. Under 2024 laddade vi upp 57 videor på Youtube och IFFS play. Nedan listar vi våra mest sedda uppladdningar för 2024.

1. **Lea Ypi:**
Can Beauty Save the World?
2. **Anna Tyllström:**
The Social Life of Elite Students
3. **Kimmo Eriksson:**
The Global Study of Everyday Norms
4. **Jonathan White:**
The Future as a Political Idea
5. **Martin O'Neill:**
Limiting Markets: Socialisation, Decommodification, and the Sense of Justice

57

Filmer

2 720

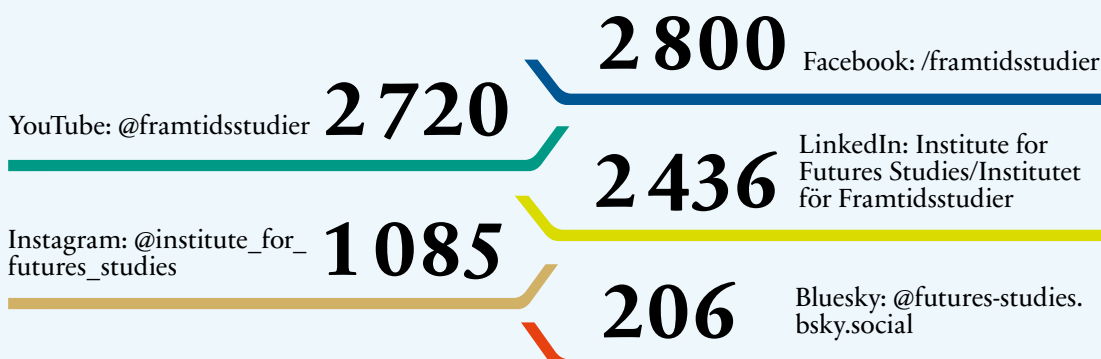
Prenumeranter

47 440

Totala visningar

Sociala medier

Institutet växer på alla möjliga vis! Bland annat på sociala medier. Antal följare:

Flödet i urval

Mest gillade inlägg

”Celebrating a successful week of seminars and team building at Villa San Michele with top scholars from the Institute for Futures Studies.”

Under två tillfällen 2024 hölls forskarinternat där flera forskargrupper arbetade och presenterade sin forskning för varandra. Här visar sociologen Sofiya Voytivy sin och kollegornas visualisering av mäns respektive kvinnors nätverkande på handelshögskolor från projektet En förlorad generation? En studie om effekterna av covid-19-pandemiens betydelse för handelsstudenter och deras karriärnätverk.

I tidskriften Forskning & Framsteg kunde man i våras läsa filosofen H. Orri Stefánssons argument för att Sverige har en moralisk skyldighet att minska sina koldioxidutsläpp. Trots att Sverige redan tar mer ansvar än andra länder, och trots att det inte skulle göra så stor skillnad på det stora hela. ”Sanningen är att Sveriges årliga utsläpp leder till att tusentals människor dör i förtid”.

Utbildningsradions program ”Fabriken” är en allmänbildande podcast som under 2024 haft fokus på den digitala utvecklingen. Statsvetaren Markus Furendal medverkade i avsnittet ”Tech bros – vår tids nya makthavare?” om vilken makt teknikföretagen har i dagens samhälle och deras inflytande i politiken. Hitta hela serien på urplay.se.

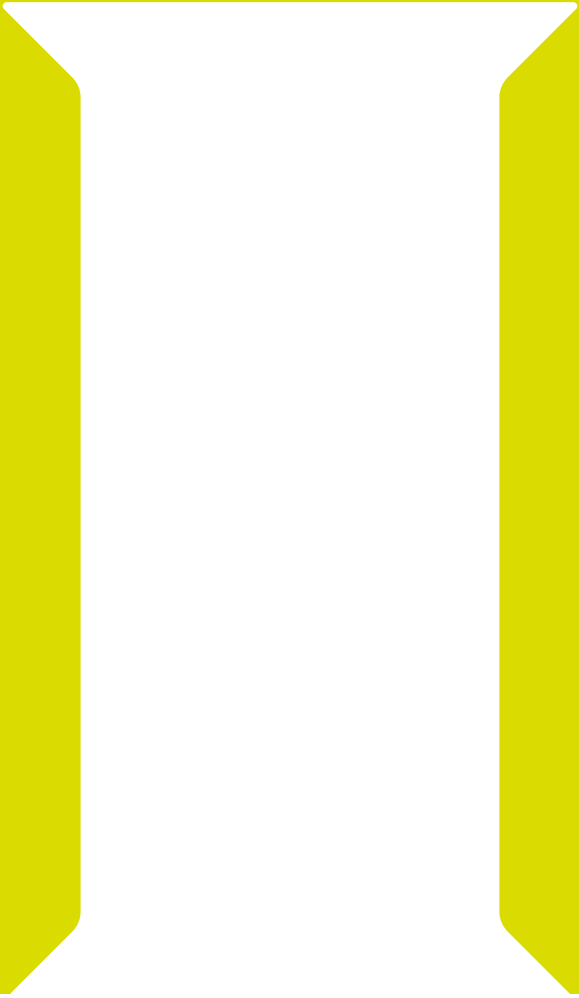

Hur kan AI påverka demokratier, ekonomier och klimatet? Stora frågor avhandlades under konferensen ”For a better future: Dialogue across generational boundaries” som arrangerades av United Nations Foundation och Shared City Foundation. Sociologen Malcolm Fairbrother och ingenjören Emma Engström var två av talarna på scen. Se eventet på Our Future Agenda:s Youtube-kanal.

I slutet av året reste konstnären Salad Hilowle och filmvetaren Christian Rossipal till Aix-en-Provence, Guadeloupe och den tidigare svenska kolonin St. Barthélemy för att samla in material till sitt projekt ”Den svarta stranden”. Projektet vill förbättra vår förståelse av den svenska kolonialtiden med hjälp av konstnärliga medel och söker ledtrådar i arkivens marginaler.

3.

Forskningsprojekt

FORSKNINGSPROJEKT EFTER TEMA

Framtida generationer

Globala klimatförändringar är vår tids största utmaning och under detta tema undersöks framtida generationers förutsättningar. Temat fokuserar bland annat på klimatetik, hållbar utveckling, grön tillväxt, hinder för klimatåtgärder och sociala dilemman.

Transformativa partnerskap för hållbar utveckling 2030

En analys av synergier, effektivitet och legitimitet av FN:s partnerskap och samverkansinitiativ i förverkligandet av de globala målen och Agenda 2030

Privat-offentliga partnerskap (PPP) har på senare tid fått betydande uppmärksamhet på den globala nivån. Som en del av Agenda 2030 deklarerade FN:s medlemsländer att hållbar utveckling ska uppnås i partnerskap med flera aktörer, som stater, näringsliv, städer och civilsamhälle. Men kan dessa partnerskap bidra till förverkligandet av de globala målen? Det övergripande syftet med detta projekt är att studera om, hur och när PPP kan bidra till uppfyllandet av Agenda 2030 och fungera som ett medel för att påskynda transformativa förändringar mot hållbarhet.

Projektledare: Karin Bäckstrand

Övriga projektmedlemmar: Ian Higham, Essraa Hussein, Faradj Koliev, Matilda Miljand, Karin Sundström, Maximilian Wanner

Projektet omfattar även forskarteam vid Stockholms universitet, Lunds universitet och VU University of Amsterdam.

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2020–2025

Beviljat anslag: 19 998 258 kr

Mimercentret för långsiktig framtidsforskning

En planerad forskningsmiljö vid IFFS med uppdrag att utföra världsledande, rigorös akademisk grundforskning om frågor som rör civilisationens långsiktiga framtid. Mimercentret för långsiktig framtidsforskning kommer att delta i kartläggandet av möjliga framtider. De närmsta åren kommer det att utforska frågor som rör förvaltandet av den extraplanetära rymden, klimatkrisen, planetens gränser, systemiska sårbarheter, stagnation, social kollaps, varaktig oordning, relationer mellan människor och djur, stor osäkerhet, be-

slutsfattande och strategisk planering, personlig identitet och emulerade hjärnor.

Projektledare: Karim Jebari

Övriga projektmedlemmar: Gustaf Arrhenius, Andrea Asker, Tim Campbell, Emma Engström, Julia Mosquera, Joe Roussos, Anders Sandberg, H. Orri Stefánsson

Finansiär: Bidrag förmedlat av Effective Giving

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 11 200 000 kr

Etik för koordination

Det finns ingen klar och övertygande moralisk föreställning om vem som bör göra vad när det gäller klimatförändringar. En viktig anledning till denna moraliska förvirring är att det saknas en övertygande etik för hur man ska handskas med problem som uppstår när många människors handlingar tillsammans orsakar allvarlig skada men varje individuell handling bidrar ytterst lite. Hittills har individuella och kollektiva plikter setts som ömsesidigt uteslutande, men här vill vi formulera en ny koordinationsetik som tar båda dessa i beaktande och anger hur de ska relateras.

Projektledare: Krister Bykvist

Övriga projektmedlemmar: Vuko Andric, Mark Budolfson, Tim Campbell, Sade Hormio, Karsten Klint Jensen, Olle Torpman

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 10 902 000 kr

Populära lösningar på klimatkrisen? En global kartläggning av stöd för klimatpolicy och dess orsaker

Kraftfulla politiska åtgärder krävs för att begränsa den globala uppvärmningen, men sådana åtgärder saknar ofta stöd i opinionen. Det här projektet söker en väg framåt genom att försöka förstå hur åtgärder och väljares värderingar

kan förenas. Projektet omfattar en stor enkätundersökning av attityder till 30 klimatpolitiska åtgärder i 138 länder. Hur påverkas den klimatpolitiska opinionen i olika regioner och länder av individuella och samhälleliga faktorer som ekonomiskt välstånd, geografisk utsatthet och människors värderingar och uppfattningar om åtgärders konsekvenser?

Projektledare: Pontus Strimling

Övriga projektmedlemmar: Kimmo Eriksson, Malcolm Fairbrother, Steven Karceski

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 9 966 491 kr

Konservativ klimaträttvisa för en hållbar omställning

De som motsätter sig klimatåtgärder tenderar att ha konservativa värderingar. Med hjälp av metoder från filosofin, statsvetenskapen och psykologin vill det här projektet utreda huruvida konservatismens etiska principer verkligen avsluter klimatåtgärder, såsom många företrädare och kritiker vill göra gällande. Vidare kommer projektet fastställa hur, och i vilken mån, konservativa principer kan stödja en effektiv och rättvis omställning till en fossilfri framtid. Projektet har därmed som praktisk ambition att bidra till att undanröja ogrundade ideologiska stötestenar i det fortsatta arbetet för en hållbar klimatomställning.

Projektledare: Olle Torpman

Övriga projektmedlemmar: Eric Brandstedt, Göran Duus-Otterström, Kirsti Jylhä

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 9 936 300 kr

Normer och risker

Hjälper sociala normer vid hanteringen av kollektiva hot?

Projektet undersöker hur dynamiken mellan sociala normer och samarbete är både orsak och konsekvens av samhälleliga hot. Det använder sig av covid-19-pandemin och klimatförändringarna som typsituationer där samarbete behövs för att hantera ett samhälleligt hot.

Projektledare: Giulia Andrighetto

Övriga projektmedlemmar: Ferdinanda Wijermans

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 5 089 000 kr

Anspråksbaserade fördelningsteorier

Nutidens krissituationer ställer oss inför svåra beslut där knappa resurser måste fördelas på bästa sätt. Det här projektet vill förbättra vår förståelse om hur dessa beslut bör fattas. En anspråksbaserad fördelningsteori utgår ifrån att den som har störst anspråk på resursen bör tilldelas den. Det finns en hel del forskning om vad som kan tänkas grunda ett anspråk, men inte särskilt mycket forskning kring hur en agents aktioner bör fastställas och hur de bör möta olika anspråk, vilket det här projektet kommer att utforska. Projektet frågar även om anspråk kan tillskrivas framtida generationer.

Projektledare: Anders Herlitz

Övriga projektmedlemmar: Matthew Adler

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 092 000 kr

Klimatkänslor och affektiva dilemman

Klimatförändringar är en av vår tids mest känsloladdade fråga. Det här projektet bedriver ny tvärvetenskaplig teoretisk forskning för att undersöka de normativa standarder som verkar gälla för klimatkänslor. Empiriska analyser kommer att genomföras för att studera hur allmänheten engagerar sig i klimatfrågorna. Konkreta riktlinjer kommer att utvecklas för hur man kan resonera kring och lösa affektiva dilemman – riktlinjer som kan gynna allmänheten och yrkesgrupper som är involverade i klimatkommunikation med stor potential att påverka människors klimatkänslor.

Projektledare: Kirsti Jylhä

Övriga projektmedlemmar: Julia Mosquera

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 2 988 601 kr

Så löser vi klimatkrisen tillsammans

Ideologiska oenigheter gör att det politiska klimatarbetet går trögare än vad som vore önskvärt. Dessa ideologiska oenigheter är till stor del etiska och relaterar till olika värden och mål. De åtgärder som föreslås i klimatets tjänst kopplas ofta direkt till den egna ideologins anammade värden, och försvårar sålunda acceptans över det politiska spektrumet. Det här projektet vill hjälpa till att lösa dessa ideologiska låsningar genom att föreslå åtgärder som går i linje med de

olika ideologiernas värden. Resultaten kommer att redovisas i form av en handbok med tvärpolitiska klimatåtgärder.

Projektledare: Olle Torpman

Övriga projektmedlemmar: Erika Karlsson

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 1 998 000 kr

Klimatkrisen och politiskt passiva medborgare i Sverige och USA

Många oroas över klimatförändringarna, och över den otillräckliga klimatpolitiken. Ändå använder de flesta vuxna inte sina demokratiska möjligheter för att höja sin röst i frågan. Med inspiration från statsvetenskaplig och socialpsykologisk forskning utvecklas här en innovativ modell, klimatpassivitetsmodellen, för att undersöka orsakerna till varför klimatoro inte omsätts i politiskt handlade. Projektets internationella och tvärvetenskapliga forskargrupp kommer att studera invånare i Sverige och USA. För att politiker ska fatta de beslut som krävs är ökat medborgerligt klimatengagemang nödvändigt.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Kirsti Jylhä

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag till IFFS: 730 000 kr

Slutförvaring av kärnavfall

På uppdrag av Strålsäkerhetsmyndigheten utreder IFFS förutsättningar för slutförvar av använt kärnbränsle. Den centrala frågan i projektet är följande: Hur bör vi utforma institutioner som kan stödja långsiktig finansiering för bevarandet och överförandet av relevant kunskap över generationer, relaterade till använt kärnbränsle i Sverige? Uppdraget består i att analysera kostnader och föreslå ett finansieringssystem men även att utreda de etiska och normativa frågor relaterade till risk, hållbarhet och vårt ansvar för framtida generationer.

Projektledare: Karim Jebari

Övriga projektmedlemmar: Tove Salomonsson

samt en expertgrupp bestående av Gustaf Arrhenius, Krister Bykvist, Emma Engström, Maja Fjaestad, Olle Hammar, Joe Roussos

Finansiär: Uppdrag från Strålskyddsmyndigheten

Tidsplan: 2023–2024

Projektbudget: 540 000 kr

KOMMANDE 2025

Transformativ etik

Hur vet man att man väljer rätt när man gör något som helt kan förändra ens uppfattning om världen omkring en? Frågan är kanske särskilt viktig när det handlar om att använda hjälpmedel som ger oss nya sinnesupplevelser.

Projektledare: Krister Bykvist

Övriga projektmedlemmar: Tim Campbell, Anders Herlitz, Julia Mosquera, H. Orri Stefánsson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsperiod: 2025–2029

Beviljat anslag: 11 962 000 kr

Demokratis problem och möjligheter

Trots demokratis stora framgångar under det senaste århundradet ser vi idag en tillbakagång. Uppfattningen att demokratin inte förmår hantera vår tids viktigaste problem sprider sig. I det här temat undersöks hoten mot demokratin och hur den kan utvecklas och förbättras.

Kremls inflytande och destabilisering av svensk demokrati

Analys av geostrategiska marknadsoffensiver, ryska påverkansoperationer, svenska partners och hotet från oligarkisk kapitalism

Detta projekt undersöker avgörande men svåridentifierade icke-militära hot från Ryssland mot svensk demokrati och säkerhet. Via strategisk handel och finansiella operationer har Kreml avancerat geopolitiska och ekonomiska intressen i Sverige och Europa. Det är ett långsiktigt arbete som varit beroende av samarbeten med politisk och ekonomisk elit i väst som bearbetat marknader, tvättat pengar och påverkat Rysslandsbilder. Projektet sammanför unik akademisk undersökande expertis från finans- och energisektorn med ny forskning om politiska och ekonomiska eliter, sociala nätverk, korruption och rysk ekonomisk historia.

Projektledare: Janine Wedel

Övriga projektmedlemmar: Mattias Alvarsson, Staffan Julén, Kristian Lasslett, Gabriel Söderberg, Ilja Viktorov

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 6 795 000 kr

Digitala ögonvittnesbilder och kampen för mänskliga rättigheter

Projektet vill öka vår förståelse av det allt viktigare samspelet mellan digitala ögonvittnesbilder och den lokala och globala kampen för att värna mänskliga rättigheter. Nya digitala bildteknologier och plattformar utmanar traditionella synsätt på hur arbetet med att dokumentera, driva kampanjer mot, och åtala brott mot mänskliga rättigheter fungerar. Många har välkomnat utvecklingen som en demokratisering av arbetet, men än så länge saknas systematiska empiriska studier

av hur dessa nya populära former och praktiker av politiskt bildskapande faktiskt omskapas, och själva omskapas av, dominerande institutionella normer och praktiker för mänskliga rättigheter.

Projektledare: Kari Andén Papadopoulos

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2026

Beviljat anslag: 6 165 000 kr

Detta projekt ingår också i den tvärvetenskapliga konstnärliga miljön.

Dold konvergens i etiken

I etiken, liksom i andra akademiska discipliner, finns en förväntan om att forskningsinsatser ska leda till ökade kunskaper och övertygande svar på de frågor som ställs. Den förväntan motiverar i sin tur att etiker konsulteras som experter i olika beslutsfattande sammanhang. Samtidigt präglas etiken av stor oenighet och det är svårt att se spår av konvergens. Men är det verkligen så att man inte har närmat sig varandra över tid? Det är vad detta projekt vill undersöka.

Projektledare: Folke Tersman

Övriga projektmedlemmar: Graham Oddie, Olle Risberg

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 6 006 893 kr

Svensk beredskap för smygande hälsokriser och organisatoriskt lärande efter svininfluensan, värmeböljan och coronapandemin

Projektet är en fallstudie av tre smygande kriser: svininfluensan 2009, värmeböljan 2018 och covid-19-pandemin 2020–2022. Det studerar, genom dokumentanalys och intervjuer, vilka konkreta åtgärder som regionerna tagit i anknötning till dessa kriser, vilka åtgärder som

inte tagits och varför. Till projektet är en expertgrupp knuten, vars medlemmar representerar dels de fyra regionerna Uppsala, Stockholm, Västra Götaland och Skåne, dels forskare inom krishantering och offentlig styrning. Designen utgår från fyra delstudier där den första utgörs av dokumentanalys; den andra en intervjustudie med relevanta tjänstemän inom regionerna; och en tredje som utgörs av en intervjustudie med vårdpersonal inom IVA och SÄBO.

Projektledare: Rebecca Selberg

Övriga projektmedlemmar: Erica Falkenström

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 5 061 000 kr

Demokratins territorium

Hur extraterritoriella gränskontroller och urfolkens krav på självbestämmande förändrar avgränsningen av demokratins folk

Hur bör avgränsningen av det demokratiska folket se ut, om ett samband mellan jurisdiktion och territorium inte kan tas för given? Syftet med projektet är att besvara frågan utifrån två typfall: extraterritoriella gränskontroller och ursprungsbefolkningarnas rätt till självbestämmande.

Projektledare: Ludvig Beckman

Övriga projektmedlemmar: Kirsty Gover, Ulf Mörkenstam

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 4 772 000 kr

Hur policy skapar politik. Policyfeedback i samtida demokratier

Varför upplever politiska aktörer att det blir allt svårare att utforma effektiv politik för att hantera akuta sociala problem? I det här projektet undersöks tesen att många av de problem som dagens demokratier uppvisar kan härledas till långsamma förändringar i policyfeedback-processer, vilket gradvis har försvårat för politiska representanter att skapa stöd från breda väljargrupper, bygga koalitioner med andra politiska representanter, samt lösa samhällsproblem. Detta görs genom studiet av opinionsförändringar och välfärds-, migrations-, och miljöpolicy i 30 länder över 45 år.

Projektledare: Andreas Duit

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 745 000 kr

Moderna vikingar i öst

Sveriges roll i skapandet av institutioner, elitnätverk och informella praktiker under 1990-talets ekonomiska reformer i Ryssland

Efter Sovjetunionens sammanbrott var ambitionen att västfinansierade ekonomiska reformer och privatiseringar av tidigare statliga tillgångar skulle lägga grunden för en välfungerande marknadsekonomi i Ryssland. Åren som följde innebar en sällsynt möjlighet för regeringar, internationella finansinstitutioner, ekonomer och politiska och ekonomiska eliter att forma det ekonomiska system som sedan skulle växa fram i det forna öst. Projektets syfte är att studera hur svenska och ryska institutioner och eliter påverkade varandra och förändrades som en följd av de ekonomiska reformer som genomfördes i Ryssland efter Sovjetunionens fall.

Projektledare: Janine Wedel

Övriga projektmedlemmar: Mattias Alvarsson, Staffan Julén, Magnus Linton, Gabriel Söderberg, Ilja Viktorov

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2021–2025

Beviljat anslag: 4 293 000 kr

Expertis i kriser

Regeringar utvärderar och omprövar sin beredskap i efterdyningarna av covid-19-pandemin. Fler kriser förväntas i ljuset av ökande klimatförändringar. Detta projekt studerar den roll experter kan spela och hur samhället bäst kan använda sig av vetenskaplig expertis för att utveckla en vetenskapsbaserad policy i kristid. De flesta håller med om att det är viktigt att lyssna på forskningen. Men experter är ofta oeniga, de har ibland fel och deras råd kan vara värdeladdade. Under en treårsperiod kommer projektet undersöka problemen, analysera rationella strategier för att hantera dem samt föreslå hur de kan bemötas och göra oss bättre rustade inför nästa kris.

Projektledare: Joe Roussos

Övriga projektmedlemmar: Erik Angner

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 098 000 kr

BRIDGEGAP

I BRIDGEGAP förenas tidigare medlemmar i konsortiet ANTICORRP med andra akademiska partners som har publicerat nya metoder för att mäta pengatvätt – antropologer och kriminologer som banat väg för korruptionsstudier i liberala demo-

kratier. BRIDGEGAP fyller kunskapsluckor om omfattningen och de mekanismer genom vilka korruption infiltrerar öppna samhällen. Projektet mäter korruption över landsgränser och tid med hjälp av sina innovativa modeller och kartor över sociala nätverk. Slutligen undersöks det offentliga ansvar och antikorrupsionslagstiftning i EU:s medlemsstater och kandidatländer, för att identifiera brister och belysa glappet mellan akademi och policy i korruptionsstudier.

Projektledare: Janine Wedel

Övriga projektmedlemmar: Kristian Lasslet, Ilja Viktorov

Finansiär: Europeiska forskningsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 3 625 000 kr

Företag som politiska aktivister

Omfattningen och uppkomsten av politiskt ansvarstagande bland företag

Politiskt ansvarstagande (CPR, Corporate Political Responsibility) avser lobbyverksamhet som vill påverka politiska utfall i frågor som rör kulturell mångfald, miljö, livsstilsval, nationalism och invandring. Detta går tvärt emot den gängse uppfattningen att företagslobbying går ut på att öka vinsterna genom att påverka i frågor som har direkt koppling till kärnverksamheten. Projektet ämnar kartlägga omfattningen av CPR och förstå företags bevekelsegrunder för sådan lobbying.

Projektledare: Niels Selling

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2019–2024

Beviljat anslag: 3 150 000 kr

En förlorad generation?

En studie om effekterna av covid-19-pandemins betydelse för handelsstudenter och deras karriärnätverk

Forskning har tidigare visat att sociala nätverk är viktiga för studenters studieresultat och karriärmöjligheter. Under covid-19-pandemin begränsades studenternas möjligheter att ta sig in i den sociala delen av det akademiska livet och det finns studier vars resultat pekar på att studenternas nätverk blev både mindre och glesare. Vad betydde pandemin för handelsstudenters möjligheter att bygga de sociala nätverk som visat sig vara så viktiga för karriärutfall?

Projektledare: Anna Tyllström

Övriga projektmedlemmar: Nils Gustafsson, Sofiya Voytiv

Finansiär: Jan Wallanders och Tom Hedelius Stiftelse/Tore Browaldhs Stiftelse

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 2 000 000 kr

Att minska allmänhetens sårbarhet för felaktig information om forskning

Avsiktlig eller oavsiktlig spridning av felaktig information om forskning på områden som telekommunikation, vacciner och klimatförändringar har länge varit ett problem. Det här projektet syftar till att förbättra integrationen av data science med samhällsvetenskap för att utveckla evidensbaserade strategier som kan ta itu med befolkningars sårbarhet för mis- och desinformation i NATO:s medlems- och partnerländer.

Projektledare: Anna Hedin Ekström

Övriga projektmedlemmar: Tina Askanius, Amir Rostami

Finansiär: NATO, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för psykologiskt försvar

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 1 253 307 kr

Det demokratiska självförsvarets dilemma i europeisk public service

Detta projekt studerar hur public service i Europa har reagerat på den växande närvaron av populistiska och extremistiska partier – politiska aktörer som tenderar att motsätta sig skydd av minoriteter, jämställdhet mellan könen, migranter och flyktingars rättigheter.

Medelsförvaltare: Stockholms universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Josef Hien

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2021–2024

Beviljat anslag till IFFS: 629 222 kr

DEMSCORE

Forskningsinfrastruktur för Democracy, Environment, Migration, Social Policy, Conflict, and Representation. Fas II, modul COMPLAB

En infrastruktur för data som körs i samarbete mellan Uppsala universitet och Stockholms universitet. Databasen består av indikatorer som utgör grunden för longitudinell och komparativ forskning om välfärdsstaternas tillblivelse och effekter. Projektet bistår också andra forskare med data om policyer om migration och miljö.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet/Stockholms universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Andreas Duit, Ognjen Zugic

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag till IFFS: 577 467 kr

Att hantera komplexa problem

Genom att undersöka covid-19-pandemin och klimatförändringarnas effekter på samspelet mellan vetenskap, policy och allmänhet, vill detta projekt lösa hur samhällsstyrningen bättre kan hantera svåra kriser i framtiden. Båda dessa elakartade problem har hittills inneburit vetenskaplig osäkerhet och kontrovers, i kombination med behovet att ställa om både tekniska system och livsstilar. Det betyder att konventionell policy sällan räcker. Projektet fokuserar på två frågor per problem, dels skolstängningar och munskydd, dels individuella transporter och klimatrelaterade skatter. Projektet utgår ifrån teorier om samhällsstyrning och omfattar djupintervjuer, rundabordssamtal, fokusgrupper och en större enkätstudie.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Kirsti Jylhä

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag till IFFS: 460 000 kr

KOMMANDE 2025

Ambivalens

En ny enhetlig teori om dess natur, grundvalar och tillämpning på normativa konflikter

Att ha blandade känslor inför något kan faktiskt hjälpa oss när vi hamnar i konflikter. Det här projektet utgår ifrån att ambivalens är något värdefullt och användbart, men det är en syn som går stick i stäv med en mer traditionell uppfattning.

Projektledare: Julia Mosquera

Övriga projektmedlemmar: Krister Bykvist, Graham Oddie

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsperiod: 2025–2028

Beviljat anslag: 4 701 000 kr

Samtalets kontext och begreppslig ingenjörskonst

Inom begreppsetiken kan man prata om att ett begrepp är defekt och därför bör ändras eller avskaffas. Här riktas ljuset mot den kontext där begreppen används, vilket kan ge en annan syn på begreppets värde och hjälpa oss förstå konflikter om vad begrepp ska betyda.

Projektledare: Stina Björkholm

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsperiod: 2025–2028

Beviljat anslag: 2 925 068

Nya teknologiers samhällspåverkan

För att klara globala utmaningar som fattigdom och klimatförändringar behöver vi teknologiska innovationer. Redan idag är mänskligheten inbäddad i ett teknologiskt ekosystem av bland annat generella teknologier som har påtagliga effekter på vår vardag. Men även små misstag i hur de introduceras och används kan leda till stor negativ samhällspåverkan. Det här temat försöker förstå denna process.

Automatiserad politisk makt

Hur träffsäker, kvalitetssäkrad, accepterad och legitim är användningen av AI i den offentliga sektorn?

Syftet med detta forskningsprojekt är att skapa en interdisciplinär forskningsmiljö som kan analysera användningen av AI i den offentliga sektorn, hur den påverkar besluten som fattas, samt dess implikationer för demokratisk legitimitet. Sex forskare kommer att använda sig av en bred uppsättning teoretiska ramverk samt metodologiska och normativa tillvägagångssätt i fem delstudier som samverkar och kritiskt granskar detta fenomen. Projektet kommer att beskriva hur AI används i offentligt beslutsfattande och under vilka omständigheter det är demokratiskt legitimt, samt ge en vetenskaplig grund och praktiskt stöd.

Projektledare: Eva Erman

Övriga projektmedlemmar: Moa Bursell, Emma Engström, Markus Furendal, Karim Jebari, Niklas Möller

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2030

Beviljat anslag: 17 389 002 kr

Bortom reduktionism

Kontingent grundande och kropp-medvetandeproblemet

Det finns två huvuduppfattningar som traditionellt har försvarats på området kropp/medvetande: fysikalism – enligt vilken materia är mer fundamental än medvetande, och dualism – enligt vilken materia och medvetande är lika fundamentala. Genom att artikulera och försvara en kontingent grundande fysikalism, understryker projektet dualisternas teori att kopplingen mellan materia och medvetande är kontingent. Enligt denna nya teori är medvetandets existens och natur metafysiskt beroende av materia, medan de metafysiska lagarna som reglerar

kopplingen mellan medvetande och materia är kontingenta. Vi visar också att den här debatten inte ska fokusera på separerbarheten mellan medvetande och materia utan måste undersöka materiaens natur och hur medvetandet uppstår ur den.

Projektledare: Anandi Hattiangadi

Övriga projektmedlemmar: Alexander Moran

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 4 821 000 kr

Ramverk för att predicera hur AI-teknik sprids

För att kunna avgöra vilka etiska, sociala och miljömässiga effekter artificiell intelligens har på olika samhällsområden behöver vi vetenskapligt underbyggda metoder för att förutsäga hur spridningen utvecklas. Några sådana ramverk finns inte. Syftet med detta projekt är att utveckla ett sådant i form av en matematisk modell som sedan ska kunna användas för att identifiera spridningshastigheten hos en rad nya applikationer. På så sätt blir det möjligt att identifiera stora, potentiellt negativa, förändringar som riskerar att snart vara ett faktum.

Projektledare: Pontus Strimling

Övriga projektmedlemmar: Emma Engström, Sebastian Krakowski, Minna Persson, Irina Vartanova, Jennifer Viberg Johansson

Finansiär: Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 6 000 000 kr

Bedömd av en robot

En experimentell och etnografisk studie av automatisering av rekryteringsprocessen i en svensk kommun

Artificiell intelligens (AI) utvecklas snabbt och för med sig förändringar i samhällets funktionssätt

på ett flertal områden. Teknikens framfart medför etiska risker, till exempel när uppgiften är att bedöma individer. Syftet med det här projektet är att undersöka hur bedömningar av jobbsökande skiljer sig åt från bedömningar genomförda av professionella rekryterare. När i processen uppstår skillnader, varför, och hur ser de ut?

Projektledare: Moa Bursell

Övriga projektmedlemmar: Lambros Roumbanis

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2022–2027

Beviljat anslag: 4 690 000 kr

AI, hälsa och politik

Från mirakelmedicin till samhällsnytta

AI har stor potential att öka folkhälsan och förbättra sjukvårdssystemet. AI-teknik har redan använts och förbättrat vissa hälsoområden genom specifika tillämpningar, men effekterna av tekniken är mer långtgående. Detta beror på ett dominerande sätt att prata om teknik som framställer AI som en modern mirakelmedicin som ska lösa en mängd olika utmaningar. Det här är långt ifrån oproblematiskt och det finns därför goda skäl att kritiskt granska den politik som omgärdar AI och folkhälsa, vilket detta projekt ämnar göra utifrån ett tvärvetenskapligt perspektiv.

Projektledare: Justin Tucker

Övriga projektmedlemmar: Jess Haynie-Lavelle, Dennis Munetsi

Finansiär: Wallenberg WASP-HS

Tidsperiod: 2024–2027 på IFFS (2021–2024 vid Malmö universitet)

Beviljat anslag: 3 000 000 kr

Kulturell evolution i digitala samhällen

Det finns en oro gällande konsekvenserna av digitala informationsteknologier. Hur kommer exempelvis relationer mellan människor att påverkas i termer av samarbete, utnyttjande, jämlikhet och demokrati, och hur kommer kvaliteten på den information som sprids att påverkas? Inom forskningsfältet kulturell evolution studeras hur information sprids och samhällen formas utifrån dagens teknologier. Forskarna kommer att bygga vidare på evolutionära modeller och insikter för att studera hur förutsättningarna förändras med nya informationsvägar och aktiv teknologi som själv bearbetar informationen. Fokus ligger på kunskap och desinformation, polarisering och segregation, samt social påverkan och tillit.

Medelsförvaltare: Stockholms universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Anandi Hattiangadi

Finansiär: Wallenberg

Tidsplan: 2024

Beviljat anslag till IFFS: 760 838

Algoritmer i offentligt beslutsfattande

Detta projekt ska resultera i en antologi om algoritmiskt beslutsfattande i offentlig sektor, med såväl exempel från verkligheten som förslag på vägledande principer för offentlig sektors framtida användning av AI och algoritmer. Texterna, av såväl forskare som praktiker och opinionsbildare, ska vara populärvetenskapliga framställningar av vad som idag främst är akademiska frågor.

Projektledare: Maja Fjaestad

Övriga projektmedlemmar: Simon Vinge

Finansiär: J. Gust. Richert Stiftelse

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 450 000 kr

KOMMANDE 2025

Cogito Machina

En undersökning av artificiell generell intelligens

Kommer AGI att ta över? För att kunna besvara den frågan behöver vi först ha svar på vad AGI egentligen är, vad som krävs av ett system för att AGI ska uppstå och hur vi kan förstå om AGI är på väg att uppstå i ett system.

Projektledare: Anandi Hattiangadi

Finansiär: Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond

Tidsperiod: 2025–2028

Beviljat anslag: 5 000 000 kr

Bilder som säljer

Bildekonomi och kommersialisering 1820–2020

Det här projektet placerar dagens diskussion kring AI-genererade bilder i en historisk kontext genom en jämförelse med två tidigare teknologiska framsteg som påverkat den storskaliga användningen av bilder för kommersiella syften.

Projektledare: Anna Näslund

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsperiod: 2025–2028

Beviljat anslag: 4 222 000 kr

Det här projektet kommer också att ingå i den tvärvetenskapliga konstnärliga miljön.

Det socialt hållbara samhället

Ett socialt hållbart samhälle är ett samhälle där människor kan leva gott och tryggt. Men ett sådant samhälle står ständigt inför utmaningar: från organiserad kriminalitet, från skillnader i värderingar mellan olika grupper, från problem med att få resurser att räckta till alla och från medvetna och omedvetna fördomar. Det här är institutets mest omfattande tema.

IneQint. Ojämlikhet och integration

Socioekonomisk ojämlikhet har blivit alltmer sammanvävd med invandringsstatus i många västeuropeiska samhällen. En viktig fråga är om och hur socioekonomiska nackdelar bland invandrarföräldrar hindrar integrationen av deras barn. Det här projektet fokuserar på ojämlikhet och rumslig segregation, och hur de påverkar invandrarbarnens välbefinnande samt strukturella, sociala och kulturella integration. En longitudinell undersökning bland 5000 elever i 100 representativa svenska grundskolor kommer att genomföras, kopplade till data från föräldrar från register och digitala källor. I projektet kommer det också samlas in information (från lärare, rektorer och register) om skolans organisation, resurser och klimat, vilket ger en omfattande bild av skolmiljön.

Projektledare: Jan O. Jonsson

Övriga projektmedlemmar: Chloe Bracegirdle, Andreas Diemer, Simon Hjalmarsson, Carina Mood, Olivia Spiegler

Finansiär: EU Horizon ERC

Tidsplan: 2024–2028

Beviljat anslag: 40 274 988 kr

4C – forskarkonsortium för studier om kriminella samarbeten i Sverige

Sverige har sett en allt högre användning av skjutvapen i begångna brott. Men fokus på skjutningar i kriminalpolitiken har dragit uppmärksamhet från andra brottsproblem och medfört ett tunnelseende som inte effektivt motverkar kriminalitet. Det behövs forskning som identifierar underliggande mekanismer för karriärer inom och organisering av kriminella miljöer. 4C är ett svenskt forskarkonsortium som med

stöd av internationella forskare vill undersöka och förstå hur kriminella samarbeten uppstår, upprätthålls och samspelar med varandra, och hur livsförloppen för de individer som ingår eller har ingått i dessa miljöer ser ut. Ett viktigt mål med 4C är att destillera fram vilka riktlinjer och insatser som bör formuleras och initieras för att öka samhällets motståndskraft och göra arbetet mot kriminella samarbeten mer träffsäkert.

Projektledare: Amir Rostami

Övriga projektmedlemmar: Amber Beckley, Christofer Edling, Johan Mellberg, Hernan Mondani, Elanie Rodermond, Jesper Roine, Rickard Sandell, Jerzy Sarnecki, Michael Wolfowicz

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2030

Beviljat anslag: 16 960 000 kr

Miljö och mobilisering

Orsaker till och konsekvenser av miljöprotester i ett globalt perspektiv

Globala miljöproblem såsom klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald påverkar i allt högre grad individer och lokala samhällen, och fallstudier tyder på att social mobilisering i form av miljöprotester och massdemonstrationer ökar i hela världen. Projektet använder maskininlärningstekniker för att bygga ett nytt globalt dataset av georefererade miljöprotesthändelser för perioden 1990–2025. Målet är att kunna svara på frågan om huruvida det ökande antalet miljöprotester i världen åstadkommer någon förändring.

Projektledare: Andreas Duit

Övriga projektmedlemmar: Magnus Anker, Faradj Koliev, Sanna Lundquist, Kirill Orach, Baekkwon Park, Maja Schlüter

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2028

Beviljat anslag: 14 922 439 kr

Etniska stereotyper – en nordisk jämförelse

Detta projekt kommer att studera hur stereotyper av invandrar/minoritetsgrupper utvecklas över tid i Finland och Sverige genom en storskalig textanalys av tidningar som täcker en period av 75 år. Vi kommer att beskriva de mönster som finns och försöka förklara varför de dyker upp.

Projektledare: Moa Bursell

Övriga projektmedlemmar: Magnus Bygren, Rojan Karakaya

Finansiär: Svenska litteratursällskapet i Finland

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 6 800 000 kr

Hur uppstår och förändras mänskliga normer?

Många samhällen präglas av normer som i det långa loppet är skadliga för befolkningen. Dessa normer inkluderar skattefusk, mutor och förtryck av minoriteter. I detta tvärvetenskapliga projekt undersöks hur skadliga sociala normer kan förändras hos befolkningen. Projektet kombinerar modeller för beslutsfattande från kognitiv och social psykologi med laboratorieexperiment och datasimuleringar. Målet är att bygga välgrundade modeller för hur normer uppstår och sprids som kan användas av beslutsfattare.

Medelsförvaltare: Mälardalens högskola

Projektledare: Giulia Andrighetto

Projektmedlemmar på IFFS: Andrea Guido, Aron Szekely, Eva Vriens

Finansiär: Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse

Tidsplan: 2017–2024

Beviljat anslag till IFFS: 6 543 000 kr

Integration av unga i Sverige i ett flerdimensionellt perspektiv

Hur utvecklas integrationen bland unga med invandrarbakgrund? Detta projekt vill belysa hur integrationens olika dimensioner utvecklas över tid bland ungdomar och unga vuxna i Sverige. Projektet studerar strukturell integration (som utbildning, jobb och ekonomi), kulturell integration (som religion, värderingar och attityder), social integration (interetniska relationer och nätverk), samt psykologisk anpassning (som psykosomatiska besvär och utagerande beteende). Projektet följer cirka 5 000 unga från 14 år till cirka 22 år.

Projektledare: Jan O. Jonsson

Övriga projektmedlemmar: Adam Altmejd Selder, Andreas Gustafsson, Chaïm La Roi, Stephanie Plenty, Georg Treuter

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2025

Beviljat anslag: 5 789 061 kr

Vem bryr sig (om)?

Hur välfärdskapitalister, kyrkor och migranter omdanar barn- och äldreomsorg i Sverige, Tyskland och Italien

Glappet mellan tillgång och efterfrågan på barnomsorg och äldreomsorg är en stor utmaning för välfärdsstater i Västeuropa. Mer jämställda relationer mellan män och kvinnor har inte förmått överbrygga vård- och omsorgsklyftan. Istället har en omfattande omallokering av vård- och omsorgsuppgifter till olika slags aktörer skett. Det här projektet bryter ny mark genom att utveckla och empiriskt testa en teori om vård- och omsorgskulturer, enligt vilken gemensamma föreställningar om vård och omsorg villkorar de politiska val som möjliggjort nya välfärdsaktörer.

Projektledare: Josef Hien

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2021–2025

Beviljat anslag: 5 592 000 kr

Migration och jämlik sexuell och reproduktiv hälsa

Betydelsen av kulturella värderingars dynamik och samskapande för förbättrad praktik

Vi vet från tidigare forskning att migrantkvinnor från Mellanöstern och Somalia har sämre förlösning utfall, lägre preventivmedelsanvändning och fler aborter än svenskar. Enligt gällande styrdokument uppmuntras personal inom reproduktiv hälsovård att använda ett jämställdhetsperspektiv samtidigt som de ska ge en kultursensitiv vård. Projektets mål är att medverka till en förbättrad vård genom att öka förståelsen för hur värdekonflikter och kulturella förändringar ska hanteras inom hälsovården.

Medelsförvaltare: Uppsala universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Minna Persson, Pontus Strimling, Andrey Tibajev, Irina Vartanova

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2019–2024

Beviljat anslag till IFFS: 5 358 878 kr

Status och stabilitet

En undersökning av tidens betydelse i svensk asyl- och medborgarskapslagstiftning

I Sverige och andra länder har en tydlig rörelse i migrationsrätten under senare år gått från permanent mot tillfälligt: tidsbegränsade uppe-

hållstillstånd, återkallande av flyktingstatus, högre trösklar för medborgarskap, mm. Det kan ses som ett skifte i synen på rättslig status, då stabilitet och långsiktighet länge varit utgångspunkt för bland annat medborgarskap och uppehållstillstånd. I det här projektet undersöks hur användning av tid som verktyg för att kontrollera migrationen påverkar stabilitet och förutsägbarhet för olika typer av rättslig status. Vi undersöker också vilka konsekvenser en destabilisering av rättslig status kan få för individers rättigheter och skyldigheter.

Projektledare: Patricia Mindus

Övriga projektmedlemmar: Rebecca Thorburn Stern

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 4 984 000 kr

En ny teori om relationen mellan kognitiv förmåga och åsikter i moralfrågor

Tidigare forskning visar att personer med hög kognitiv förmåga tenderar att ha åsikter som är mer liberala (icke-traditionella och icke-auktoritära). Projektet avser att studera förhållandet mellan kognitiv förmåga och åsikter i moralfrågor, det vill säga politiska frågor om kulturella värderingar.

Projektledare: Irina Vartanova

Övriga projektmedlemmar: Kimmo Eriksson, Pontus Strimling

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 4 478 000 kr

Drömmare och perfektionister

Betydelsen av elevers engagemang för ojämlikheter i utbildning efter kön och invandrarbakgrund

Projektet studerar betydelsen av studieengagemang för ojämlikhet i utbildning. Syftet är att identifiera möjliga motverkande faktorer som hindrar pojkar och unga med utländsk bakgrund att klara sig bättre i skolan.

Projektledare: Stephanie Plenty

Övriga projektmedlemmar: Tünde Dóra Lénárd, Frida Rudolphi

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2022–2025

Beviljat anslag: 4 380 000 kr

Inre motivation och yttre sanktion som drivkrafter för prosocialt beteende

Varför samarbetar vi och delar med oss till andra? I vissa fall ligger själviska motiv bakom vad som i förstone framstår som osjälviska handlingar, i andra fall gör vi det trots att det inte för med sig några framtida fördelar – vårt handlande motiveras då av någon form av inre drivkrafter. Detta projekt studerar drivkrafter bakom samarbete, generositet och annat prosocialt beteende. Inre motivation att bete sig prosocialt kontrasteras med yttre sanktioner som får även själviska agenter att bete sig prosocialt. För detta syfte studerar projektet tre besläktade spelteoretiska modeller som kan beskriva interaktiva beslutsituationer.

Projektledare: Erik Mohlin

Övriga projektmedlemmar: Alexandros Rigos

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2025

Beviljat anslag: 4 305 185 kr

"If you're all egalitarians, how come you're so racist?"

Den svenska arbetsmarknaden plågas av etnisk diskriminering och svenska bostadsområden och skolor blir allt mer segregerade. Samtidigt visar studier att svenskar är ett av världens mest jämlika folk. Men om nu svenskar är så egalitära, hur kommer det sig att etnisk diskriminering är så utbredd? Syftet med det här projektet är att undersöka hur implicita fördomar, fördomar vi inte förstår att vi har, är relaterade till moraliskt ansvar. Projektet kommer också ge förslag på policy med målet att reducera etnisk diskriminering och liknande orättvisor.

Projektledare: Katharina Berndt Rasmussen

Övriga projektmedlemmar: Stina Björkholm

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 3 774 000 kr

Sociala normer för samarbete under kollektiv risk

En hantering av de växande existentiella hot som mänskligheten står inför idag kräver kollektiva beteendeförändringar. Ett kollektivt dilemma måste lösas: individers ansträngningar bör inte handla om personliga fördelar utan om att undvika en gemensam förlust. Projektets mål är att utveckla en empiriskt validerad teori om hur normer föds, sprids och förändras i kollektiva

risksituationer, och som också identifierar villkor för att de ska leda till förändring. Ett andra mål är att undersöka och förstå på vilka sätt normer kan stärkas för att bli mer effektiva i lösningar av sociala handlingsdilemman.

Projektledare: Giulia Andrighetto

Övriga projektmedlemmar: Nanda Wijermans

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 3 622 000 kr

Utrikes födda kvinnor på europeiska arbetsmarknader: kultur, institutioner och humankapital

Utrikes födda kvinnor är dubbelt missgynnade på arbetsmarknaden, med sämre utfall än både inrikes födda kvinnor och utrikes födda män. Integrationspolitik är ofta utformad med utrikes födda män i åtanke, medan jämställdhetspolitik har inrikes födda kvinnor som målgrupp. Detta kan leda till att politiska beslut försämrar situationen ytterligare. Detta projekt har som mål att undersöka utrikes födda kvinnors arbetsmarknadssituation i Europa genom att kombinera tidigare förklaringsmodeller kopplade till kultur, institutioner och humankapital, och använda data kopplad till ursprungsländer, mottagarländer och individer.

Projektledare: Andrey Tibajev

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2027

Beviljat anslag: 3 450 000 kr

En framtid utan funktionsnedsättningar?

Etiken och politiken kring funktionsnedsättningar och nya teknologier

Funktionsnedsättning beror inte längre endast på otur. Den teknologiska utvecklingen (kokleaimplantat, fosterdiagnostik m.m.) har redan påverkat vad det innebär att ha en funktionsnedsättning och ställt familjer inför nya val. Snart kan det vara möjligt att helt eliminera många funktionsnedsättningar. Projektets mål är att bidra till utvecklingen av teorier om rättvisa, jämlikhet och värdet av funktionshinder i ljuset av införandet av nya teknologier. Målet är också att formulera ett begreppsligt och normativt ramverk som kan adressera de risker användningen av teknologin medför.

Projektledare: Julia Mosquera

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 3 395 015 kr

Prioriteringar under pandemier

Pandemier framtvingar prioriteringsbeslut under extrema förhållanden som beslutsfattare är ovana vid. Projektet kommer att undersöka tre typer av normativa frågor som görs aktuella under pandemier. För det första väcker pandemier svåra frågor angående vilken typ av information, vilken data, som ska ligga till grund för de beslut som fattas och hur. För det andra tvingar pandemier beslutsfattare till prioriteringsbeslut som de är ovana vid. För det tredje aktualiserar pandemier ovanligt stor osäkerhet och oenighet bland experter. Genom att studera dessa frågor kommer projektet presentera ett ramverk för hur sunda prioriteringsbeslut kan fattas under pandemier och därmed bidra till den samhälleliga beredskapen inför framtida katastrofer.

Projektledare: Anders Herlitz

Övriga projektmedlemmar: Shlomi Segall

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2026

Beviljat anslag: 3 000 000 kr

Hushållsfördelade nationalräkenskaper

Nya perspektiv på inkomst- och förmögenhetsfördelningen i Sverige, 1930–2020

Detta projekt undersöker nya perspektiv på den ekonomiska ojämlikheten i Sverige. Ungefär en tredjedel av alla inkomster i nationalräkenskaperna rapporteras inte i skattedeklarationer och ingår inte i den officiella fördelningsstatistiken. Projektet analyserar hushållsfördelade nationalräkenskaper och konstruerar en ny databas genom att noggrant matcha variabler i administrativa register med motsvarande variabler i nationalräkenskaperna. Sedan analyseras den nya databasen med fokus på fördelningstrender, rörlighetsmönster och skattereformers effekter. Inkomstojämlikhetsserier utvidgas tillbaka till 1930, inkomst- och förmögenhetsrörlighet analyseras och slutligen mäts effekterna av skattereformer som inte tidigare har studerats.

Projektledare: Olle Hammar

Finansiär: Formas & Johan och Jakob Söderbergs stiftelse

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 2 710 000 kr

Utvärdering av sociala insatsgrupper i Stockholms stad

Sociala insatsgrupper (SIG) syftar till att minska den kriminella belastningen och öka den sociala anknytningen hos individer som ofta bor i socialt utsatta områden. Avsikten med SIG är alltså att socialtjänsten, som har huvudansvaret, tillsammans med den lokala polisen ska samordna befintliga samhällsresurser för att ge stöd till unga som riskerar att hamna i eller redan är medlemmar i kriminella nätverk. Det övergripande målet är att utöka kunskaperna om SIG. En förhoppning är att aktörerna ska kunna tillämpa dessa nya kunskaper för att kunna utveckla verksamheten ytterligare.

Projektledare: Jerzy Sarnecki

Övriga projektmedlemmar: Lily Wahlman

Finansiär: Uppdrag från Stockholms stad

Tidsplan: 2021–2025

Projektbudget: 2 519 925 kr

Vågspe, villkor och vederlag vid arbetsmarknadens framkant

En registerbaserad analys av karriär i unga kunskapsorienterade företag

Forskning har visat att kunskaps- och service-samhällets framväxt har haft en negativ inverkan på grupper som är beroende av jobb med relativt låga kvalifikationskrav, och att så kallade "unga" och "innovativa" företag har disproportionerlig inverkan på skapandet av nya jobb. Arbetsmarknadspolitiken utformning är av stor betydelse för arbetandes möjligheter att navigera på en arbetsmarknad som präglas av förändring. För att utforma den effektivt krävs det kunskap om vilka faktorer som förklarar individers rörelser in i expanderande sektorer av ekonomin. Detta projekt kommer att använda sig av administrativa data som länkar samman individers karriärer med de företag de arbetar inom och analysera detta för att utforska hur förändringar kan åstadkommas i samklang med arbetandes behov.

Projektledare: Johan Westerman

Finansiär: Forte

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 2 000 000 kr

Validering samt implementation av informationsdriven utveckling och uppföljning av svensk vård och omsorg i ett nära vård-perspektiv

Nya arbetsmodeller som uppstått genom digitaliseringen av delar av vården i Borgholm, även kallad Borgholmsmodellen, har behandlat patienter sedan sommaren 2018. Resultaten tros vara goda, men ingen vetenskaplig validering av resultaten har genomförts. Att påvisa resultat är en utmaning eftersom stora delar av resultaten består av icke-händelser, till exempel minskade sjukhusinläggningar eller akutbesök. Likaså kan andra delar av resultaten vara bättre hälsa och livskvalitet relativt ett kontrafaktiskt arbetssätt. Utgångspunkten är att den potentiella besparingen, vid sidan av välfärdsvinster, är att inte behöva bygga ut sjukvård och omsorg linjärt med en åldrande befolkning, utan genom att arbeta preventivt och med god tillgänglighet göra att tillgängliga resurser räcker längre.

Projektledare: Ina Caesar

Övriga projektmedlemmar: Anders Ekholm

Finansiär: Uppdrag från Borgholms kommun

Tidsplan: 2023–2025

Projektbudget: 1 370 000 kr

Kartlägga forskning om insatser, åtgärder och metoder för att förebygga brottslighet kopplad till kriminella nätverk

Projektet ska identifiera effektiva insatser, åtgärder och metoder som förebygger brottslighet kopplad till kriminella nätverk oberoende av ålder, utförare eller intervention. De studier som tas med måste ha utförts med kontrollgrupp i syfte att säkerställa att kartläggningens slutsatser vilar på solid empirisk grund. Utifrån kartläggningen tas rekommendationer fram som kan främja forskningskommunikation, tillgången till forskningsresultat samt samverkan mellan forskning och praktik.

Projektledare: Amir Rostami

Övriga projektmedlemmar: Hernan Mondani

Finansiär: Uppdrag från Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2025

Projektbudget: 1 200 000 kr

Migranternas barn. Långtidsstudie i Norge

Genom invandring har den etniska, kulturella och religiösa mångfalden ökat snabbt i Norge de senaste åren. Frågan om hur barn till invandrare anpassar sig och blir en del av såväl den socioekonomiska som den sociala och kulturella strukturen i samhället blir ett avgörande för mottagarländer. Projektet undersöker långsiktiga integrationsprocesser bland barn till invandrare i Norge med fokus på den viktiga övergångsperioden mellan tonåren och tidig vuxen ålder.

Medelsförvaltare: Fafo Institut för arbetslivs- och velferdsforskning

Projektmedlemmar på IFFS: Jan O. Jonsson, Carina Mood

Finansiär: Norwegian Research Council

Tidsplan: 2021–2024

Beviljat anslag till IFFS: 960 000 kr

Digital utveckling och utbildningsresultat i Afrika söder om Sahara

Ett recept för inkluderande utveckling eller fördjupade klyftor?

Det övergripande syftet med detta projekt är att undersöka hur spridningen av digital informations- och kommunikationsteknik i Afrika söder om Sahara påverkar utbildningsresultat och ojämlikhet i utbildningsresultat i regionen. Inom både akademien och i policykretsar har man noterat hur satsningar på utbildning inte lett till önskade resultat i form av verkligt lärande, och vissa ser den nya tekniken som en möjlighet att kringgå de begränsningar som verkar finnas inom utbildningsväsendet i många låginkomstländer. Projektets resultat kommer att belysa under vilka omständigheter digital utveckling verkar för inkluderande utveckling och när det riskerar att bidra till fördjupade klyftor.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Ann-Sofie Isaksson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag till IFFS: 789 087 kr

Framsteg inom etiken

Syftet med detta projekt är att etablera ett internationellt forskningsnätverk för att tillsammans formulera ett gemensamt spetsforskningsprogram om framsteg inom etiken – ett tema som är otillräckligt beforskat. Med framsteg inom vetenskaperna menas vanligen uppkomsten av en gemensam och alltmer komplett och korrekt bild

av den relevanta domänen. Det är dock oklart om och hur detta skall tillämpas på etiken, dels på grund av bristen på enighet inom disciplinen om hur de teorier som utvecklats skall bedömas, och dels på grund av att det är kontroversiellt huruvida etiska omdömen rimligen kan beskrivas som korrekta. Den övergripande forskningsfrågan är: Vilket utrymme lämnar dessa överväganden för uppfattningen att det görs framsteg inom etiken och hur skall begreppet "framsteg" förstås i det sammanhanget?

Projektledare: Folke Tersman

Finansiär: Riksbankens Jubileumsfond

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 433 500 kr

Oren altruism som redskap för att främja miljövänligt beteende

För att främja en mer hållbar livsstil är det angeläget att öka förståelsen kring vad som ligger bakom miljövänlighet bland individer och hushåll. Det här projektet studerar en sådan drivkraft: "oren altruism". Hypotesen är att människor bidrar till miljöskydd och andra kollektiva nyttigheter inte främst för att de bryr sig om nyttigheterna som sådana, utan för själva handlingens skull. Exempelvis kanske de vill känna att de "gör gott" eller ses som prosociala av andra. Det här är den första systematiska utredningen av oren altruism inom miljöområdet. I en första studie genomför vi tillsammans med Halmstads kommun en storskalig, randomiserad kontrollerad fältstudie som testar om orena motiv kan nyttjas för att minska hushållsavfallet.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Pol Campos Mercade

Finansiär: Formas

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag till IFFS: 375 064 kr

Utbildningseffekter av våldsam religiös extremism

Till följd av den pågående konflikten i grannlandet Mali har våldsbejakande islamistiska extremister pressats över gränsen och etablerat sig i Burkina Faso. Detta har slagit extra hårt mot utbildningssektorn, då beväpnade islamistiska grupper har angripit specifikt lärare och skolor för att motverka "västerländsk utbildning". Erfarenheter från tidigare kriser har visat att flickors skolgång kan vara speciellt utsatt. Det här projektet avser att studera effekterna av vålds-

bejakande extremism på utbudet av utbildning, på pojkars och flickors skolgång och effekten av skolstängningar på pojkars och flickors skolgång.

Medelsförvaltare: Göteborgs universitet

Projektmedlemmar på IFFS: Ann-Sofie Isaksson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag till IFFS: 275 989 kr

KOMMANDE 2025

Optimism som fälla eller språngbräda?

Aspirationer och tidiga karriärer bland unga med utrikesfödda föräldrar

Unga med utrikesfödda föräldrar har mycket högre aspirationer när det gäller utbildning och yrkesval än unga med svenskfödda föräldrar. Viss forskning säger att detta är bra, annan att det tvärtom gör att många siktar alltför högt. Det här projektet söker svar på frågan.

Projektledare: Carina Mood

Övriga projektmedlemmar: Adam Altmejd, Jan O. Jonsson

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsplan: 2025–2028

Beviljat anslag: 6 224 391 kr

En tvärvetenskaplig och konstnärlig forskningsmiljö

Institutets tvärvetenskapliga miljö ger stora möjligheter till samarbeten över disciplingränserna och detta har tillsammans med uppdraget att bidra till samhällsdebatten skapat goda förutsättningar för möten mellan ledande samhällsvetenskaplig forskning och konstnärlig forskning. I den mylla som skapas i den konstnärliga forskningsmiljön drivs idag, förutom ren konstnärlig forskning, en rad projekt inom andra forskningsfält där konstnärliga metoder används för att tolka, förmedla och uppmuntra till dialog kring forskningsresultat.

Konstnärliga forskningsprojekt

Digitala ögonvittnesbilder och kampen för mänskliga rättigheter

Projektet vill öka vår förståelse av det allt viktigare samspelet mellan digitala ögonvittnesbilder och den lokala och globala kampen för att värna mänskliga rättigheter. Nya digitala bildteknologier och plattformar utmanar traditionella synsätt på hur arbetet med att dokumentera, driva kampanjer mot, och åtala brott mot mänskliga rättigheter fungerar. Många har välkomnat utvecklingen som en demokratisering av arbetet, men än så länge saknas systematiska empiriska studier av hur dessa nya populära former och praktiker av politiskt bildskapande faktiskt omskapas, och själva omskapas av, dominerande institutionella normer och praktiker för mänskliga rättigheter.

Projektledare: Kari Andén Papadopoulos

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2022–2026

Beviljat anslag: 6 165 000 kr

Spökplattform

Att generera den "komplexa bilden" av data, arbete och logistik

I vårt samtida samhälle är verksamheten inom transportlogistik och intelligent automatiseringsteknik starkt beroende av vad antropologer börjat kalla för spökarbete – former av mänskligt arbete som är dolt för allmänheten. Som konsumenter ser vi inte cykelbudets eller lagerarbetarens upplevelse när vi använder en livsmedelsapp. Detta forskningsprojekt undersöker hur konstnärliga metoder kan bidra till att synliggöra och öka förståelsen för de komplexa

och osynliga relationer som bygger vårt moderna och globala logistiksystem, och hur de kan användas för att skapa nya idémässiga och praktiska föreställningar för en mer rättvis och hållbar framtid.

Projektledare: Benjamin Gerdes

Övriga projektmedlemmar: Amy Boulton, Felicia Fahlén, Amanda Hansson

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2023–2025

Beviljat anslag: 4 497 000 kr

Den svarta stranden

En ny generation håller på att upptäcka Sveriges koloniala förflutna och vi befinner oss i ett nytt kunskapsläge. Det handlar om ett större intresse för frågor om den forna kolonin Saint-Barthélemy, men också om att vi vet mer genom nyligen tillgängliggjorda arkiv från Sveriges kolonialtid. Inblicken som arkivet ger oss är dock i stort sett begränsad till juridiska dokument och människor är ofta reducerade till skissartade figurer som mejslats ut genom dåtidens administrativa och rasistiska tankesätt. Det här projektet använder sig av konstnärliga medel för att gestalta livet på den forna kolonin Sant-Barthélemy för att nå en bättre förståelse av tiden. Målet för projektet är att hitta nya konkreta metoder och samtidigt sprida en kritisk metodologi till andra forskare och konstnärer som arbetar med liknande arkivmaterial och processer.

Projektledare: Salad Hilowle

Övriga projektmedlemmar: Christian Rossipal, Kari Andén-Papadopoulos, Staffan Julén

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2024–2027

Beviljat anslag: 4 494 000 kr

Uppdrag: "Konstnärlig chef"

De senaste åren har diskussioner kring ledarskap, styrning och organisation inom scenkonsten i Sverige förts såväl i offentlig debatt som internt i branschen. När professionalisering av chefs- och ledarskap efterfrågas bemöts det med argument som beskriver de konstnärliga perspektiven som hotade. Frågor om hur ett hållbart ledar- och chefskap inom scenkonstbranschen kan se ut är angelägna med tanke på de brister i arbetsmiljö som framkommit i granskningar av branschen. I Sverige finns ingen tidigare forskning som – med utgångspunkt i konstnärlig praktik – tittat just på skärningspunkten ledarskap och konstnärskap.

Projektledare: Carolina Frände

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsplan: 2020–2024

Beviljat anslag: 3 889 910 kr

Projekt från angränsande fält som ingår i den konstnärliga forskningsmiljön

Expanding Minds – Together

Projektets mål är att verka för ett mer hållbart samhälle där brännande frågor inte försvinner i polariserade debatter eller går vilse i åsiktskorridorer. Här vill vi bjuda in medborgare att ta del av och diskutera forskning för att väcka ett engagemang i olika samhällsfrågor. I praktiken skapar vi ett mindre, duplicerbart scenkonstformat, som kan spridas brett i vitt skilda kontexter, som bibliotek, skolor, förbund inom det civila samhället, organisationer samt scenkonstinstitutioner.

Projektledare: Staffan Julén

Övriga projektmedlemmar: Helena Hammarskiöld, Gustaf Arrhenius, Jörgen Dahlqvist, Karim Jebari, Sima Nurali Wolgast, Lea Ypi och Osynliga teatern

Finansiär: Svenska Postkodlotteriets Stiftelse

Tidsplan: 2024–2026

Beviljat anslag: 2 500 000 kr

Text och stil

Med gratis kurser, seminarier och workshoppar fokuserade på skrivandets tekniker och tänkande erbjuds forskare med intresse för text och form en professionellt guidad fortbildning med siktet inställt på framtida bokskrivande och essäistik. Projektet riktar sig till både juniora och

seniora forskare vid alla svenska lärosäten. Målet är att i konkreta former inspirera och erbjuda guidning till mer levande svensk text skriven av forskare vid landets universitet.

Projektledare: Magnus Linton

Finansiär: Natur och kultur

Tidsplan: 2021–2027

Beviljat anslag: 4 731 741 kr

Text och stil – fortsättningsstudie

I uppdraget ingår en kartläggning av relevanta lärosäten för Text och stil, att sammanställa kontakter till nyckelpersoner i universitetsvärlden, utvärdering av projektet Text och stil samt att ta fram kunskapsunderlag för att utveckla projektet.

Projektledare: Magnus Linton

Finansiär: Natur och Kultur

Tidsplan: 2023–2024

Beviljat anslag: 291 336 kr

Forensisk konst och dokumentärfilm: möjligheter och begränsningar

På senare tid har antalet konstprojekt kopplade till en "forensisk vändning" ökat dramatiskt och kommit att bli en dominerande form av praktik. Forensisk verksamhet handlar om att tillämpningar av naturvetenskapliga metoder i brottsutredningar i statliga åtalsprocesser. Vilka är konsekvenserna av en sådan "forensisk vändning" i samtida kulturproduktion, särskilt vad gäller förflyttningen från offentlig debatt till bevisproduktion och rättstvister? Och hur ska man bedöma denna förändring i en tid då allmänheten misstror traditionell journalistik?

Projektledare: Benjamin Gerdes

Övriga projektmedlemmar: Kari Andén-Papadopoulos, Patrick Brian Smith, Sasha Crawford Holland, Felicia Fahlén, Jason Fox, Laliv Melamed, Pooja Rangan, Christian Rossipal, Tess Takahashi, LaCharles Ward

Finansiär: Riksbankens jubileumsfond

Tidsperiod: 2024–2025

Beviljat anslag: 390 880 kr

Waiting for Life

1989 deltog Twin och Happy, två livstidsdömda fångar på fängelset San Quentin, USA, i en uppsättning av Samuel Becketts pjäs I väntan på Godot. Filmen Waiting for life av Staffan Julén,

berättar om Twin och Happys första år i frihet efter drygt 30 år i fängelset, med tillbakablickar på den tid då de båda deltog i uppsättningen på fängelset. I det här projektet genomförs visningar av filmen "Waiting for Life" i San Fransisco, i Washington DC och på olika ställen i Sverige för att väcka en diskussion om fängelsestraff. Visningarna kompletteras med panelsamtal med bland andra Twin och Happy och kriminologier aktiva vid Institutet för framtidsstudier.

Projektledare: Staffan Julén

Övriga projektmedlemmar: Donald "Twin" James, Jan Jönsson, Magnus Linton, Lonnie Morris, Amir Rostami, Jerzy Sarnecki, Reginald "Happy" Wilson

Finansiär: Barbara Osher Pro Suecia Foundation, Svenska Ambassaden i Washington DC/Kulturrådet

Tidsperiod: 2024

Beviljat anslag: 300 000 kr

Sakli(g)t

Sakprosan har en central roll som kunskapsförmedlare mellan vetenskap och allmänhet. Sakli(g)t vill erbjuda en arena för den berättande fackboken och dess möjligheter att förmedla kunskap står i fokus. Detta görs genom att i första hand arrangera Sveriges första festival för litterär sakprosa, arrangerad i samarbete med Linnéuniversitetet och kulturcentret Rikstolvan utanför Simrishamn. Förutom festivalen arrangerades ett satellitarrangemang på Bokmässan i Göteborg.

Projektledare: Staffan Julén

Övriga projektmedlemmar: Anna Jungstrand, Magnus Linton

Finansiär: Kulturrådet, Region Skåne, Riksbankens jubileumsfond, Simrishamns kommun, Stiftelsen Natur och Kultur, Svenska Akademin

Tidsplan: 2024

Beviljat anslag till projektet: 700 000 kr

Kommunikationsprojekt

Nya sätt att sprida forskningsresultat

Det övergripande målet med projektet är att utveckla och förbättra kommunikationen av forskning genom att ta fram nya rapport- och presentationsformat som kan användas i flera sammanhang. Fokus är att nå ut med policyrelevant forskning som berör framtida samhällsrisiker och deras lösningar.

Projektledare: Gustaf Arrhenius

Övriga projektmedlemmar: Waldemar Ingdahl

Finansiär: Global Challenges Foundation

Tidsperiod: 2024–2025

Beviljat anslag: 1 458 000 kr

KOMMANDE 2025

Bilder som säljer

Bildekonomi och kommersialisering 1820–2020

Det här projektet placerar dagens diskussion kring AI-genererade bilder i en historisk kontext genom en jämförelse med två tidigare teknologiska framsteg som påverkat den storskaliga användningen av bilder för kommersiella syften.

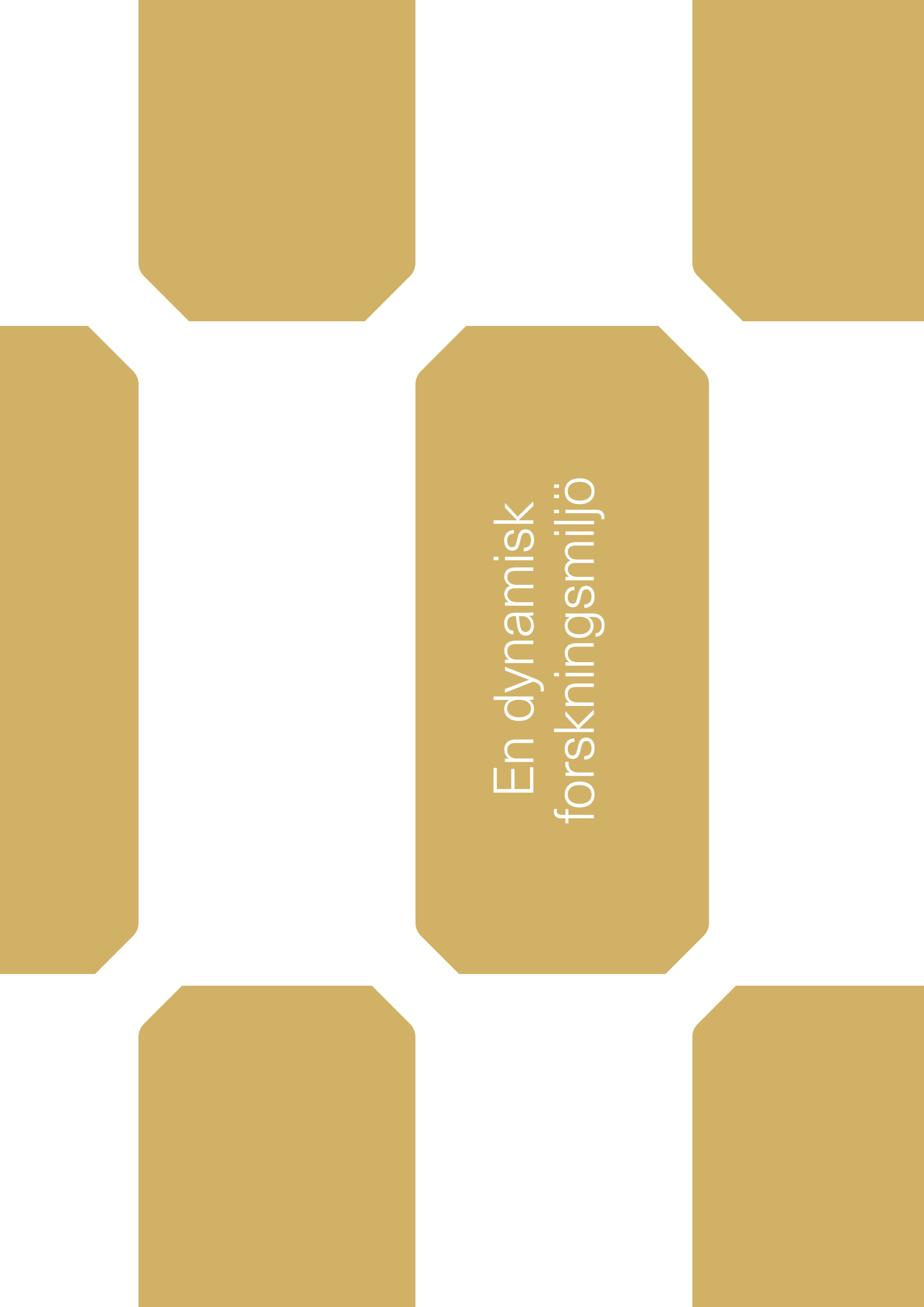
Projektledare: Anna Näslund

Finansiär: Vetenskapsrådet

Tidsperiod: 2025–2028

Beviljat anslag: 4 222 000 kr

4

En dynamisk
forskningsmiljö

Öppna vetenskapliga seminarier

Tvårvetenskaplighet är en kärna i institutets verksamhet och ett sätt att uppmuntra möten mellan discipliner är att bjuda in till IFFS serie forskarseminarier. Seminarierna hålls på onsdagar och föreläsarna kommer från lärosäten över hela världen. Seminarierna hålls i institutets lokaler, med möjlighet till onlinedeltagande. Under 2024 hölls 25 seminarier. De flesta går att se i efterhand på IFFS Play.

Lea Ypi, professor i politisk teori vid London School of Economics. FOTO: HENRIC KARLSSON

2024-02-07

LEA YPI

Can Beauty Save the World? On historical injustice and the role of aesthetic education

"Vackra värld! Var tog du vägen?" frågade Friedrich Schiller i dikten Greklands gudar, i vilken han sörjer förlusten av harmoni i en värld präglad av orättvisor. Lea Ypi, professor i politisk teori vid London School of Economics presenterade på det här forskarseminariet sin kommande bok om människovärde, där hon utforskar relationen mellan politik och konst, med fokus på historiska orättvisor. Genom sin farmor Lemans liv reser hon från Schillers grekiska harmoni, via Saloniki 1918, till Tirana i Albanien 2005, och reflekterar över en värld präglad av splittring.

2024-02-14

JONATHAN WHITE

In the Long Run – the Future as a Political Idea

Jonathan White, professor i politik vid London School of Economics, presenterade sin nya bok *In the Long Run: the Future as a Political Idea*. Boken undersöker hur politiska framtidsvisioner har förändrats från upplysningstiden till dagens klimatkris och hur demokratin påverkas när framtiden upplevs som förutbestämd.

Jonathan White, professor i politik vid London School of Economics. FOTO: HENRIC KARLSSON

2024-03-13

MOA BURSELL

Employment Discrimination Based on Gender and Ethnicity – An Experimental Study

Moa Bursell, docent i sociologi forskare vid Institutet för framtidsstudier, presenterade en studie om hur diskriminering baserad på kön och etnicitet bidrar till könssegregering på arbetsmarknaden. Genom experimentella metoder analyseras hur strukturell könssegregering och diskriminering samverkar och förstärker varandra.

2024-03-20

CLAES LERNESTEDT

Frankenstein's Heirs

Claes Lernestedt, professor i straffrätt vid Stockholms universitet, presenterade sitt kommande forskningsprojekt Frankenstein's Heirs: Responsibility in a New Age. Projektet undersöker hur ansvarsbegreppet förändras i vår tid, särskilt med avseende på teknologisk utveckling som AI, och hur detta påverkar rättsliga och moraliska perspektiv på ansvar.

2024-03-27

JOHANNA RICKNE

The Class Ceiling in Politics

Johanna Rickne, professor i nationalekonomi vid SOFI, Stockholms universitet, presenterade forskning om varför arbetarklassens representation i parlament är låg. Med data över svenska politikernas karriärer under 50 år identifieras hinder för arbetare på olika nivåer inom politiken. Studien avfärdar förklaringar som brist på ambition eller väljarstöd och belyser i stället en "klassbarriär" inom partierna.

2024-05-08

WENDY H. WONG

We, the Data: Human Rights in the Digital Age

Wendy H. Wong, professor i statsvetenskap vid University of British Columbia, presenterade sin nya bok *We, the Data: Human Rights in the Digital Age*. Hon diskuterar hur digitalisering och dataanvändning, särskilt genom artificiell intelligens, utmanar vårt nuvarande ramverk för mänskliga rättigheter. Föreläsningen fokuserade på fem centrala teman som kopplar samman AI, data och mänskliga rättigheter.

2024-05-15

JOSEF HIEN

Cultural Political Economy and Crisis of Economic Integration in Europe

Josef Hien, statsvetare och forskare vid Institutet för framtidsstudier, presenterade en ny förklaring till klyftan mellan länder i norra och södra Europa gällande ekonomisk styrning. Han argumenterade för att dessa skillnader har rötter i ekonomiska teorier, historiskt förankrade i olika ekonomisk etik inom de olika grenarna av kristendomen. Ekonomiska teorier i Nordeuropa baseras på protestantisk etik, medan Sydeuropas politiska ekonomier bygger på katolskt och ortodox socialt tänkande.

2024-05-22

OLLE HAMMAR

Rethinking Global Wealth Inequality

Olle Hammar, fil.dr. i nationalekonomi och forskare vid Institutet för framtidsstudier, presenterar nya uppskattningar av global förmögenhetsfördelning genom att integrera traditionella mått på förmögenheter med individuellt humankapital. Analysen, baserad på mikrodata och nationalräkenskaper från flera länder sedan 2000, visar att humankapital är jämnare fördelat än finansiellt kapital, vilket leder till en mer jämlik total förmögenhet.

Olle Hammar, fil.dr. i nationalekonomi och forskare vid Institutet för framtidsstudier.
FOTO: HENRIC KARLSSON

2024-05-29

THERON PUMMER

Future Suffering and the Non-Identity Problem

Theron Pummer, professor i filosofi vid University of St Andrews, diskuterar det så kallade icke-identitetsproblemet. Han argumenterar för att vi moraliskt bör minska framtida lidande, även om det inte gynnar någon specifik individ, genom att exempelvis reducera koldioxidutsläpp. Däremot menar han att vi inte är moraliskt skyldiga att öka framtida lycka om det inte förbättrar för någon särskild person.

2024-06-05

MALCOLM FAIRBROTHER

Explaining Environmental Successes and Failures

Malcolm Fairbrother, professor i sociologi och forskare vid Institutet för framtidsstudier, analyserar varför världen har misslyckats med att hantera klimatförändringar, trots framgångar med andra miljöproblem. Han hävdar att motstånd från särintressen inom industrin, särskilt de med svårersättliga tillgångar, har försvårat regleringar. Fairbrother presenterar en modell över hur industrier reagerar på vetenskapliga rön om miljöskador och reflekterar över möjligheter att förändra företags politiska hållning för att motverka klimatförändringar.

2024-06-12

PALLE DAHLSTEDT

Big Generative AI – Implications for Creativity, Art, and Artists

Palle Dahlstedt, professor i interaktionsdesign vid Göteborgs universitet, analyserar hur maskininlärning och artificiell intelligens påverkar konsten. Han diskuterar vad som är möjligt för dagens konstnärer med generativ AI, vilka kreativa aspekter som kan saknas, och människans roll som designer och användare i nuvarande AI-applikationer. Dahlstedt reflekterar även över AI:s långsiktiga framtid inom konsten och hur personlig uttrycksförmåga kan uppnås med avancerade AI-verktyg.

2024-09-04

MAJA FJAESTAD

Post-Pandemic Reflections on Leadership and Preparedness

Maja Fjaestad, docent i teknikhistoria vid KTH och forskare vid Institutet för framtidsstudier delar erfarenheter från sin tid som statssekreterare under pandemin. Hon diskuterar lärdomar från Sveriges hantering av covid-19, särskilt balansen mellan politiskt ansvar och vetenskaplig rådgivning under kriser. Fjaestad betonar vikten av att politiker förstår den vetenskapliga processen utan att avsäga sig sitt demokratiska ansvar, samt hur allmänhetens engagemang i vetenskapliga frågor är avgörande för effektiv krishantering.

2024-09-11

GARRETT CULLITY

But Thinking Makes It So: How Discriminatory Attitudes Can Make Actions Wrong

Garrett Cullity, professor i filosofi vid Australian National University, diskuterar hur diskriminerande attityder kan göra annars tillåtna handlingar moraliskt felaktiga. Han undersöker varför vissa fall av diskriminering är undantag där agentens negativa attityd påverkar handlingens moraliska status, och varför sådana fall är ovanliga.

2024-09-18

LUKAS MEYER

Legitimate Expectations and Compensation in Changing Circumstances

Lukas Meyer, professor i filosofi vid Universität Graz, analyserar hur legitima förväntningar bör hanteras under förändringsprocesser. Han diskuterar om staten fr åsidosätta förväntningar som var legitima vid en tidpunkt men inte längre är det, och under vilka villkor de som påverkas br kompenseras.

2024-09-25

MICHAEL GRTZ

Measuring Equality of Opportunity

Michael Grtz, docent vid Institutet för social forskning (SOFI), Stockholms universitet, pre-

senterar nya sätt att mäta hur jämlika olika individers förutsättningar är. Han skiljer mellan liberal och radikal jämlikhet, där den förra fokuserar på lika chanser baserat på förmåga och ansträngning, medan den senare betraktar alla faktorer utanför individens kontroll som orättvisa.

2024-10-02

LINA ERIKSSON

Changing Social Norms – What Levers Can We Pull?

Lina Eriksson, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet, utforskar hur sociala normer påverkar våra liv och vilka verktyg som finns för att förändra dem. Hon presenterar en "verktygs-låda" för beslutsfattare som vill förändra sociala normer, med fokus på vilka hävstångar som kan användas beroende på kontext.

2024-10-09

BASHIR BASHIR

Egalitarian Binationalism for Israel/Palestine

Bashir Bashir, docent i politisk teori vid Open University of Israel, argumenterar för att egalitär binationalism är den mest lovande lösningen för att avsluta ockupationen och uppnå fred i Israel/Palestina. Han menar att detta synsätt bättre tillgodoser både palestinskt och israeliskt självbestämmande än traditionella lösningar, genom

att främja jämlikhet, ömsesidig legitimitet och samlevnad.

2024-10-16

KATHARINA BERNDT RASMUSSEN

Bridging Divides – A Theory of Discrimination

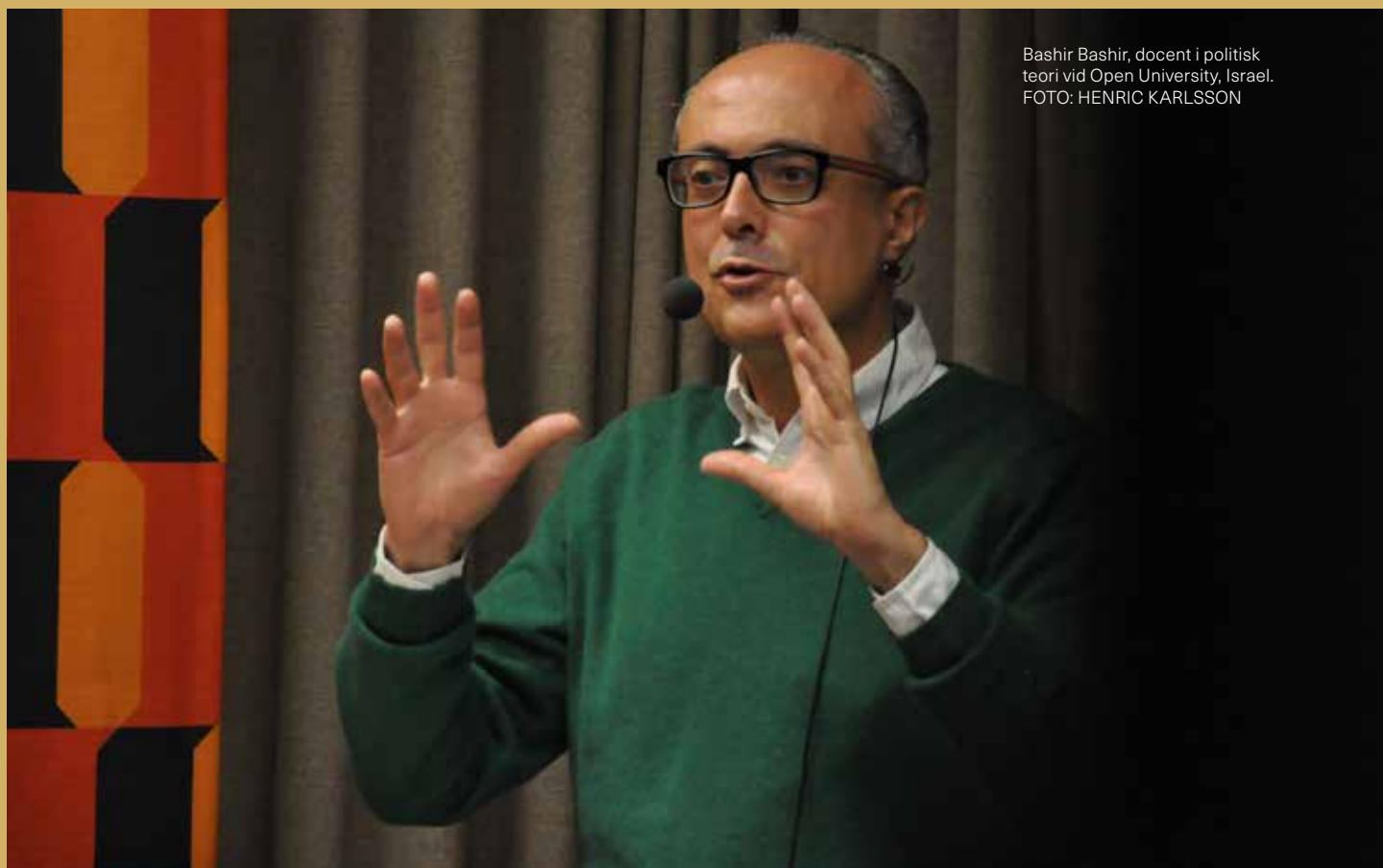
Katharina Berndt Rasmussen, fil.dr. i filosofi och forskare vid Institutet för framtidsstudier, presenterar en teori om diskriminering som syftar till att fånga människors intuitioner om tydliga fall av diskriminering. Hon beskriver diskriminering som ett begrepp som överbryggat det personliga och det politiska, moralisk felaktighet och social (o)rättvisa, samt individuella och strukturella analyser av skador och ojämlikheter. Hon diskuterar även hur denna teori kan förbättra våra bedömningar i olika diskrimineringsfall.

2024-10-23

CHRISTIAN ROSTBØLL

Why Struggles for Recognition Can Harm Democracy

Christian Rostbøll, professor i politisk teori vid Köpenhamns universitet, analyserar kopplingen mellan erkännande och populism. Han skiljer mellan erkännande som aktning och som uppskattning, samt mellan egalitär och hierarkisk aktning. Rostbøll argumenterar för att populismens tolkning av "folkets erkännande" kan för-

Bashir Bashir, docent i politisk teori vid Open University, Israel.
FOTO: HENRIC KARLSSON

klara dess syn på demokrati, dess anti-pluralism och dess fientlighet mot offentlig diskussion.

2024-11-06

ANNA TYLLSTRÖM

The Social Life of Elite Students: Socialization Tactics in Top Business Education

Anna Tyllström, docent i företagsekonomi och forskare vid Institutet för framtidsstudier, studerar hur elitstudenter socialiseras under de första månaderna av sina utbildningar. Genom intervjuer identifierar hon fyra socialiserings-taktiker längs en skala mellan akademiskt och socialt fokus, och noterar att dessa taktiker är starkt könsbundna. Män tenderar att använda "super-strategizing" och "loning", medan kvinnor oftare använder "balancing" och "swotting".

2024-11-13

BO ROTHSTEIN

Should the Swedish Public Health Care be Nationalized? Consequences for Democracy

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet, diskuterar för- och nackdelar med att överföra ansvaret för hälso- och sjukvår-

Anna Tyllström, docent i företagsekonomi och forskare vid Institutet för framtidsstudier.
FOTO: HENRIC KARLSSON

den från regionerna till staten. Han analyserar hur en sådan förändring skulle påverka demokrati, legitimitet och ansvarsskyldighet, med utgångspunkt i de problem som identifierats med det nuvarande systemet, såsom ojämlik tillgång till vård och långa väntetider.

2024-11-20

KARI ANDÉN-PAPADOPOULOS

Justice by Digital Open Source Research: Visual Evidence and the Limits of the Legal Regime of Truth

Kari Andén-Papadopoulos, professor i medie- och kommunikationsvetenskap vid Stockholms universitet och forskare vid Institutet för framtidsstudier, undersöker hur digital öppen käll-

Kari Andén-Papadopoulos, professor i medie och kommunikationsvetenskap.
FOTO: HENRIC KARLSSON

Katherine Puddifoot, docent i filosofi vid Durham University.
FOTO: HENRIC KARLSSON

forskning påverkar utredning och lagföring av internationella brott. Hon diskuterar hur denna praxis, som använder digitala öppna källor som satellitbilder och vittnesvideor, integreras i juridiska processer och vilka begränsningar som uppstår när den anpassas till rättssystemets befintliga maktstrukturer.

Hon argumenterar för att detta leder till en form av epistemisk orättvisa, där individer drabbas av minnesförvrängningar på grund av yttre faktorer. Puddifoot betonar behovet av att erkänna hur minnen kan formas och påverkas av politiska beslut, utöver kulturella och fysiska miljöer.

2024-11-27

EREZ MAGGOR

Bidenomics, Industrial Policy, and the Twenty-First Century Developmental State

Erez Maggor, biträdande professor vid Ben-Gurion University och gästforskare vid Institutet för framtidsstudier, analyserar USA:s senaste industripolitiska initiativ under Biden-administrationen. Han argumenterar för att dessa åtgärder utgör en betydande förändring i amerikansk offentlig politik och relationen mellan stat och industri, och hur detta skiljer sig från de senaste 30 årens nyliberala dominans inom den ekonomiska politiken.

2024-12-11

RAINER FORST

Towards a Critical Theory of Trust

Rainer Forst, professor i politisk teori och filosofi vid Goethe-universitetet i Frankfurt, utmanar vanliga antaganden om förtroende. Han föreslår en distinktion mellan en allmän (icke-normativ) och olika normativa uppfattningar av förtroende beroende på kontext. Forst kopplar förtroendets rättfärdigande till relationer mellan parter och betonar att förtroende kan uppstå även i konflikter, ofta genom institutionell medling.

Rainer Forst, professor i filosofi och politisk teori vid Goethe-universitetet.
FOTO: HENRIC KARLSSON

2024-12-04

KATHERINE PUDDIFOOT

Stress, Trauma, Memory and Injustice: How Policies Wrong Rememberers

Katherine Puddifoot, docent i filosofi vid Durham University, England, diskuterar hur statliga policyer kan påverka individers minnesförmåga negativt genom att orsaka stress och trauma.

Workshops och konferenser

Konferenser och workshops anordnas varje år i många av projekten som pågår på institutet, några av dem i institutets lokaler. Under dessa event diskuteras både de senaste forskningsresultaten och forskning under arbete.

2024-02-07 till 2024-02-10

Framsteg i etiken

Den tredje akademiska workshopen inom ramen för projektet Framsteg i etiken. Workshopen hölls på Köpenhamns universitet. Framsteg i etiken är ett internationellt forskningsnätverk vars syfte är att utgöra ett forum för systematiska diskussioner om dessa frågor. Nätverket inkluderar experter från flera relevanta fält, inklusive etik, kunskapsteori och vetenskapsteori, och stimulerar samarbete mellan dem bland annat genom att organisera workshops och konferenser.

Arrangör: Olle Risberg

Deltagare: Frederik J. Andersen, Jonas Blatter, Finnur Delsén, Silvana Hultsch Klemens Kappel, Graham Oddie, Tanja Reichnitzer, Olle Risberg, Joe Roussos, Sarah Stroud, Folke Tersman, Ylwa Wirling

2024-02-09

Sociala normer, implicit bias och diskriminering

Presentationer av pågående arbeten i projektet If you're all egalitarians, how come you're so racist? Sociala normer, implicit bias och diskriminering. Workshopen diskuterade hur implicita fördomar är relaterade till moraliskt ansvar. Bland talarna var Ane Engelstad, postdoktor i praktisk filosofi vid Universitetet i Bergen, som höll en längre presentation som inkluderades i serien PPE-seminarium (philosophy, politics, economics), öppen för alla anställda på institutet.

Arrangör: Katharina Berndt Rasmussen & Stina Björkholm

Deltagare: Andrea Asker, Ellen Davidsson, Ane Engelstad, Nicolas Olson-Yaouzis

Workshops och konferenser hålls idag ofta i hybridformat vilket fungerar utmärkt i IFFS lokaler. Här samlas forskare från en rad olika geografiska platser i workshopen "Social ontology of power: contemporary perspectives", vilken anordnades som ett samarbete mellan Caldas University, Manizales, Colombia och Stockholms universitet.

FOTO: TOVE SALOMONSSON

2024-04-29

Sustainable Population in the Time of Climate Change

Slutrapportering av projektet Hållbar folkmängd - möjlig levnadsstandard. Projektet har förenat teorier och forskare inom demografi, populationsetik, sociologi, nationalekonomi, teknologi och miljövetenskap, i syfte att ta reda på hur stor befolkningen på jorden kan vara och samtidigt vara hållbar i relation till de resurser som finns och en given nivå av välbefinnande. Samt hur vi kan åstadkomma en stabil eller minskande befolkningsmängd.

Arrangör: Mats Ingelström

Deltagare: Pamilla Andreasson, Gustaf Arrhenius, Linda Burenius, Emma Engström, Malcolm Fairbrother, Waldemar Ingdahl, Karim Jebari, Martin Kolk, Anna Lindstedt, Magnus Linton, Anna Möller-Loswick, Jens Orback, Joe Roussos, Dean Spears, Olle Torpman

2024-05-06

Koordinationsetik och att ta ansvar för klimatförändringar

Projektet Etik för koordination söker vägar förbi den moraliska förvirring som uppstår vid kollektiv skada, alltså när individuella handlingar gör liten skillnad men de små skillnaderna tillsammans (individerna som grupp) påverkar mycket. Under denna workshop diskuterade medlemmar i projektet klimatetik. Workshopen inkluderade Såde Hormios boksläpp, boken *Taking Responsibility for Climate Change*, som argumenterar

för att etiska argument spelar en viktig roll i hur klimatpolicy formas.

Arrangör: Krister Bykvist

Deltagare: Vuko Andric, Mark Budolfson, Tim Campbell, Såde Hormio, Aron Maltais, Olle Torpman

2024-06-18

Djur, rymden och långsiktigt välmående

Mimercentret för långsiktiga framtidsstudier höll i en tvärvetenskaplig workshop om pågående arbeten med fokus på att presentera nya idéer för gruppdiskussion och feedback. Här representerades experter inom astrobiologi, filosofi och biologi. Diskussionerna kretsade kring frågor som huruvida mänsklig utforskning av rymden skulle leda till att medvetet liv oavsiktligt sprids till andra planeter (t.ex. genom bakterieläckage) och vilka de etiska konsekvenserna av det skulle bli. Andra frågor som diskuterades var om vi medvetet ska försöka sprida liv till andra planeter, ett koncept som kallas riktad panspermia, om våra ättlingar en dag ska ha möjlighet att skapa biosfärer och organismer på andra planeter och vilka värden de ska ta hänsyn till när de gör det.

Arrangör: Julia Mosquera & Julia Adler

Deltagare: Gustaf Arrhenius, Tim Campbell, Karim Jebari, Natuschka Lee, Patrik Lindenfors, Vivianne Manlai, Gary O'Brien, Oskari Sivula, Rhys Southan, Anders Sandberg, Asher Soryl, Bruce Tsai

Flera av forskningsprojekten anordnade och deltog också i workshops på andra platser och i andra länder än hemma på institutet i Stockholm. I juni åkte till exempel några av forskarna från Mimercentret för långsiktig framtidsforskning hela vägen till Hong Kong för att delta i en workshop om etik, teknologi och framtid som organiserades med Hong Kong Catastrophic Risk Centre vid Lingnam University. På bilden syns bland andra Julia Mosquera, Anders Sandberg, Karim Jebari, Joe Roussos och Julia Adler som alla höll presentationer under workshopen. För mer information, besök projektets webbplats mimircenter.org.

2024-06-03

Prioritarianism

Anders Herlitz, professor i praktisk filosofi vid Lunds universitet och forskare på Institutet för framtidsstudier anordnade en workshop i filosofi på temat rättvis fördelning och villkoren för långsiktig hållbarhet. Workshopen föll under temat klimatetik och framtida generationer, dvs, vad den nuvarande generationen borde göra åt klimatförändringarna givet att våra val inte bara påverkar livsvillkoren för framtida generationer utan också vilka och hur många människor som kommer att existera.

Arrangör: Anders Herlitz

Deltagare: Matthew Adler, Vuko Andric, Tim Campbell, Susumu Cato

2024-08-26 till 2024-08-30

Att vidga sina vyer – tillsammans

Arbetsmöten för ett projekt som utforskar ett nytt format för forskningskommunikation i grupp där performativa inslag och deltagarnas egna upplevelser utgör utgångspunkt för diskussion. Projektet har som mål att verka för ett mer hållbart samhälle genom att engagera fler medborgare i en diskussion om vårt samhälles framtid, och motverka polarisering och åsiktskorridorer.

Arrangör: Helena Hammarskiöld

Deltagare: Jörgen Dahlqvist, Jens Nielsen, Tomas Rajnai, Sima Wolgast

2024-09-05 till 2024-09-06

Koordinationsetik

Bör vi bredda vår traditionella uppfattning om vilka skyldigheter som är kopplade till grundläggande mänskliga rättigheter? När bör länder vidta ensidiga åtgärder för att minska globala kollektiva hot? Och vad är det mest betydande en individ kan göra för att påverka klimatförändringarna? Vid Helsingfors universitet möttes medlemmar i projektet Etik för koordination och diskuterade, bland annat, dessa frågor. Workshopen följdes upp av arbetsmöten i Stockholm från den 6/9 till 13/9.

Arrangör: Krister Bykvist, Olle Torpman

Deltagare: Vuko Andric, Elizabeth Ashford, Christian Barry, Krister Bykvist, Mark Budolfson, Tim Campbell, Garrett Cullity, Karsten Klint Jensen, Olle Torpman

2024-09-5 till 2024-09-06

Social ontology of power: contemporary perspectives

Ett gemensamt hybridevenemang mellan Caldas University, Manizales, Colombia och Stockholms universitet, som hölls i institutets lokaler. Workshopen sökte nya insikter i hur samtida samhällsförändringar kan återspeglas i den sociala ontologin och vad de kan lära oss om hur maktrelationer existerar. Hur kan social ontologi till exempel hantera den digitala infrastrukturens förmedling, som våra sociala relationer i allt högre grad är beroende av? Är artificiell intelligens en social aktör som utövar makt över oss? Och hur kan vi tänka kring de algoritmer som strukturerar vårt beteende på nätet?

Arrangör: Åsa Burman, Andrés Hurtado, László Kőszeghy & Cyrill Miksch

Deltagare: Daniel James, Alejandro Mantilla Q, Torsten Menge, Christopher-David Preclik, Ritu Sharma, Pauline Souman, Charlotte Witt

2024-10-10 till 2024-10-11

Sociala normer

Workshop på ämnet sociala normer. Under dagarna diskuterades när normer blir måsten, vad de kan och inte kan göra, auktoritära normers historia, vad social godhet är och mycket mer. Workshopen var tvärvetenskaplig och följdes av en skrivarretreat i Stockholms skärgård.

I december var det dags att avsluta projektet If you're so egalitarian – why are you so racist?, vilket gjordes med den internationella konferensen Filosofiska perspektiv på social orättvisa med deltagare både på plats och online. Nedan syns de flesta av talarna som närvarade fysiskt i IFFS lokaler. Läs Katharinas beskrivning av projektarbetet på sidan 40. FOTO: ERIKA KARLSSON

Arrangör: Åsa Burman, Johan Brännmark & Eline Geritsen

Deltagare: Stina Björkholm, Krister Bykvist, Vittorio Catalano, Jade Fletcher, Malcom Jensen, Camilo Martinez, Jonas Olson, Nemi Pelgrom, Virginia Presi, Joshua Rust, Ellen Svensson

2024-12-10 till 2024-12-12

Text & Stil: Skrivarskolan

Inom ramen för projektet Text & Stil arrangeras en skrivarskola för forskare som vill ha praktiskt stöd i arbetet med att skriva för en bredare publik. Alla deltagare arbetar med egna redan påbörjade bokmanus.

Arrangör: Magnus Linton

Deltagare: Gustaf Almkvist, Eric Bergelin, Jana Johansson, Niklas Selberg, Rebecca Selberg, Linda Sturesson Stabel, Erik Svensson, Helena Wahlström Henriksson,

2024-12-05 till 2024-12-06

Filosofiska perspektiv på social orättvisa

Experter på implicit bias, social orättvisa och filosofi möttes på workshop i Stockholm. De diskuterade akademisk frihet i kontrast till rasism, fördomar och diskriminering vad gäller etnicitet, kön och ålder, hundvisslor (gömda politiska budskap), diskriminerande språk, särbehandling i rekryteringsprocesser och orättvisa vad gäller vår förmåga att minnas det förflutna.

Arrangör: Katharina Berndt Rasmussen & Stina Björkholm

Deltagare: Erin Beeghly, Ane Engelstad, Linn Englund, Katharine Jenkins, Karin Kronthén, Alex Madva, Mari Mikkola, Katherine Puddifoot, Jennifer Saul, Mac Willners

197 vetenskapliga föredrag 2024

Forskarsamhället är globalt och varje år deltar institutets forskare i seminarier, workshops och konferenser som arrangeras av olika forskningsinstitutioner för att dela med sig av sina forskningsresultat och diskutera andras. Nedan visar antalet besök vid sådana event i olika delar av världen under 2024.

Sverige

Stockholm, Göteborg, Uppsala, Malmö, Umeå, Växjö, Västerås, Norrköping, Jönköping, m.fl.

Övriga Europa

Oslo, Helsingfors, Köpenhamn, London, Oxford, Cambridge, Paris, Berlin, Dublin, Bryssel, Capri, Budva, Barcelona, Frankfurt, Prag, Mannheim, Hamburg, Köln, Bergen, Sofia, Ljubljana, Louvain, Amsterdam, Utrecht, Glasgow m.fl.

173

17

Nordamerika

Montreal, Washington, Austin, New Orleans, Chapel Hill, New Haven, Boulder, Providence, Seattle, Philadelphia, m.fl.

1

Kapstaden

I augusti höll STINA BJÖRKHÖLM, språkfilosof, föredraget "Implicit Bias and Pragmatic Stereotypes" på The Philosophy of Mind and Language Network Conference i Prag, inbjuden av University of Prague, Tjeckien.

I september höll sociologen MALCOLM FAIRBROTHER föredraget "Tillit och Världens Miljöutmaningar" hos Kungliga Vetenskaps-Societeten i Uppsala i egenskap av mottagare av Lilly och Sven Thuréus-priset.

I juni höll filosofen VUKO ANDRIC föredraget "Rule-Consequentialism and Utopianism" inom ramen för projektet The Profoundest Problem in Ethics på Centre for Advanced Study at The Norwegian Academy of Science and Letters, Oslo, Norge.

I september höll KARI ANDÉN-PAPADOPOULOS, medievetare, föredraget "Justice by Digital Open Source Research" på 10th European Communication Conference: Communication & social (dis)order, inbjuden av European Communication Research and Education Association i Ljubljana, Slovenien.

I maj höll statsvetaren ULF MÖRKENSTAM föredraget "Self-determination as Constituent and Constituted Power" på workshopen Democracy, Authority and Territory på Centre de Recherches Politiques, SciencesPo, Paris, Frankrike.

I september höll matematikern KIMMO ERIKSSON föredraget "The Global Study of Everyday Norms" i serien NoBeC Talks inbjuden av Penn Center for Social Norms & Behavioral Dynamics, Philadelphia, USA.

I juni pratade socialantropologen JANINE WEDEL på temat "Power Networks and Practices" vid Center for the Study of Democracy i Sofia, Bulgarien.

3

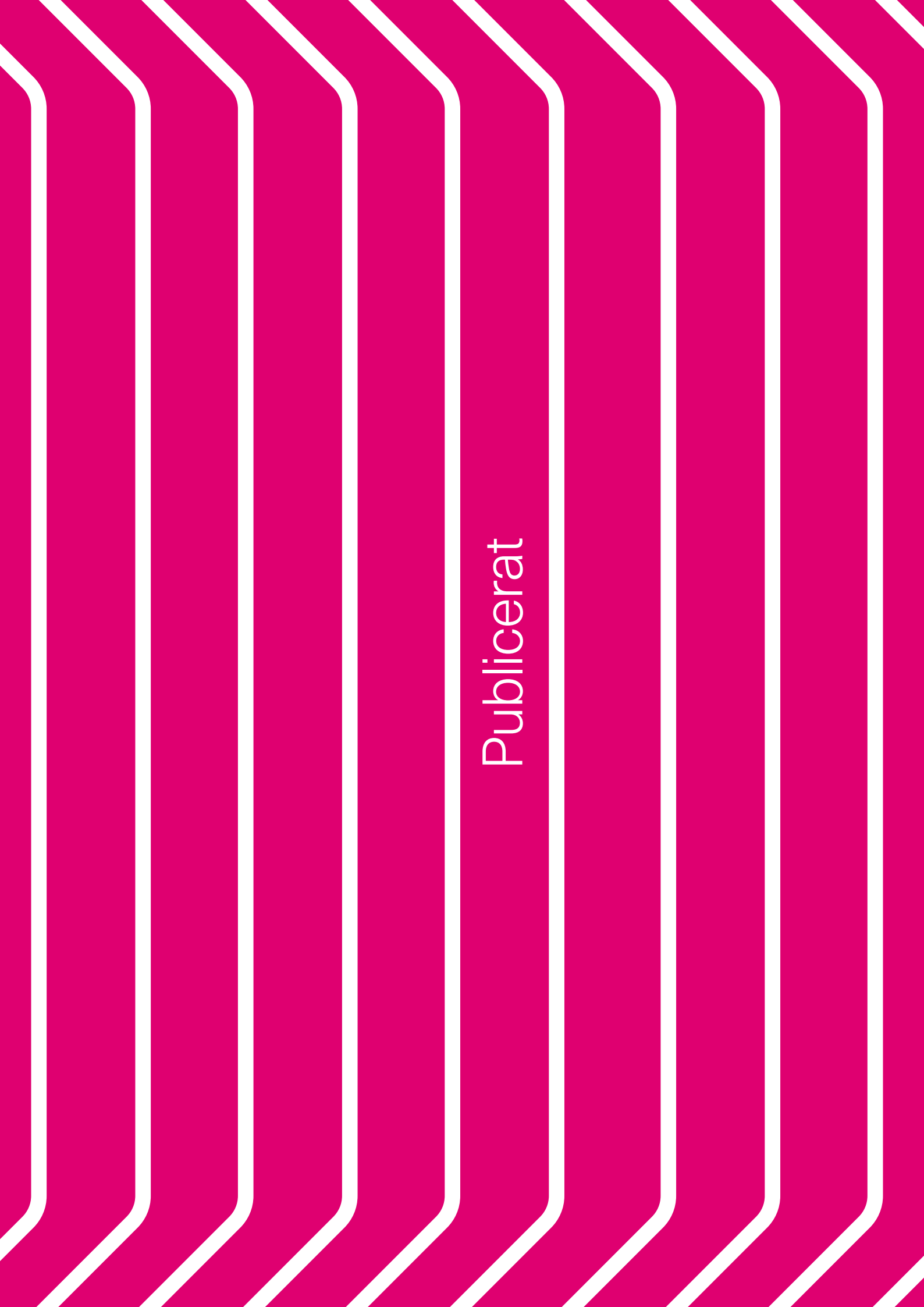
Sydkorea
Hong Kong

2

Gold Coast

5

The background is a solid pink color. It features a series of white, parallel, chevron-like lines that create a sense of depth and movement. These lines are arranged in a way that they appear to be receding into the distance, with some lines being closer to the viewer than others, creating a 3D effect.

Publicerat

Vetenskapliga publikationer

Artiklar i vetenskapliga tidskrifter, bokkapitel, böcker och rapporter som publicerades under 2024 av forskare vid Institutet för framtidsstudier.

Utgivet av IFFS

Rapporter

Fairbrother, M. *Potential Institutions for Future Generations: What Do Current Generations Think? Results from a Six-Country Public Opinion Survey*

Arrhenius, G., Duus-Otterström, G., Engström, E., Fairbrother, M., Jebari, K., Jylhä, K., Kolk, M., Roussos, J. & D. Spears. *Sustainable Population in the Time of Climate Change*

Arrhenius, G. & G. Duus-Otterström. "Fair Population Reduction"

Arrhenius, G. & D. Spears. "Demography and Climate Change"

Engström, E. & M. Kolk. "IPAT Analysis"

Fairbrother, M., Kolk, M. & K.M. Jylhä. "Public Attitudes"

Jebari, K. & E. Engström. "Paths to Sustainable Food in 2100: How Far Can Technology Take Us?"

Kolk, M., Arrhenius, G., Fairbrother, M. & J. Roussos. "Global Population Growth"

Working paper series

Campbell, T. & O. Torpman (red.). *Studies in the Ethics of Coordination and Climate Change. Preprint series* vol. 1: Working papers 1–9

Andrić, V. "How Might Collective Duties be Grounded in Individual Duties?" Working paper 2024:1

Blomberg, O. & B. Petersson. "Collective Blameworthiness and the Group's Perspective." Working paper 2024:2

Budolfson, M. "Why Morality and Other Forms of Normativity are Sometimes Dramatically Directly Collectively Self-Defeating." Working paper 2024:3

Bykvist, K. & K. Klint Jensen. "Having It Both Ways? On the Prospects for a Cooperation-Friendly Harmonization in Moral Hi-Lo Cases." Working paper 2024:4

Campbell, T. & P. Kaczmarek. "Improving Lives and Avoiding Harm: A Critical Response to Harm-Based Arguments for Climate Anti-Natalism." Working paper 2024:5

Hormio, S. "Droplets of Detriment and Pint-Sized Profits: Small Contributions to Collective Outcomes." Working paper 2024:6

Nefsky, J. & S. Tenenbaum. "Rescuing Ourselves from the Pond Analogy." Working paper 2024:7

Schwenkenbecher, A. "Solve Collective Action Problems? We-reasoning as Moral Deliberation." Working paper 2024:8

Torpman, O. "Responsibility-Based Reasons to Act in Collective Impact Cases." Working paper 2024:9

Mosquera, J. & O. Torpman (red.). *Studies on Climate Change and Future Generations*, vol. 6. Working paper series 2024:10–17

Althorpe, V. & E. Finneron-Burns. "Productive Justice in the 'Post-Work Future'." Working paper 2024:10

Arrhenius, G. & H. O. Stefánsson. "Degrees of Incommensurability and the Sequence Argument." Working paper 2024:11

Berndt Rasmussen, K. "Discrimination and Future Generations." Working paper 2024:12

Bykvist, K. "Escaping the Impossibility Theorems in Population Ethics." Working paper 2024:13

Gardiner, S. M. & C. McKinnon. "Generationally Parochial Geoengineering Early Warning Signs of a Basic Threat." Working paper 2024:14

Heyward, C. & E. Page. "Rectifying Secondary Climatic Injustices." Working paper 2024:15

Huseby, R. "Sufficiency and the Distribution of Burdens." Working paper 2024:16

Page, E. "Benefiting at the Expense of Climate Change." Working paper 2024:17

2024 publicerade IFFS två rapporter med resultat från projektet Hållbar folkmängd – möjlig levnadsstandard som pågick 2021–2023 med finansiering från Global Challenges Foundation.

Sustainable Population in the Time of Climate Change innehåller sex olika perspektiv på frågan om hur stor en världsbefolkning kan vara med skälig levnadsstandard, givet de planetära gränserna. Metoder från flera olika discipliner användes, bland annat demografi, psykologi och statsvetenskap, men också backcasting som kan användas för att förstå rimligheten i olika scenarier. Den andra rapporten, *Potential Institutions for Future Generations* undersöker allmänhetens syn på framtida generationer. I vilken mån bryr man sig om dem?

Båda kan laddas ner kostnadsfritt på iffr.se

Jebari, K. & E. Engström. "Backcasting the Future of Food: A Technology-Oriented Path to Sustainable Production in 2100." Working paper 2024:18

Böcker

Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg (red.). *The Politics and Governance of De-carbonization. The Interplay between State and Non-state actors in Sweden*. Cambridge, UK: Cambridge University Press

Hormio, S. & B. Wringe (red.). *Collective responsibility. Perspectives on political philosophy from social ontology*. Springer

Johansson, J. & O. Risberg (red.). *Oxford Handbook of the Philosophy of Harm*. Oxford University Press

Lind, A-S., Thorburn Stern, R. & I. Österdahl (red.). *Folkkrätten i svensk rätt. Ett nytt decennium*. Lund: Studentlitteratur

Rostami, A. & C. Edling (red.). *Violent Extremism: A Nordic Outlook*. Lanham MD: Lexington Books

Vetenskapliga artiklar och bokkapitel

Andersson, P., Vartanova, I., Västfjäll, D., Tinghög, G., Strimling, P. m.fl. "Anger and disgust shape judgments of social sanctions across cultures, especially in high individual autonomy societies", *Science Reports*

Andrighetto, G., Szekely, A., Guido, A., Gelfand, M. [...] K. Eriksson. "Changes in Social Norms During the Early Stages of the COVID-19 Pandemic Across 43 Countries", *Nature Communications*

Andrighetto, G., Gavrillets, S., Gelfand, M., Mace, R. & E. Vriens. "Social norm change: drivers and consequences", *Philosophical Transactions of the Royal Society B*

Arrhenius, G. & H. O. Stefánsson. "Incommensurability, the sequence argument, and the Pareto principle", *Philosophical Studies*

Askanius, T., Brock, M., Kaun, A. & A.O. Larsson. "'Time to abandon Swedish women': Discursive connections between misogyny and white supremacy in Sweden", *International Journal of Communication*

Barclay, K., Kolk, M. & Ø. Kravdal. "Birth spacing and the health of mothers and fathers: an analysis of physical and mental health using individual-and sibling-fixed effects", *Demography*

Bartley, T. & M. Fairbrother. "Tackling toxins: Case studies of industrial pollutants and implications for climate policy", *Regulation & Governance*

Beckman, L. "Authority and Coercion Beyond the State? The Limited Applicability of Legitimacy Standards for Extraterritorial Border Controls", *Jus Cogens*.

Beckman, L. "Public services demokratiska uppdrag. Fri åsiktsbildning och offentligt förnuft", *Statsvetenskaplig Tidskrift*

Berger, U., Bell, A., Barton, C. M., Chapin, E., Dreßler, G. [...] Wijermans, N., m.fl. "Towards reusable building blocks for agent-based modelling and theory development", *Environmental Modelling & Software*

Berndt Rasmussen, K. & N. Olsson Yaouzis. "The Tyranny of Political Correctness? A Game-Theoretic Model of Social Norms and Implicit Bias", *Journal of Applied Philosophy*, 41:1 Special Issue: Society for Applied Philosophy Annual Lecture 2023 Symposium

Bjarnadóttir, S., Fairbrother, M., Ólafsdóttir, S. & J. Beckfield. "When trusting the state is not enough: broader institutional trust and public support for energy transition policies", *Environmental Sociology*

Björkholm, S. "Misstagsteori om ras", *Tidskrift för politisk filosofi*

Björkholm, S. "The Triviality Worry About Gender Terms and Epistemic Injustice", *Social Epistemology*

Bursell, M. "The scope and limits of implicit bias training: An experimental study with Swedish social workers", *Social Science Information*

Bursell, M. & L. Roumbanis. "After the Algorithms: A study of meta-algorithmic judgments and diversity in the hiring process at a large company", *Big Data & Society*

Buylova, A., Nasiritousi, N., Duit, A., Reischl, G. & P. Lejon. "Paper tiger or useful governance tool? Understanding long-term climate strategies as a climate governance instrument", *Environmental Science & Policy*

Bygren, M., Erlandsson, A. & M. Gähler. "Is there a rating bias of job candidates based on gender and parenthood? A laboratory experiment on hiring for an accounting job", *Acta Sociologica*

Bykvist, K. "Harmful existence", i Johansson J. & O. Risberg (red.). *Oxford Handbook of the Philosophy of Harm*, Oxford University Press

Bykvist, K. "High stake coordination problems: Do we need to reach beyond individual duties to solve them?", i Hormio, S. & B. Wringe (red.). *Collective Responsibility. Perspectives on political philosophy from social ontology*. Springer

Bäckstrand, K. & J. Kuyper. "The Marrakech Partnership for Global Climate Action: Democratic Legitimacy, Orchestration, and the Role of International Secretariats", i Jörgens, H., Kolleck, N. & M. Well (red.). *International Public Administrations in Environmental Governance: The Role of Autonomy, Agency and the Quest for Attention*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg. "The Interplay between the State and Non-state Actors in the Governance of Decarbonization: An Analytical Framework", i Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg (red.). *The Politics and Governance of De-carbonization. The Interplay between State and Non-state actors in the Sweden*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Carlson, E. & O. Risberg. "In defense of value incomparability: A reply to Dorr, Nebel, and Zuehl", *Noûs*

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Benefits Are Better than Harms: A Reply to Feit", *Australasian Journal of Philosophy*

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Pitcovski's Explanation-Based Account of Harm", *Philosophical Studies*

Carlson, E., Johansson, J. & O. Risberg. "Prudential Problems for the Counterfactual Comparative Account of Harm and Benefit", *The Philosophical Quarterly*

Congdon Fors, H., Isaksson, A. & A. Lindskog. "Changing local customs: The long run impacts of Christian missions on female genital cutting in Africa", *Journal of Development Economics*

Dahlberg, S. & U. Mörkenstam. "Exploring Popular Conceptions of Democracy Through Media Discourse: analysing dimensions of democracy from online media data in 93 countries using a distributional semantic model", *Democratization*

Dawson, L.L., Rostami, A., Mondani, H., Harris-Hogan, S. & A. Amarasingam. "A Comparative Analysis of Canadian and Swedish Foreign Fighters", *Behavioral sciences of terrorism and political aggression*

Dawson, L.L., Rostami, A. & H. Mondani. "Violent extremism in the hinterland of the 'War on Terror': comparative studies of Canada and Sweden", *Behavioral sciences of terrorism and political aggression*

Durevall, D. & A-S. Isaksson. "Aid and child health: A disaggregated analysis of the effects of aid on impaired growth", *World Development*

Duus-Otterstrom, G. "Climate Change, Historical Emissions, and Unjust Benefits: A Comment on Axel Gosseries' Account of Climate Justice", *Journal of Practical Ethics*

Duus-Otterstrom, G. "Emissions Sufficientarianism", *British Journal of Political Science*. Winner of the 2023 Brian Barry Prize

Duus-Otterstrom, G. "Retributivism and Severity", i Ryberg, J. (red.). *The Oxford Handbook on the Philosophy of Punishment*

Duus-Otterstrom, G. & A. Poama. "Are Private Prisons Intrinsically Wrong? An Analysis", *Jus Cogens*

Duus-Otterstrom, G. & E. Herlin-Karnell (red.). "Coercion and Privatization", *Special Issue of Jus Cogens*

Engström, E., Kolk, M. "Projecting Environmental Impacts with varying Population, Affluence, and Technology using IPAT – Climate Change and Land Use Scenarios", *The Vienna Yearbook of Population Research* 22

Engström, E., Vartanova, I., Viberg Johansson, J., Persson, M. & P. Strimling. "Comparing and Modeling the Use of Online Recommender Systems", *Computers in Human Behavior Reports*

Enquist, M., Jansson, F., Ghirlanda, S. & M. Jérôme. "Cultural traits operating in senders are driving forces of cultural evolution", *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*

Eriksson, H. & M. Kolk. "Parental union dissolution and the gender revolution", *Social Forces*

Eriksson, K., Sorjonen, K., Falkstedt, D., Melin, B. & G. Nilsson. "A formal model accounting for measurement reliability shows attenuated effect of higher education on intelligence in longitudinal data", *Royal Society Open Publishing*

Eriksson, K., Vartanova, I. & P. Strimling. "A cultural evolution theory for contemporary polarization trends in moral opinions", *Humanities and Social Sciences Communications*

Erman, E. "Algorithmic Fairness and Feasibility", *Philosophy & Technology*

Erman, E. "The Justification of World Statehood: Some Methodological Concerns", *Cooperation & Conflict*

Erman, E. "The Role of Moral Norms in Political Theory", *Topoi: An International Review of Philosophy*

Erman, E. & M. Furendal. "Artificial Intelligence and the Political Legitimacy of Global Governance", *Political Studies*

Erman, E. & M. Furendal. "The democratic challenges facing the global governance of artificial intelligence", *Current History*

Erman, E. & M. Furendal. "The Democratization of Global AI Governance and the Role of Tech Companies", *Nature Machine Intelligence*

LÄS MER PÅ SIDAN 34

Erman, E. & N. Möller. "The Importance and Limitation of Epistemic Norms in Political Theory", *Political Studies Review*

Erman, E. & N. Möller. "Why Normative Behaviourism Does Not Improve Political Realism", *Res Publica*

Essén, B., Wickramasinghe, A., Eriksson, L., Vartanova, I., Tibajev, A. & P. Strimling. "Assessing knowledge of migrant sexual reproductive health and rights: a national cross-sectional survey among health professionals in Sweden", *Frontiers in Sociology*

Eyal, Nir & Anders Herlitz (red.). Special issue on incommensurability and population-level bioethics, *Philosophical Studies*

Fairbrother, M., Penker, M. & M. Hadler. "Trust, social movements, and the state", *Journal of Trust Research*

Forchtner, B., Hultman, M. & K.M. Jylhä. "Still heating: Unfolding a typology of climate obstruction", i Marschner, N., Richter C., Patz, J. & A. Salheiser (red.). *Contested climate justice – Challenged democracy: International perspectives*. Campus Verlag GmbH

Furendal, M. & M. O'Neill. "Work, Justice, and Collective Capital Institutions", *Journal of Applied Philosophy*

Furendal, M., Brouwer, H. & W. van der Deijl. "The Future of the Philosophy of Work", *Journal of Applied Philosophy*

Giardini, F., Borit, M., Verhagen, H. & N. Wijermans. "Modeling Realistic Human Behavior in Disasters. A Rapid Literature Review of Agent-Based Models Reviews", i Elsenbroich, C. & H. Verhagen

(red.). *Advances in Social Simulation, ESSA 2023. Springer Proceedings in Complexity*. Springer, Cham

Goodin, B. & G. Arrhenius. "Enfranchising All Subjected: A Reconstruction and Problematicization", *Politics, Philosophy and Economics*

LÄS MER PÅ SIDAN 16

Hadler, M., Fairbrother, M., González, R., Johansson Sevå, I., Liao, P-S., Méndez Lago, M. & M. Schweighart. "Environmentalism around the globe. An introduction to the 2020 ISSP environment module and selected country-level findings", *International Journal of Sociology*

Herlitz, A. "Global health impact, priority and time", *Developing World Bioethics*

Herlitz, A. "Incommensurability and healthcare priority setting", *Philosophical Studies*

Herlitz, A. "Incommensurability and population-level bioethics", *Philosophical Studies*

Higham, I., Bäckstrand, K., Fritzsche, F. & F. Koliev. "Multistakeholder Partnerships for Sustainable Development: Promises and Pitfalls", *Annual Review of Environment and Resources*

Hormio, S. "Collective Agents as Moral Actors", i Hormio, S. & B. Wringe (red.). "Collective Responsibility", *Perspectives on political philosophy from social ontology*. Springer

Isaksson, A. & D. Durevall. "Aid and child health: A disaggregated analysis of the effects of aid on impaired growth", *World Development*

Jebari, K. "The Ethical Considerations of Pantropy in the Colonization of Mars", i Garasic, M. D., Di Paola, M. (red.) *The Philosophy of Outer Space Explorations, Controversies, Speculations*. Routledge

Jebari, K. & A. Asker. "Saved by the Dark Forest: How a Multitude of Extraterrestrial Civilizations Can Prevent A Hobbesian Trap", *The Monist*

LÄS MER PÅ SIDAN 20

Kammler, C., Dignum, F. & N. Wijermans. "Towards a Social Simulation Interaction Tool for Policy Makers – A New Research Agenda to Enable Usage of More Complex Social Simulations", i Elsenbroich, C. & H. Verhagen (red.). *Advances in Social Simulation. ESSA 2023. Springer Proceedings in Complexity*. Springer, Cham

Kim, I., Stanley, S. K., Jylhä, K. M., & N. Badullovich. "Limited and Mixed Evidence for System-Sanctioned Change to Protect the Environment: A Replication Study", *International Review of Social Psychology*

Klein, A., Unverzagt, K., Alba, R., Donges, J. F., Hertz, T., Krueger, T. [...] N. Wijermans. "From situated knowledges to situated modelling: a relational framework for simulation modelling", *Ecosystems and People*

Koliev, F. & K. Bäckstrand. "Citizen preferences for climate policy implementation: the role of multistakeholder partnerships", *International Environment Agreements*

Koliev, F. & K. Bäckstrand. "The Public Legitimacy of Multistakeholder Partnerships in Global Environmental Governance: Evidence from Survey Experiments in Brazil, the United Kingdom, and the United States", *Global Environmental Politics*

Koliev, F., Duit, A., & B. Park. "The Impact of INGO Climate Shaming on National Laws", *International Interactions*

Kolk, M. & J. Saarela. "Religion and Fertility – A Longitudinal Register Study Examining Differences by Sex, Parity, Partner's Religion, and Religious Conversion in Finland", *European Journal of Population*

Krugly, S. & J. Tucker. "Digital fist bumps: searching for datafication and digitalisation in everyday CrossFit coaching practice", *Frontiers in Sports and Active Living*

Kulin, J., Johansson Sevä, I. & M. Fairbrother. "Political trust and public support for climate policy in Europe: The role of perceptions about politicians' competence and integrity", *Environmental research communications*

Leedham-Green, C., Markström, K. & S. Riis. "The largest Condorcet domain on 8 alternatives", *Social Choice and Welfare*

Liu, Y., Stivers, A. W., Murphy, R. O., Van Doesum, N. J., Joireman, J. [...], Eriksson, K. m.fl. "Wherefore art thou competitors? How situational affordances help differentiate among prosociality, individualism, and competition", *European Journal of Personality*

Lo Iacono, S., Sonmez, B. & M. Fairbrother. "The effect of trusting contexts in social dilemmas with collective and individual solutions", *Scientific Reports*

Loi, M., Herlitz, A. & H. Hoda. "Fair equality of chances for prediction-based decisions", *Economics and Philosophy*

Marquardt, J., Bäckstrand, K., Nasiritousi, N., & O. Widerberg. "The State and Collaborative Climate Governance: Prospects and Limitations", i Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg (red.). *The Politics and Governance of De-carbonization. The Interplay between State and Non-state actors in the Sweden*. Cambridge, UK: Cambridge University Press

Meiske, B., Álvarez-Benjumea, A., Andrighetto, G. & E. Polizzi. "Nudging punishment against sharing of fake news", *European Economic Review*

Mindus, P. "Chapter 26: The evolution of legal positivism: Reflections on continuity and discontinuity in the positivist tradition", i Zaluski, W., Bourgeois-Gironde, S. & A. Dyrda (red.). *Research Handbook on Legal Evolution*

IFFS ger ut en egen serie arbetsrapporter/working papers för att möjliggöra snabbare publicering av nya vetenskapliga texter. Detta är särskilt användbart i några av de större forskningsprojekten som engagerar många forskare och där flera olika frågebatterier behandlas parallellt. 2024 kom den sista av totalt sex volymer med working papers från forskningsprogrammet Klimatetik och framtida generationer, som pågick 2018–2023, med finansiering från Riksbankens Jubileumsfond. Under året utkom också den första av flera påtänkta volymer arbetsrapporter från projektet Etik för kordination som började 2023. Flera av volymerna kan beställas mot porto via iffs.se och alla kan laddas ner kostnadsfritt som pdf.

- Mindus, P. Section Legal Schools of Thought (86 entries red.), i *The Encyclopedia for the Philosophy of Law and Social Philosophy*, Reference work, Springer
- Miu, E., Rendell, L., Bowles, S., Boyd, R., Cownden, D., Enquist, M., Eriksson, K. m.fl. "The refinement paradox and cumulative cultural evolution: Complex products of collective improvement favor conformist outcomes, blind copying, and hyper-credulity", *PLOS Computational Biology*
- Mondani, H. "Women in Violent Far-Left Extremism in Sweden: Positions and Roles", i A. Rostami & C. Edling (red.). *Violent Extremism: A Nordic Outlook*. Lanham, MD: Lexington Books
- Nasiritousi, N., Bäckstrand, K., Marquardt, J., & O. Widerberg. "Introduction: State and Non-state Relations in Governing toward Decarbonization", i Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg (red.). *The Politics and Governance of De-carbonization. The Interplay between State and Non-state actors in the Sweden*. Cambridge, UK: Cambridge University Press
- Padyab, M., Padyab, M., Rostami, A. & M. Ghazinour. "Cybercrime in Nordic countries: a scoping review on demographic, socioeconomic, and technological determinants", *SN Social Sciences*
- Pasin G.L., Szekely A., Eriksson K., Guido A., Polizzi di Sorrentino E. & G. Andrighetto. "Evidence from 43 countries that disease leaves cultures unchanged in the short-term", *Scientific Reports*
- Reini, K., Kolk, M. & J. Saarela. "Religion and mental health in young adulthood – a register based study on differences by religious affiliation in sickness absence due to mental disorders in Finland", *Journal of Epidemiology & Community Health*
- Risberg, O. & F. Tersman. "Skepticism and Moral Disagreement", i Baghramian, M., Carter, J.A. & R. Cosker-Rowland (red.). *Routledge Handbook of the Philosophy of Disagreement*, London: Routledge
- Rostami, A., Mondani, H., Carlsson, C., Sarnecki, J., Edling, C. & J. Sturup. "Lone threats: a register-based study of Swedish lone actors", *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*
- Roumbanis L. "New arguments for a pure lottery in research funding: A sketch for a future science policy without time-consuming grant competitions", *Minerva*
- Roumbanis, L. "Status hierarchies, gender bias and disrespect in review panel groups: ethnographical observations from the Swedish Research Council", i Acker S., Ylijoki O-H., & M. McGinn. *The Social Production of Research: Perspectives on funding and gender*. Society for Research into Higher Education (SRHE)/Routledge
- Roussos, J. "Awareness revision and belief extension", *The Australasian Journal of Philosophy*
- Roussos, J. "Daniel Greco's Idealization in Epistemology", *BJPS Review of Books*
- Roussos, J. "Managing values in climate science", *PLoS Climate*
- Russo, V. & G. Andrighetto m.fl. "Homophily and Insularity Dynamics in an Echo Chambers: Computational Models for the Study of the Conspiracy Subculture in Facebook", *Social Indicators Research*
- Saarela, J., Kolk, K. & O. Obućina. "Kinship, Heritage and Ethnic Choice: Ethnolinguistic Registration across Four Generations in Contemporary Finland", *European Sociological Review*
- Sarnecki, J. "Criminological aspects of crime prevention", i Silva, T. & M. Kordaczuk-Was (red.). *Preventing and countering violent extremism and radicalisation*
- Selling, N., & F.G. de Bakker. "When employees matter: How employee resource groups and workforce liberalism jointly spur firms to support Pro-LGBTQ legislation", *Journal of Business Research*
- Simpson, B., Hazin, I. & E. Eriksson. "Who Approves of Gossip, Ostracism, and Confrontation Following Norm Violations. A Cross-Cultural Test of Gender Stereotypes", *Social Psychology Quarterly*
- Spears, D. & H.O. Stefánsson. "What calibrating variable-value population ethics suggests", *Economics and Philosophy*
- Spiegler, O., Jonsson, J. O. & C. Bracegirdle. "Religious development from adolescence to early adulthood among Muslim and Christian youth in Germany: A person-oriented approach", *Child Development*
- Stanley, S. K., Jylhä, K. M., Leviston, Z., & I. Walker. "Is conservative opposition to climate change threat-based? Articulating an integrated threat model of climate change attitudes", *British Journal of Social Psychology*
- Stefánsson, H. O. "A trilemma for the lexical utility model of the precautionary principle", *Philosophical Studies*
- Stefánsson, H. O. "How a pure risk of harm can itself be a harm: A reply to Rowe", *Analysis*
- Stefánsson, H. O. "Identified Person 'Bias' as Decreasing Marginal Value of Chances", *Noûs*
- Strange, M. & J. Tucker. "A paradigm shift in plain sight? AI and the future of healthcare in the Nordic states", *Nordisk välfärdsforskning*
- Strange, M. & J. Tucker. "Chapter 14 Collaborative Future-Making: Bridging the Everyday and the Global Political Economy of Automated Health", i Fors, V., Berg, M. & M. Brodersen (red.). *De Gruyter Handbook of Automated Futures*
- Söderlund, K., Engström, E., Haresamudram, K., Larsson, S. & P. Strimling. "Regulating high-reach AI: On transparency directions in the Digital Services Act", *Internet Policy Review*
- Tersman, F. "Seeking a Reflective Equilibrium in the Face of Disagreement", *Synthese*
- Thorburn Stern, R. "Folkkrätten i svensk migrationsrätt", s. 199–218 i Lind, A-S, Thorburn Stern, R. & I. Österdahl (red.). *Folkkrätten i svensk rätt*. Lund: Studentlitteratur
- Tibajev, A., Vartanova, I., Puthoopparambil, S., Essen, B. & P. Strimling. "The social values of newly arrived immigrants in Sweden", *PLoS ONE*
- Tobin, P., Duit, A., Kelly, N. & C. Kelly. "Exploring the Role of Businesses in Polycentric Climate Governance with Large-N Data Sets", *Global Environmental Politics*
- Torpman, O. & E. Röös. "Are animals needed for food supply, efficient resource use, and sustainable cropping systems? An argumentation analysis regarding livestock farming", *Food Ethics*
- Tucker, J. "Artificial intelligence, datafication and exploring the minimum content of nationality", *Statelessness & Citizenship Review*
- Tucker, J. & F. Lorig. "Agent-based social simulations for health crisis response: utilising the everyday digital health perspective", *Frontiers in Public Health*
- Velásquez, P. "Does educational attainment matter for attitudes toward immigrants in Chile? Assessing the causality and generalizability of higher education's so-called 'liberalizing effect'

on economic and cultural threat", *The British Journal of Sociology*

Verhagen, H., Elsenbroich, C. & N. Wijermans. "Agent Decision-Making Heterogeneity – Agent (Meta)Frameworks for Agent-Based Modelling", i Elsenbroich, C. & H. Verhagen (red.). *Advances in Social Simulation*. ESSA 2023. Springer Proceedings in Complexity. Springer, Cham

Viberg Johansson J. & E. Engström. "Humans think outside the pixels' – Radiologists' perceptions of using artificial intelligence for breast cancer detection in mammography screening in a clinical setting", *Health Informatics Research*

Vilone, D., Vriens, E. & G. Andrighetto "The effect of heterogeneous distributions of social norms on the spread of infectious diseases", *Journal of Physics: Complexity*

Voytiv, S. "'Ukraine's cause is ours!' Diaspora and migration in Swedish parliamentary debates, 2014–2022", *Nordic Journal of Migration Research*

LÄS MER PÅ SIDAN 22

Vriens, E., Andrighetto, G. & L. Tummolini. "Risk, sanctions and norm change: the formation and decay of social distancing norms", *Philosophical Transactions of the Royal Society B*

Vriens, E., Szekely, A., Lipari, F., Antonioli, A., Sánchez, A., Tummolini, L. & G. Andrighetto. "Assessing the effects of pandemic risk on cooperation and social norms using a before-after Covid-19 comparison in two long-term experiments", *Scientific Reports*

Wangmar, C. & L. Beckman. "Excluding Citizens: Belongship and the Constitutional Demos in British Overseas Territories", *Ethnopolitics*

Wedel, J. & K. Lasslett. "Dirty Togetherness from Communist Poland to Today Everywhere", i Motyka K. (red.). *Reflections on the Works of Adam Podgorecki*. Zeszyty Naukowe KUL 2/2024

Weiqian, X., Kolk, M. & J. Saarela. "Socioeconomic advantage or community attachment? A register-based study on the secularization difference between Finnish and Swedish speakers in Finland", *Journal for the Scientific Study of Religion*

Widerberg, O., Bäckstrand, K., Löwbrand, E., Marquardt, J. & N. Nasiritousi. "A Cautionary Tale for Polycentric Climate Governance: Sweden's Roles in Orchestrating Decarbonization", *Global Environmental Politics*

Widerberg, O., Bäckstrand, K., Marquardt, J. & N. Nasiritousi. "Sweden's Emissions and Climate Policy in an International Context", i Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg (red.). *The Politics and Governance of De-carbonization. The Interplay between State and Non-state actors in the Sweden*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Zhou, B., Markström, K. & S. Riis. "CDL: A fast and flexible library for the study of permutation sets with structural restrictions", *SoftwareX*

Working papers

Berndt Rasmussen, K. "Bias and Wisdom of Crowds"

Brodeur, A., D. Mikola, N. Cook, O. Hammar, m.fl., "Mass Reproducibility and Replicability: A New Hope", *I4R Discussion Paper*

Dignum, V., Casey, D., Dignum, F., Holzapfel, A., Marusic, A., Razmetaeva, Y. & J. Tucker. "On the Importance of AI Research Beyond Disciplines: Establishing Guidelines", *SSRN*

Elinder, M., Erixson, O. & O. Hammar. "How has the war in Ukraine affected Russian sentiments?", *IZA Discussion Paper*

Eriksson, K., Strimling, S., Vartanova, I. & B. Simpson. "Societal Variation in Moral and Everyday Norms can be Explained with a Simple Model: A New Theory and Cross-cultural Evidence", *SSRN*

Jylhä, K.M., Kolk, M. & M. Fairbrother. "Attitudes towards childbearing, population, and the environment: Examining prevalence and demographic and psychological correlates", *Stockholm Research Reports in Demography* 2024:41, Stockholm university

Molho, C., Andrighetto, G., Bergmann, P.K., Glaser, I.A., Markova, N. [...], Tummolini, L. & E. Vriens. "How does collective risk affect the design of punishment institutions?", *OSF Preprint*

Tucker, J. "Who is deciding the future role of AI in healthcare in the Nordics?: A research brief", *OSF Preprints*

Övrigt

Arrhenius, G. Förord i biografien om Derek Parfit, i D. Edmonds, *Filosofen som sökte moralens kärna*. Fri Tanke

Bykvist, K. & J. Gustafsson. "Review of Louis Narens and Brian Skyrms' *The Pursuit of Happiness*", *Philosophical and Psychological Foundations of Happiness*

Gökalp Aras, N.E., Öztürk N., Strik, T., Thorburn Stern, R. & U. Yüksel. *Legal and Policy Infrastructures of Returns in the EU – Comparative Report (WP2). GAPS: Decentring the Study of Migrant Returns and Readmission Policies in Europe and Beyond*

Lorig, F., Tucker, J. m.fl. "Proceedings of the Third International Conference on Hybrid Human-Artificial Intelligence", *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*

Mindus, P. & A-S. Lind (red.). *EU Citizens – Thirty Years On. An Introduction*, *Nordisk Socialrättslig Tidskrift*

Risberg, O. "Review of Stephen Ingram's *Robust Realism in Ethics: Normative Arbitrariness, Interpersonal Dialogue, and Moral Objectivity*", *Ethics*

Risberg, O. "Review of Peter Köni's *Problems for Moral Debunkers: On the Logic and Limits of Empirically Informed Ethics*", *International Journal for the Study of Scepticism*

Roussos, J. Review of Vito Tanzi's *Fragile Futures. The Uncertain Economics of Disasters, Pandemics, and Climate Change*, *Economics and Philosophy*

Sandberg, A. & L. Fisher. "Never eat a Pigeon with a Pumpkin: a model for the emergence and fixation of unsupported beliefs", *Oxford Symposium on Food and Cookery*

Thorburn Stern, R., & M. Shakra. *Legal and Policy Infrastructures of Returns in Sweden – Country Dossier (WP2). GAPS: De-centring the Study of Migrant Returns and Readmission Policies in Europe and Beyond*

Kommande

Böcker

Andrić, V. & B. Gesang. *Handbuch Utilitarismus*, Stuttgart: Metzler

Bäckstrand, K., Marquardt, J., Nasiritousi, N. & O. Widerberg (red.). *The Politics and Governance of De-carbonization. The Interplay between State and Non-state actors in Sweden*. Cambridge, UK: Cambridge University Press

Torpman, O. *Borgerlig klimatpolitik, går det?* Timbro förlag

Vetenskapliga artiklar, bokkapitel & övrigt

Akello-Egwel, D., Leedham-Green, C., Litterick, A., Markström, K. & S. Riis.

"Condorcet domains on at most seven alternatives", *Mathematical Social Sciences*

Andrić, V. "Is Rule Consequentialism Compatible with 'Ought Implies Can'?", *The Journal of Philosophy*

Andrić, V. "Objektiver und subjektiver Konsequentialismus", i Andrić, V. & B. Gesang (red.). *Handbuch Utilitarismus*. Stuttgart: Metzler/Springer

Andrić, V. "Skalarer Konsequentialismus", i Andrić, V. & B. Gesang (red.). *Handbuch Utilitarismus*. Stuttgart: Metzler/Springer

Andrić, V. & B. Gesang. "Warum ein Handbuch Utilitarismus?", i Andrić, V. & B. Gesang (red.). *Handbuch Utilitarismus*. Stuttgart: Metzler/Springer

Arrhenius, G. "Population Ethics: A Challenge to the Project of Normative Ethics?", i Copp, D. Rulli, T. & C. Rosati (red.). *Oxford Handbook of Normative Ethics*. Oxford: Oxford University Press

Arrhenius, G., Campbell, T. & T. Tännsjö. "The Repugnant Conclusion", i E. N. Zalta (red.). *Stanford Encyclopedia of Philosophy*

Arrhenius, G. & J. Roussos. "Wicked Problems: A Discussion Note", *Tidskrift för politisk filosofi*

Björkholm, S. "The QUD Account of Moral Disagreement", *Journal of Ethics and Social Philosophy*

Björkholm, S. "Norms of Behavior and Emotions in the Discourse Structure", *Journal of Social Ontology*

Björkholm, S. "Deep Moral Disagreement, Defective Contexts, and Moral Progress", *Synthese*

Bykvist, K. Review of M. A. Roberts' *The Existence Puzzles*, *Notre Dame Philosophical Reviews*

Bykvist, K. & T. Campbell. "Frick's Account of the Procreation Asymmetry", *Journal of Moral Philosophy*

Bykvist, K. & J. Roussos. "A plea for modelling in ethics", *Synthese*

Bäckstrand, K. "Democracy and the European Green Deal: Comparing Denmark and Sweden", *Journal of European Integration*

Campbell, T. "Ethical Challenges Using DALYs to Inform Health Interventions: Some Lessons from Population Ethics", *Tidskrift för politisk filosofi*

Campbell, T. & P. Kaczmarek. "The Parent Trap: Why Actualism Fails to Deliver the Asymmetry", *Utilitas*

Chink, P. & V. Andrić, "Utilitarismus und Sozialismus", i Andrić, V. & B. Gesang (red.). *Handbuch Utilitarismus*. Stuttgart: Metzler/Springer

Domingue, B, Rahal, C, Faul, J., Freese, J., Kanopka, K., Rigos, A., Stenhaus, B. & A. Tripathi. "The InterModel Vigorish (IMV) as a flexible and portable approach for quantifying predictive accuracy with binary outcomes", *PLOS One*

Engström, E. "Kortsiktig eller långsiktig AI-politik? Jämknings och skiljelinjer mellan två förhållningssätt", *Tidskrift för politisk filosofi*

Erman, E. "Vilket är det mest realiserbara sättet att lösa klimatkrisen?", *Filosofisk tidskrift*

Gerdes, B. "Trawling the net: grids, lines, bodies, images in and out of place", i Hines, C. L., & L. Moravec (red.). *Dissident Practices: Posthumanist Approaches to Critiques of Political Economy*. Bloomsbury

Jebari, K. & J. Adler. "The Time of Perils and a World System of Governance", *Tidskrift för politisk filosofi*

Kolk, M., Tilley, L., von Essen, E., Moberg, Y. & I. Burn. "The Demography of Sweden's Transgender Population – A Research Note on Patterns, Changes, and Sociodemographics", *Demography*

Mosquera, J. "Genetic selection and the long-term future", i Maheshwari, K. (red.). *Existential Risk & the Philosophy of Kristin Schrader-Frechette*

Risberg, O. "Non-Arduent Non-Naturalism", *Oxford Studies in Metaethics*

Risberg, O. Review of Stephen Ingram's *Robust Realism in Ethics. Normative Arbitrariness, Interpersonal Dialogue, and Moral Objectivity*, *Ethics*

Risberg, O. & J. Johansson. "The Worse than Nothing Account of Harm: A Fallen Hero", *Utilitas*

Roumbanis, L. "On the present-future impact of AI technologies on personnel selection and the exponential increase in meta-algorithmic judgments", *Futures*

Roussos, J. "Engaged expert advice during crises", *Tidskrift för politisk filosofi*

Roussos, Joe. "Modeling climate possibilities", i Grune-Yanoff, T., Knuuttila, T., Sjölin Wirling, Y. & R. Koskinen (red.). *Modelling the Possible*, Routledge

Torpman, O. "En konservativ etik?", *Filosofisk tidskrift*

Torpman, O. & J. Koranyi. "What Can I Do and Why Does it Matter?", i Collste, G. & T. Lodén (red.). *Global Ethics in a Time of Crises*, Bloomsbury

Wangmar, C. & U. Mörkenstam. "A 'best of both worlds'? Characterizations of metropolitan relationships by non-self-governing territory (NSGT) representatives", *International Studies Review*

Wanner, M.S.T. & M. Miljand. "Unlocking the transformative potential of multi-stakeholder partnerships for sustainable development: Assessing Perceived Effectiveness and Contributions to Systemic Change", *World Development*

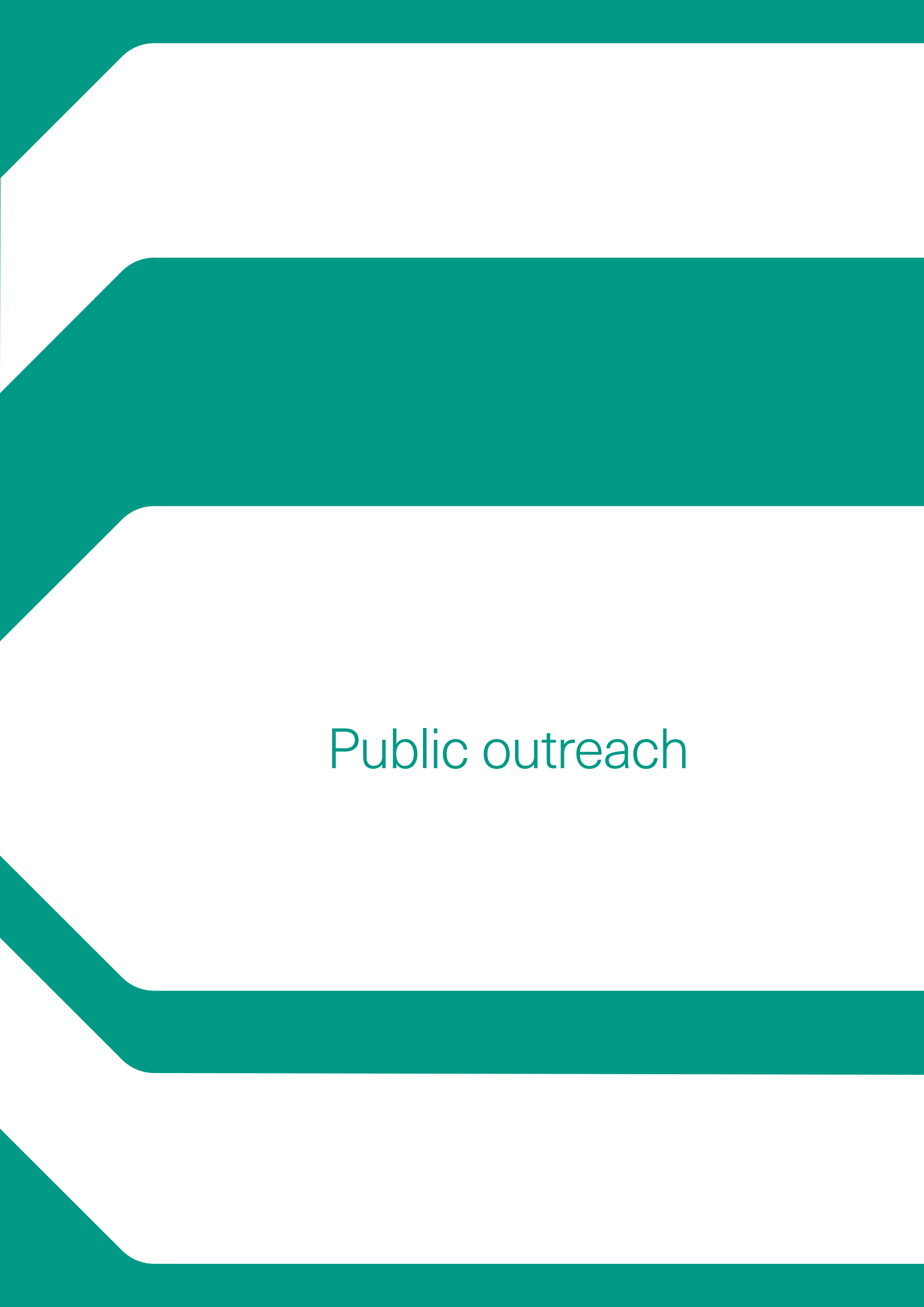
Wedel, J. & K. Lasslett. "New Directions in Anti-Corruption: The Mapping Method – A Guide to Charting Corruption and Influence Processes", i Pozsgai, J. & R. Bratu (red.). *Handbook of Anti-Corruption Research and Practice*. Routledge Press

Wedel, J. & U. A. Horoszko. "Shadow Elites: How the Mapping Method Helps Uncover Elite Influencers and Their Networks", i Johnston, M. (red.). *Handbook of Research Methods for Corruption Studies*. Edward Elgar Publishers

Wedel, J., Horoszko, U. A. & E. Garcia. "Doing Anthropology of Policy: How the Mapping Method Helps Uncover Complex Policy and Governance Processes Across Levels, Place, and Time", i Powers, T. & S. Hyatt (red.). *New Directions in the Anthropology of Policy: Critical Developments in the Analysis of Power and Society*. Stanford University

6

Public outreach

Publika seminarier

Under 2024 arrangerades 23 seminarier ämnade för en bredare publik, flera av dem i samarbete med andra verksamheter. Många av seminarierna filmades och kan ses på IFFS Play.

2024 hölls vårens två seminarier i serien Offentliga samtal för första gången på Vetenskapsfestivalen i Göteborg. Serien har arrangerats tillsammans med Vetenskapsrådet i flera år och parar ihop ny forskning med aktuella frågor, här debatten om AI och konst, och rymdens kolonisering. På bilden Rasmus Fleischer, forskare i ekonomihistoria. FOTO: HENRIC KARLSSON

2024-02-15

Working with Ghosted Labour in Supply-Chain and Data Infrastructure to Generate Counter-Claims Around Sustainability

Kungliga Tekniska Högskolan, Teknikringen 74D, Stockholm

Detta seminarium belyste det ofta osynliga arbetet inom leveranskedjor och datainfrastrukturer, där arbetare spelar en avgörande men förbisedd roll. Genom att synliggöra dessa osynliggjorda arbetsinsatser syftar seminariet till att skapa motberättelser kring hållbarhet och utmana rådande narrativ inom området.

Medverkande: Benjamin Gerdes

2024-03-21

Vad skulle hända om pojkar ansträngde sig mer i skolan?

Vetenskapsfestivalen i Göteborg, online

Frida Rudolphi berättade under detta seminarium om sin forskning kring hur pojkar och flickor skiljer sig åt i beteenden och attityder som påverkar lärandet. Hur mycket anstränger sig elever i skolan, och vad gör de på fritiden som kan vara betydelsefullt för deras lärande – till exempel hur mycket de läser? Pojkar ägnar en betydande del av sin fritid åt datorspel. Hur påverkar det deras betyg, och kan en del av könsskillnaderna i betyg förklaras av att pojkar spelar mer än flickor? Om så är fallet, hur bör det tolkas?

Medverkande: Frida Rudolphi, Erika Karlsson

2024-04-18

Offentliga samtal: Artificiell kreativitet och det mänskligas gräns

Vetenskapsfestivalen, Stadsbiblioteket i Göteborg

I samarbete med Vetenskapsrådet

Amazon förbjuder författare att publicera mer än tre böcker dagligen, konstnärer stämmer konstgeneratorn Stable Diffusion för upphovsrättsintrång och människoskapad musik drunknar i AI-skval – den mänskliga konsten är idag både hotad och hjälpt av maskiner. Vilka möjligheter och fallgropar skapas med automatiseringen av det estetiska området?

Medverkande: Alice Berggren, Olle Essvik, Rasmus Fleischer, Gorki Glaser-Müller, Åsa Unander-Scharin

2024-04-18

Offentliga samtal: Vem kontrollerar rymden

Vetenskapsfestivalen, Stadsbiblioteket i Göteborg

I samarbete med Vetenskapsrådet

Rymden koloniserar i allt snabbare takt av både stater och privata aktörer. Som både den yttersta fronten för mänskligt utforskande och den största allmänningen har intresset för rymden ökat enormt de senaste åren. Två huvudtendenser dominerar: militarisering och fragmentarisering. Vilka hot och möjligheter uppstår i kapplöpningens senaste vändning?

Medverkande: Karl Bergquist, Johan Eriksson, Mattias Hansson, Sabine Höhler, Anders Bjers

2024-04-25

Why Soft Power is Not So Soft

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

Ambassadör Cynthia P. Schneider, PhD, diskuterade den avgörande roll mjuk makt spelar i stora sociopolitiska förändringar, såsom Sovjetunionens upplösning och demokratins spridning i Östeuropa. Hon belyste även utmaningarna med att utöva mjuk makt i dagens värld, som präglas av ständig nyhetsrapportering, medborgarjournalistik, sociala medier och framväxten av icke-statliga aktörer.

Medverkande: Cynthia P. Schneider, Carl Tham, Folke Tersman

2024-05-06

Taking Responsibility for Climate Change

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

I sin nya bok *Taking Responsibility for Climate Change* argumenterar filosofen Såde Hormio för att inte bara regeringar och internationella organisationer bör agera för att minska klimatförändringarna, utan även andra kollektiva aktörer som företag. Som medlemmar i olika kollektiv och grupper har även individer ett ansvar att agera.

Medverkande: Såde Hormio, Aaron Maltais

I april gästade Cynthia P. Schneider institutet och höll då ett seminarium där hon berättade om hur kultur kan fungera som ett effektivt verktyg inom diplomatin. Hon påpekade att kulturens betydelse ofta förbises i diplomatiska sammanhang, trots att auktoritära regimer inser dess kraft och försöker kontrollera eller förstöra kulturella uttryck för att befästa sin makt. Här tillsammans med filosofen Folke Tersman. FOTO: HENRIC KARLSSON

2024-05-13

Makten över svensk ekonomi

Fores, Sveavägen 59, Stockholm
I samarbete med Fores

Den nya Långtidsutredningen från Finansdepartementet föreslog förändringar i det finanspolitiska ramverket som skapades efter 1990-talskrisen, inklusive justeringar av budgetprocessen och finanspolitikens roll i konjunkturstabilisering. Under seminariet diskuterades hur förändringarna kan påverka maktfördelningen i svensk ekonomi och vilka konsekvenser de kan få för Sveriges långsiktiga utveckling.

Medverkande: Lars Calmfors, Per Molander, Irene Wennemo, Anna Willman

2024-06-03

Fan ska vara teaterdirektör! Ledarskap i svensk teater

Strindbergs Intima Teater, Barnhusgatan 20, Stockholm

Regissören och doktoranden Carolina Frände avslutade sitt treåriga konstnärliga forskningsprojekt "Uppdrag: Konstnärlig chef" med en föreställning på Strindbergs Intima Teater som följdes av tre panelsamtal. Projektet undersökte hur idéer om ledarskap uppstår och sprids inom svensk teater. Ett hundratal teaterarbetare deltog genom att spela brädspelet "Fan ska vara teaterdirektör!".

Medverkande: Thérèse Brunnander, Anna-Lena Efverman, Carolina Frände, Robin Keller, Moa Silén, Farnaz Arbabi, Malin Axelsson, Petra Brylander, Anna Pettersson.

2024-06-04

The transformative role of marketplaces in 21st century cities

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

Seminariet undersökte hur informella ekonomier påverkar urbana miljöer, med fokus på marknadsplatser som Bangkoks Saphan Lek och New Yorks Brooklyn Flea. Forskarna Peter Mörténbäck och Helge Mooshammer har analyserat kopplingarna mellan informell handel, nyliberal styrning och stadsutveckling, beskrivet i nya boken *IN/FORMAL Marketplaces: Experiments with Urban Reconfiguration*. Samtalet

Sade Hormio, forskare i filosofi, på boksläppet för *Taking responsibility for climate change*. FOTO: HENRIC KARLSSON

berörde även den svenska kontexten genom Maryam Fannis forskning och Benjamin Gerdes projekt "Ghost Platform", som betraktar urbana marknader som synliga nav inom bredare arbetspraktiker och infrastrukturer för varu- och personrörelser.

Medverkande: Benjamin Gerdes, Helge Mooshammer, Maryam Fanni, Peter Mörténbäck

2024-06-04

Fan ska vara teaterdirektör! Hur uppstår ledarskap?

Strindbergs Intima Teater, Barnhusgatan 20, Stockholm

Föreställning och panelsamtal som belyste konstnärligt ledarskap inom svensk teater. Del av regissören och doktoranden Carolina Frändes treåriga forskningsprojekt "Uppdrag: Konstnärlig chef".

Medverkande: Anna-Lena Efverman, Benny Marcel, Carolina Frände, Gunilla Asker, Mikael Brännvall, Moa Silén, Robin Keller, Thérèse Brunnander

2024-06-05

Fan ska vara teaterdirektör! Konstnärlig forskning – varför, vad och hur?

Strindbergs Intima Teater, Barnhusgatan 20, Stockholm

Föreställning och panelsamtal om konstnärlig forskning. Del av regissören och doktoranden Carolina Frändes treåriga forskningsprojekt "Uppdrag: Konstnärlig chef".

Medverkande: Anna-Lena Efverman, Carolina Frände, Jenny Björkman, Karin Helander, Moa Silén, Rebecka Brinch, Robin Keller, Staffan Julén, Thérèse Brunnander

2024-06-11

Public Service och demokratis framtid – vad är det som händer?

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

Seminariet belyste public services roll för demokratin, särskilt med anledning av Göran Häggblunds nyligen presenterade slutbetänkande i

Per Molander, teknologie doktor, ämbetsman, före detta generaldirektör och rådgivare till bland andra Världsbanken och OECD, samt affilierad forskare vid IFFS, skrev IFFS remissyttrande över Långtidsutredningen, som presenterades vid ett seminarium i samarbete med tankesmedjan Fores i maj 2024. FOTO: HENRIC KARLSSON

Med anledning av public service-utredningen hölls ett panelsamtal för att lyfta public service roll för demokratin. Samtalet kan, liksom de flesta av årets seminarier, ses i efterhand på institutets youtube-kanal. FOTO: HENRIC KARLSSON

public service-utredningen. Utredningen betonade vikten av public services oberoende från politiska och kommersiella intressen samt dess mångsidiga programutbud som fundament i demokratins infrastruktur. Panelen diskuterade hur public service kan stärka samhällets förmåga att möta utmaningar som demokratins tillbakagång, klimatkriser och militära konflikter i närområdet.

Medverkande: Christina Jutterström, Karin Olsson, Lars Leijonborg, Ludvig Beckman

2024-09-20

Ghost Platform at September Sessions: Dirty details of the clean startup chime

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

Premiär av ett nytt 15-minuters ljudverk som sammanställde fältinspelningar på platser för logistik som hamnar, datacenter, kärnkraftverk, e-handelslager och urbana leveranshubbar. Syftet var att belysa de "ohörda" aspekterna av dessa platser och de arbetsförhållanden som ofta förblir osynliga för allmänheten. Efter lyss-

ningssessionen följde mingel med drycker och en specialkuraterad spellista med logistik- och infrastrukturtema. Evenemanget uppmärksammade också andra konstnärliga forskningsprojekt vid Institutet för framtidsstudier.

Medverkande: Benjamin Gerdes

2024-09-24

AI och makten över besluten

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm

Seminarieret belyste hur allt fler offentliga beslut fattas av algoritmer, som kan avgöra exempelvis skolplaceringar, vård och vem som har rätt till bidrag. I antologin "AI och makten över besluten", som presenterades på seminarieret, behandlas flera exempel på konsekvenser när beslut överlämnas till AI. fokuserade på beslutens kvalitet, hur organisationer hanterar medborgares ifrågasättande av teknologin, samt hur man säkerställer att implementerade system inte blir kostsamma och ineffektiva. Seminarieret behandlade även potentialen med AI och dess förenlighet med demokratiska principer.

Maryam Fanni, doktorand vid HDK-Valand i Göteborg och Benjamin Gerdes, konstnärlig forskare, vid seminariet om den nya boken *IN/FORMAL Marketplaces*. FOTO: HENRIC KARLSSON

Medverkande: Annemieke Ålenius, Charlotta Kronblad, Karim Jebari, Maja Fjaestad, Markus Furendal, Mats Snäll, Simon Vinge

2024-09-27

Offentliga samtal: Varför ska vi till Mars?

Bokmässan, Göteborg
I samarbete med Vetenskapsrådet

Seminariet undersökte argumenten för att utforska människans möjligheter att etablera liv på Mars. Diskussionen fokuserade på vilka idéer och finansiärer som driver dagens Mars-forskning, samt om klimatkrisens krav på att vårda jorden står i konflikt med intresset för att kolonisera rymden.

Medverkande: Anders Bjers, Karl Bergquist, Magnus Ivarsson

2024-10-04

Possible Worlds: Towards a New Imaginary

Uppsala Konsert & Kongress, Uppsala

Seminariet utforskade hur vetenskap och fantasi kan användas för att formulera ideer om möjliga framtider. Filosofen Timothy Morton, innovationsrådgivaren Michela Magas, filosofen och framtidsforskaren Karim Jebari samt speldesignern och professorn Doris Rusch, diskuterade ämnena som mörk ekologi, ny teknologi, kreati-

vitet och innovation. Publiken bjöds in att dela sina visioner genom AI-genererade bilder som panelen reagerade på. Samtalet var en del av flerdagarsfestivalen Otherworldly.

Medverkande: Doris Rusch, Karim Jebari, Michela Magas, Timothy Morton

2024-10-07-09

Waiting for Life

Orienteatern i Stockholm / Göteborgs stadsteater / Gummifabriken i Värnamo

Visning av dokumentären *Waiting for Life* med uppföljande panelsamtal – tre tillfällen som utgjorde del av en längre turné i USA och Sverige. Filmen skildrar två livstidsdömda mäns upplevelse av att sätta upp pjäsen "I väntan på Godot", och samtalen tog bland annat upp hur kulturellt engagemang och meningsfullt innehåll som del av ett fängelsestraff kan bidra till att förändra individers tillvaro och i förlängningen möjligheten till återinträde i samhället.

Medverkande: Staffan Julén, Jerzy Sarnecki, Donald "Twin" James, Reginald "Happy" Wilson, Jan Jönson

Medverkande: Bo Rothstein, Henrik Lund, Janet Vähämäki

2024-10-24

Offentliga samtal: Den nya lobbyismen

Medelhavsmuseet, Fredsgatan 2, Gustav Adolfs Torg, Stockholm
I samarbete med Vetenskapsrådet

Seminariet belyste den senaste vågen av lobbyism i Sverige, där politiker går över till Public Affairs-sektorn för att sälja sin strategiska kompetens till företag. Diskussionen fokuserade på sektorns tillväxt, de personer som verkar inom den och deras bakgrund. Frågor som behovet av karenstid för politiker som vill bli lobbyister och konsekvenserna för demokratin stod i centrum.

Medverkande: Anders Bjers, Anna Tyllström, Christer Nylander, Gissur Erlingsson, Håkan Tenelius, Maria Wetterstrand

2024-10-31

The Global Study of Everyday Norms

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, Stockholm, eller online

Vardagsnormer, som avgör vilka beteenden som är socialt acceptabla i olika situationer, varierar mellan olika samhällen globalt – hur och varför? Kimmo Eriksson presenterade en global studie med 25 000 deltagare från 90 länder. Studien testade teorin att vardagsnormer bestäms av de bekymmer ett beteende väcker i en specifik situation i samspel med samhällets känslighet för den typen av bekymmer.

Medverkande: Kimmo Eriksson, Pontus Strimling

2024-12-02

The Art of the Debate

Institutet för framtidsstudier, Holländargatan 13, plan 4, Stockholm, eller online

Att balansera akademiskt arbete med deltagande i den offentliga debatten är eftersträfvansvärt, men inte alltid enkelt. Hur gör man för att ha en stark påverkan på samtidens stora frågor utan att förlora tyngd och trovärdighet som forskare? En av Sveriges internationellt mest välkända forskare, och under många år landets mest frekventa statsvetare på DN Debatt, delar med sig av sina erfarenheter.

Medverkande: Bo Rothstein

2024-12-03

Global Bar Talks: Hur bygger man institutioner?

Studio SN7, Stora Nygatan 7, Stockholm

Institutioner är nyckeln för utveckling, enligt årets mottagare av Nobelpriset i ekonomi. En stor del av biståndet fokuserar också på att stärka länders egen kapacitet. Men hur ska detta genomföras i praktiken? Är det möjligt att komma "utifrån" och bygga upp ett annat lands myndigheter? Och är starka institutioner verkligen en garanti för minskad korruption?

Medverkande: Bo Rothstein, Henrik Lund, Janet Vähämäki

Anna Tyllström, forskare i företagsekonomi, studerar lobbyism och eliter. På seminariet om den nya lobbyismen gav hon en bild av hur situationen har förändrats över tid.
FOTO: HENRIC KARLSSON

Maja Fjæstad var redaktör för boken *AI och makten över besluten* som presenterades på ett seminarium i september. Markus Furendal, statsvetare och AI-forskare på Institutet för framtidsstudier var moderator. Till höger syns Simon Vinge, chefsekonom på Akademikerförbundet SSR, medredaktör till boken.
FOTO: TOVE SALOMONSSON

Forskare pratar forskning

Många av våra forskare berättade om sin forskning för en publik utanför akademien i andra sammanhang än de institutet anordnade.

Arrhenius, Gustaf, panelist, High-Level Forum on AI and Intelligence. Arrangör: Försvarshögskolan och Recorded Future, 24 september

Arrhenius, Gustaf, talare, "Ledarskap i samverkan med samhället". Arrangör: Sveriges Unga Akademikers Ledarskapsforum, 22 oktober

Arrhenius, Gustaf, panelist, scensamtal om klimatetikprogrammet med Marika Hedin, vd Riksbankens jubileumsfond, Riksbankens Jubileumsfond 60 år. Arrangör: Riksbankens jubileumsfond, 28 november

Beckman, Ludvig, talare, "En demokratisk offentlighet: fri åsiktsbildning och offentligt förnuft", Riksdagens konstitutionsutskott. Arrangör: Riksbankens jubileumsfonds områdesgrupp för konstitutionella studier, Stockholm, 28 februari

Berndt Rasmussen, Katharina, panelist, "Politisering av utbildning? Att undervisa i ett hårdnande samhällsklimat", Humanvetenskapliga seminariet, 4 december

Bykvist, Krister, talare, "Is individual altruism collectively ineffective?", Philosophy Club. Arrangör: Stockholm School of Economics, 29 april

Bykvist, Krister, talare, "Is individual altruism collectively ineffective?", Effective Altruism Forum. Arrangör: Nordic Talks Series, 15 maj

Bäckstrand, Karin, talare, "I efterdyningen av EU-valet", DI Hållbart näringsliv, 20 november

Edling, Christofer, talare, "Vrede - våld som mål och medel". Arrangör: Senioruniversitetet, Stockholm

Ekholm, Anders, talare, "What can we expect from AI, what will AI expect from us: Navigating the future of human-AI collaboration", The Future of Swedish and Danish Life Science, 29 augusti

Ekström, Anna, panelist, Disinformation challenges in the field of public health and climate change: Navigating science communication at the nexus of information, social and security issues. Arrangör: Club of Venice, Venedig

Engström, Emma, talare, "AI i hälso- och sjukvården", Socialdepartementet, Riksdagen, Stockholm, 18 april

Engström, Emma, panelist, Socialutskottet: Användningen av AI inom hälso- och sjukvården, Forskningsdag med fokus på AI och dess möjligheter och begränsningar, Riksdagen, Stockholm, 19 april

Engström, Emma, panelist, "För en bättre framtid – globalt samarbete

mot år 2100". Arrangör: Fryshuset, 11 september

Engström, Emma, talare, "AI på arbetsmarknaden och dess sociala effekter". Arrangör: Europeiska Socialfonden, Malmö, 2 oktober

Erman, Eva, talare, "From despotism to global democracy", med Torbjörn Tännsjö och Magnus Linton, Glashuset, 10 september

Fairbrother, Malcolm, talare, "Potentiella nya institutioner för framtida generationer (IFG): Vad tycker nuvarande generationer?", För en bättre framtid. Arrangör: Fryshuset Klubben, Stockholm, 11 september

Fairbrother, Malcolm, talare, "How does society look at Future Generations?", Future Generations Conference, UCLouvain, Bryssel, 3 oktober

Fjaestad, Maja, talare, Vetenskap & Allmänhet, Stockholm, 9 januari

Fjaestad, Maja, panelist, "AI & makten över besluten", Internetstiftelsen, Stockholm, 22 maj

Fjaestad, Maja, talare, Stockholm city of science, Engelsberg, 23 maj

Fjaestad, Maja, talare, seminarium om forskningskommunikation. Arrangör: Women in life sciences, 28 maj

Fjaestad, Maja, panelist och moderator, seminarier under politikerveckan i Almedalen om AI, Visby, 25–27 juni

Fjaestad, Maja, IHI workshop om Real world data, Digital Health and AI, Bryssel, 1 oktober

Fjaestad, Maja, talare, webinar Science Diplomacy. Arrangör: CASI, 6 november

Pontus Strimling, forskare som studerar normer och nya teknologier, deltog på Formas årliga öppna konferens om Agenda 2030 där han pratade om vikten av att politiken hänger med i utvecklingen av nya teknologier så att samhälleliga institutioner kan hjälpa medborgare att tackla de utmaningar som de för med sig. Pontus och hans forskarteam avslutade under 2024 forskningsprojektet *Ramverk för att förutsäga hur AI-teknik sprids*, finansierat av Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse. Läs en intervju med Pontus och kollegan Emma Engström på sida 32. Bild från Formas inspelning av konferensen.

Gustaf Arrhenius, vd och professor i praktisk filosofi, var en av deltagarna på "Stockholm High-Level Forum on AI for Intelligence" som gick av stapeln 24 september. Eventet arrangerades av Försvarshögskolan och Recorded Future och fokuserade på hur AI kan användas i försvarssammanhang.

Fjaestad, Maja, talare, "Omvärlden i fokus – AI i praktiken!". Arrangör: Svenska institutet, 7 november

Fjaestad, Maja, talare, Gamla stans bokhandel, Stockholm, 13 november

Fjaestad, Maja, panelist, om AI och demokrati. Arrangör: Forum för forskningskommunikation, Stockholm, 27 november

Gerdes, Benjamin, talare, "Haunt the System: Working with Ghosted Labour in Supply-Chain and Data Infrastructure to Generate Counter-Claims around Sustainability", Brown Bag Lunch Talk. Arrangör: KTH Environmental Humanities Lab, 15 februari

Gerdes, Benjamin, "Spaces of Exception" filmvisning och panelsamtal (Matt Peterson, Malek Rasamny 2018). Arrangör: Panora Cinema and Skene Gallery, Malmö, 24 juli

Gerdes, Benjamin, filmvisning och samtal, "Spaces of Exception" (Matt Peterson, Malek Rasamny 2018), Skogen, Göteborg, 3 augusti

Gerdes, Benjamin, video-visning, "Connecting the World Takes Every One of Us", Mariestad City Planners' Conference, 25 september

Hammar, Olle, talare, "Civilsamhällets roll för integrationen av nyanlända", Arrangör: Folkuniversitetet, 14 mars

Hammar, Olle, talare, "Under ytan: Hur många och vilka vill lämna sina länder för att flytta till EU och Sverige?", Riksdagens forskningsdag, Riksdagen, Stockholm, 18 april

Hammar, Olle, panelist, Socialförsäkringsutskottet: "AI: rättsstatliga principer och beslutsprocesser i offentlig förvaltning", Forskningsdag med fokus på AI och dess möjligheter och begränsningar, Riksdagen, 19 april

Hammar, Olle, talare, "Integration i Sverige – vad säger forskningen?". Arrangör: Svenska ESF-rådet, 17 juni

Hilowle, Salad, talare, "Open School: The Black Beach. Moving Images between Swedish and Caribbean Shores", Brown Bag Lunch Talk, Kandidatprogrammet Grafisk formgivning och illustration. Arrangör: Konstfack, Stockholm, 23 oktober

Jebari, Karim, talare, "AI och makten över besluten". Arrangör: Internetstiftelsen och Volante, Stockholm, 20 januari

Jebari, Karim, talare, "AI and the future". Arrangör: Natur & Kultur, 6 februari

Jebari, Karim, talare, Frisinnade klubbens AI-konferens på ABF-huset. Arrangör: Frisinnade klubben, Stockholm, 16 mars

Jebari, Karim, talare, "AI och demokrati", Riksdagens forskningsdag, Arrangör: Rifo, Stockholm, 18 april

Jebari, Karim, panelist, Konstitutionsutskottet: AI och det demokratiska samtalet, opinionsbildning och desinformation, Forskningsdag med fokus på AI och dess möjligheter och begränsningar, Riksdagen, Stockholm, 18 april

Jebari, Karim, talare, Kulturnatten. Arrangör: Kulturhuset och Riksbankens jubileumsfond, Stockholm, 20 april

Julén, Staffan, talare, filmvisning av filmen "JB – ett liv", om en f.d. livstidsdömd fånge på San Quentin, Tellus biograf, Stockholm, 2 februari

Julén, Staffan, panelist, Samtal om kärlek, Dramaten, Stockholm, 15 september

Kolk, Martin, panelist, Informations-samtal om demografi med migrationsminister Maria Malmer Stenergard, mars

Kolk, Martin, panelist, Informations-samtal om demografi med LO-ekonomerna, mars

Linton, Magnus, talare, "Högskolan – bildare eller opinionsbildare?". Arrangör: Verdandi, 15 januari

Linton, Magnus, talare, "Så skriver du engagerat om forskning - och inspirerar forskare att göra detsamma", nätverks-träff för forskningskommunikatörer, Arrangör: Vetenskapsrådet, 26 november

Mondani, Hernan, talare, "Näringslivet – de kriminella nätverkens guldkalv". Arrangör: Stockholms Handelskammare, Stockholm, 16 januari

Mood, Carina, föreläsning om fattigdom. Arrangör: Stadsmissionen, 17 januari

Mood, Carina, talare, Järvaveckan om integration, kön, och utbildning. Arrangör: Nordiska ministerrådet, 29 maj

Mood, Carina & Andreas Gustafsson, Referensgruppsmöte om att studera ojämlikhet i förskolan. Arrangör: Skolverket, 5 juni

Mood, Carina & Jan O. Jonsson, talare, seminarium om att mäta socioekonomisk och utländsk bakgrund, 15 januari

Mood, Carina & Jan O. Jonsson, talare, Akademiföreläsning om integration bland unga. Arrangör: Kungliga Vetenskapsakademien, 4 juni

Mood, Carina & Jan O. Jonsson, talare, seminarium om integration. Arrangör: Konjunkturinstitutet, 1 oktober

Mosquera, Julia, talare, "How to deal with climate emotions". Arrangör: Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm, 9 april

Risberg, Olle, talare, "Kommer filosofin någons vart?". Arrangör: Forskning&Framsteg och Folkuniversitetet, Stadsbiblioteket i Uppsala, Uppsala, 2 april

Risberg, Olle, talare, om konvergens i etiken. Arrangör: Sveriges Unga Akademi, oktober

Rossipal, Christian, talare, "Moving images between Sweden and the Caribbean", Bringing the objects to life – and challenging the museums' colonial histories, Etnografiska museet/Världskulturmuseerna, Stockholm, 17 april

Rostami, Amir, talare, "Den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet", Näringsutskottets öppna sammanträde om företag som brottsverktyg, riksdagen, 26 november

Roussos, Joe, talare, "Expert advice during crisis". Arrangör: KatMed Group at Karolinska Institutet, 4 mars

Sarnecki, Jerzy, panelist, "Den grova kriminaliteten bland unga och samhällsvårdens misslyckande", Ideologisk afton. Arrangör: Kerstin Hesselgren Akademin, Ohlininstitutet, LUF Storstockholm, Studieförbundet Vuxenskolan, 16 februari

Selberg, Rebecca, talare, "Krisen i vården – permanent eller akut?", Länsstyrelsen, 20 november

Selberg, Rebecca, talare, "Intensive and perioperative care, SUS: Att återhämta sig från kris, SUS/vo IPV, 22 november

Strimling, Pontus, talare, "Vad är AI?", Frisinnade klubbens AI-konferens på ABF-huset. Arrangör: Frisinnade klubben, Stockholm, 16 mars

Strimling, Pontus, panelist, "Så stärker vi kunskapsnationen Sverige", Formas Agenda 2030-konferens, 21 maj

Strimling, Pontus, "Vad är AI och vad kommer den att göra?", Norstedts, 4 april

Tersman, Folke, talare, "Tillåt mig tvivla", Arrangör: Senioruniversitetet

Tersman, Folke, talare, "Demokrati och tolerans", En afton i Hedi Frieds och Emmerich Roths anda. Arrangör: Natur & Kultur, 24 augusti

Torpman, Olle, talare, "Den ljusnande framtid är vår?", Fastighetsdagen Uppsala. Arrangör: Fastighetsvärlden, 9 april

Torpman, Olle, panelist, "Klimatetiken som guide till klimatpolitiken". Arrangör: Klimatpolitiska rådet, 25 september

Tucker, Jason, panelist, "Who is deciding upon the future of AI and healthcare in the Nordics?". Arrangör: Svenska Läkaresällskapet delegationen för medicinsk etik, 4 november

Tucker, Jason, panelist, "The Politics of AI and Health", lansering av AI Policy Lab, Umeå universitet, 10 mars

Wedel, Janine, talare, Democratic Resilience, Rule of Law and Economic Security: Charting Europe's Policy Options, Center for the Study of Millenium Milestone Convention Centre, Sofia, Bulgarien, 27 juni

På Nordiska Museet i Stockholm kan man i den nya permanenta utställningen Nordbor se Emma Engström, teknisk doktor i miljöteknik, dela med sig av sina reflektioner om hur framtida teknologier kan påverka vår vardag. På en annan skärm kan man se nationalekonomen Pontus Strimling. Läs mer om Emmas och Pontus forskning i en intervju på sida 32.

Övrigt

Engström, Emma, "AI in everyday life", del av utställningen Nordbor på Nordiska museet, Stockholm

Strimling, Pontus, "AI in everyday life", del av utställningen Nordbor på Nordiska museet, Stockholm

Julia Mosquera, forskare i filosofi, blev under våren inbjuden till Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm för att prata med en grupp ungdomar med intresse för miljö- och klimatfrågor. Efter ett föredrag om klimatkänslor följde engagerade diskussioner i grupp om hur deltagarna själva kände inför klimatiförändringarna.

Forskare skriver om forskning

Texter av forskare främst ämnad för en publik utanför akademien. Böcker, rapporter, och blogginlägg, men även essäer och debattartiklar som publicerats i redaktionella medier.

Böcker, rapporter, blogginlägg o. dyl.

Arrhenius, Gustaf, m.fl. (Academia Europaea). "Social Justice" i *Science for global transformation*. Science20 (S20), G20 Brazil, 2024

Berndt Rasmussen, Katharina. "Invisible discrimination: the double role of implicit bias", *Justice Everywhere*

Ekholm, Anders & Ina Caesar. *Slutrapport: Genvägen till Nära Vård. Förändrade resultat kräver förändrat arbetssätt*. Ekholm Caesar

Falkenström, Erica. Ett etiskt perspektiv på HR, i *Med Empati & Strategi*. En antologi om HR och framtiden. Stockholm: Premiss.

Fjaestad, Maja & Simon Vinge (red.). *AI & makten över besluten. Vad alla borde veta om algoritmer i offentlig sektor*. 8tto/Volante

Hammar, Olle. "Vetenskapsrådet och nationalekonomerna", *Ekonomisk debatt* nr 1, s. 79–85

Jebari, Karim. "Artificiell intelligens och offentlig rättfärdighet", i Fjaestad, M. & S. Vinge, *AI & makten över besluten. Vad alla borde veta om algoritmer i offentlig sektor*. 8tto/Volante

Jebari, Karim & Andrea Asker. "Tänk om den mörka skogen är full av aliens", *Svensk filosofi*

LÄS TEXTEN PÅ SIDA 20

Mörkenstam, Ulf, Nilsson, R. & M. Rhodin (red.). "Kollektionen Sápmi på film och TV", i Nilsson, R., Rhodin, M. & U. Mörkenstam (red.). *Sápmi på film och TV*. Umeå: Umeå universitet

Nilsson, R., Rhodin, M. & U. Mörkenstam (red.). *Sápmi på film och TV*. Umeå: Umeå universitet

Rostami, A. & H. Mondani. *Kriminella entreprenörer – en studie av den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet*. Stockholm: Stockholm Chamber of Commerce

Strimling, Pontus. "What Drives Tech Workers?", *Alfutures.org*, Pontus Strimling

Rapporten *Kriminella entreprenörer* av kriminologen Amir Rostami och sociologen Hernan Mondani skrevs på uppdrag av Stockholms Handelskammare. Den finns för kostnadsfri nedladdning på stockholmshandelskammare.se. OMSLAG: HELLSTEN KOMMUNIKATION

Torpman, Olle. "Klimatet är ett konservativt värde", *Smedjan*

Debattartiklar och essäer

2024-01-16, Informationskriget om Gaza väcker hat och uppviglar till våld, Dagens Nyheter, Kari Andén-Papadopoulos

2024-01-25, Om du jobbar i mätbar verksamhet – styr så här, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-02-09, Vetenskap och politik är ömsesidigt beroende, Aktuellt i politiken, Maja Fjaestad

2024-02-22, I vården och omsorgen finns en möjlig framtid, Aftonbladet kultur, Rebecca Selberg

2024-02-22, Mer otålighet är önskvärt i vårt tålmodiga land, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-02-29, Oerhört viktigt för socialdemokratin att visa engagemang för AI, Aktuellt i politiken, Maja Fjaestad

2024-03-06, Sveriges utsläpp dödar tusentals människor varje år. Forskar-kommentar om svensk klimatpolitik, Forskning & Framsteg, Orri Stefánsson

2024-03-20, Debatt: Dags att ställa krav på vårdens digitalisering, Dagens Medicin, Anders Ekholm, Ina Caesar

2024-04-01, Johan Cullberg visste att krisen kan föda utveckling, Dagens Nyheter, Janken Myrdal

2024-04-04, Risk att ta idén om självkörande bilar för given, Aktuellt i politiken, Maja Fjaestad

2024-04-17, Debatt: Med tydliga mål ökar digitala vårdkontakter snabbare, Dagens Medicin, Anders Ekholm, Ina Caesar

2024-05-02, Varför leva som på 1850-talet i stället för att satsa på teknik?, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-06-05, Det blåser upp till digital strid – det är bra, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-06-06, Vad måste en forskare egentligen kunna?, Svenska Dagbladet, Maja Fjaestad

2024-06-08, Debatt: Inte alla kandidater i EU-vallet som vill behålla de framsteg som gjorts, Supermiljöbloggen, Malcolm Fairbrother

2024-06-18, Debatt: Riksbanken kan inte lösa sina uppgifter, Svenska Dagbladet, Gustaf Arrhenius, Per Molander, Folke Tersman

2024-07-27, För kontaktsökande människor spelar det ingen roll att de pratar med en AI, Dagens Nyheter, Markus Furendal

2024-08-05, Debatt: Sverige måste återta makten över algoritmerna, Dagens Nyheter, Maja Fjaestad, Karim Jebari

2024-08-22, Komplex verksamhet? Försök inte styra!, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-11-12, Missgynnar Vetenskapsrådet ekonomiämnena?, Curie, Erik Mohlin, Olle Hammar

2024-11-15, Omställningen till nära vård dröjer – det är inte så konstigt, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-12-11, Debatt: Als värde måste fördelas rättvist, Aktuellt i politiken, Maja Fjaestad

Internationell media

2024, If you care about AI, this is who you should vote for in the UK general election, The Loop. ECPR's Political Science Blog, Jason Tucker

2024-03-15, uttalande om rapporten Climate Justice utgiven av German Ethics Council, Science Media Center Germany, Vuko Andrić

2024-05-07, Yes, 'last hope' drugs should sometimes get priority, CPLB:s Dilemmas series (blogg), Orri Stefánsson

2024-10-29, Debatt: Hve mörgum lífum má fórna fyrir þægindi sumra?, debatt-artikel om alkoholpolitik, Icelandic news website Vísir, Orri Stefánsson

2024-12-06, The Swedish AI Commission's Strategic Roadmap Dodges Question Zero, WASP-HS (blogg), Jason Tucker

”Det digitala informationskriget i Israel–Palestina-konflikten kan ses som ett skolboksexempel på att vi lever i den politiska postsanningens tid, där ingen längre behöver vara trovärdig för att vara inflytelserik.”

Det skrev Kari Andén-Papadopoulos, forskare i medie- och kommunikationsvetenskap, i en essä som publicerades i Dagens Nyheter 16 januari 2024, om behovet av att bevaka och reformera den digitala offentligheten.

Medverkan i media

Redaktionella medier utgör en viktig kanal för att nå ut med forskning och under 2024 deltog många av institutets forskare i det offentliga samtalet genom medverkan i en rad olika publikationer. Se även debattartiklar och essäer under rubriken Forskare skriver om forskning.

Inlägg där Institutet för framtidsstudier nämns, med eller utan forskare i svensk och internationell media. Inlägg där inga forskare som nu är knutna till IFFS nämns är markerade med IFFS.

Tryckta medier

2024-01-01, Una mirada canadiense, Nexos:, Malcolm Fairbrother

2024-01-02-2024-05-09, Nu vill vi veta hur husdjuren tänker, Sydsvenskan, Landskrona Posten, Helsingborgs Dagblad, Nordvästra Skånes Tidningar, Vetlanda-Posten, Hallands Nyheter, Hallandsposten, Skaraborgs Allehanda, Norra Skåne, Kristianstadsbladet, Falu Kuriren, Mora Tidning, Södra Dalarnes Tidning, Nya Ludvika Tidning, Dala-Demokraten, Norrtelje Tidning, Mariestad-Tidningen, TTELA, Smaålands Dagblad, Smålands-Tidningen, Tranås Tidning, Provinstidningen Dalsland, Karim Jebari

2024-01-16, Strömsund vill säkerställa barnperspektiv, Jämtlands Tidning, Bi Puranen

2024-01-02-2024-05-09, Nu vill vi veta hur husdjuren tänker, Sydsvenskan, Landskrona Posten, Helsingborgs Dagblad, Nordvästra Skånes Tidningar, Vetlanda-Posten, Hallands Nyheter, Hallandsposten, Skaraborgs Allehanda, Norra Skåne, Kristianstadsbladet, Falu Kuriren, Mora Tidning, Södra Dalarnes Tidning, Nya Ludvika Tidning, Dala-Demokraten, Norrtelje Tidning, Marie-

stad-Tidningen, TTELA, Smaålands Dagblad, Smålands-Tidningen, Tranås Tidning, Provinstidningen Dalsland, Karim Jebari

2024-01-16, Strömsund vill säkerställa barnperspektiv, Jämtlands Tidning, Bi Puranen

2024-01-24, Knäckta – Var finns etiken när rekordmånga blir sjuka av jobbet?, Chefstidningen, Erica Falkenström

2024-01-31, Jonas valde bort alkoholen: Hade nog haft fler vänner om jag druckit, Svenska Dagbladet, Pontus Strimling

2024-02-02, Om AI är svaret, vad var frågan?, Arkitektur, Karim Jebari

2024-02-21, Chefen som struntade i att följa budgeten, Chefstidningen, Erica Falkenström

2024-03-01, Mark Zuckerberg bygger domedagshus – andra miljardärer följer efter, Expressen, Kvällsposten, Karim Jebari

2024-03-04-2024-03-13, Så kan barn påverka klimatavtryck, Arbetarbladet, Norran, Södermanlands Nyheter, Östgöta Correspondenten, Folkbladet Östergötland, Katrineholms-Kuriren, Eskilstuna Kuriren, Norrköpings Tidningar, Norrbottens-Kuriren, Gotlands Tidningar, Gotlands Allehanda, Nynäshamns-Posten, Länstidningen Södertälje, Falu Kuriren, Bärgslagsbladet/ Arboga Tidning, Norrtelje Tidning, Smålands-Tidningen, Lokaltidningen Feature, Oskarshamns-Tidningen, Motala & Vadstena Tidning, Mora Tidning, Upsala Nya Tidning, Gefle Dagblad, Hudiksvalls Tidning, Smålänningen, Vestmanlands Läns Tidning, Borås Tidning, Örnköldsviks Allehanda, Olle Torpman

2024-03-15, Med pandemin i backspegeln, Aktuellt i Politiken, Maja Fjaestad

2024-03-22, Fler barn en kontroversiell fråga när vi ska hantera klimatutmaningarna, Ystads Allehanda, Olle Torpman

Ina Caesar och Anders Ekholm, som bland annat på uppdrag av Borgholms kommun undersöker möjligheter att mäta resultat i vården, satte under våren igång ett replikskifte i tidskriften Dagens Medicin med en debattartikel där de efterlyste en digitalisering av vården som kan öka tillgänglighet och jämlikhet.

”Det är hög tid att vi tar kontroll över digitaliseringen av vården och ser till att den verkligen blir en kraft för bättre arbetsmiljö för personalen och en mer sammanhållen vård för patienterna.”

2024-12-13, Tio tankar om skogens framtid, Borlänge Tidning, IFFS

Medier online

2024-01-02, Överallt och ingenstans, Tidskriften Respons, IFFS

2024-01-11, Jag har ingen barnlängtan – men riskerar jag att ångra mig?, Sydsvenskan Premium, Helsingborgs dagblad, Olle Torpman

2024-01-23, S-tungviktare släpper krisbok, Dagens Opinion, Maja Fjaestad

2024-01-25, Var finns etiken när rekordmånga blir sjuka av jobbet?, Chefstidningen, Erica Falkenström

2024-01-30, Åreprofil: Hade haft fler vänner om jag druckit, Svenska Dagbladet, Pontus Strimling

2024-02-01, AI inom bygg – hot eller möjlighet?, Entreprenad, IFFS

2024-02-05, Rektor tar strid för ett etiskt ledarskap, Chefstidningen, Erica Falkenström

2024-02-07, Kräver krafttag för att komma åt kriminella företag, Lokaltidningen Mitt i, Hernan Mondani, Amir Rostami

2024-02-19, Vårens föreläsningar i Uppsala, Forskning & Framsteg, Olle Risberg

2024-02-22, Historiskt lågt barnafödande i Sverige: Ingen anledning till panik, ETC Premium, Martin Kolk

2024-02-22, Mark Zuckerberg bygger domedagshus – andra miljardärer följer efter, Expressen, Karim Jebari

2024-02-29, Oerhört viktigt för socialdemokratin att visa engagemang för AI, Aktuellt i Politiken, Maja Fjaestad

2024-03-03, Så kan barn påverka ditt klimatavtryck: Det är detaljerna som spelar roll, Nynäshamns Posten, Olle Torpman

2024-03-07, Till minne: Margareta Hansson, Dagens Nyheter, IFFS

2024-03-12, Tankesmedjornas topplista 2023: De syns mest, Arbetsvärlden, IFFS

2024-03-12, The wealthy are starting to have more babies than the poor again, Bloomberg (blogg), Martin Kolk

2024-04-01, Janken Myrdal: Johan Cullberg visste att krisen kan föda utveckling om den inte förnekas, Dagens Nyheter, IFFS

2024-04-02, Debatt: Barn medicineras i onödan, Akademikerförbundet SSR, Aftonbladet, IFFS

2024-04-02, Många orsaker till regionens svaga ekonomi: Fråga inte efter fler händer i vården utan vad som händer i vården, Västerbottens-Kuriren Premium, Anders Ekholm

2024-04-06, Så lever Ronja Rövardotter-skådisen Hanna Zetterberg i dag, Nyheter24, IFFS

2024-04-11, 10 forskare i Sverige får ERC Advanced Grant 2023, Vetenskapsrådet, Stefan Svallfors

2024-04-11, 300 000 jobb i Sverige kan ersättas av AI – de yrkena påverkas

mest, Aftonbladet, Karim Jebari

2024-04-12, Med pandemin i backspegel, Aktuellt i Politiken, Maja Fjaestad

2024-04-15, Är det i år som klimatpolitiken dör?, Svenska Dagbladet, IFFS

2024-04-19, Forskningsdag med fokus på artificiell intelligens och dess möjligheter och begränsningar, riksdagen, Karim Jebari

2024-04-28, Alexander Piauger: Fem ekonomiska beteenden som får dina vänner att hata dig, Göteborgs-Posten, Erik Angner

2024-05-08, Regeringen utser nya styrelsemedlemmar för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Regeringskansliet, Gustaf Arrhenius

2024-05-08, Vårdanalys generaldirektör får förlängt, Dagens Medicin, Altinget, Gustaf Arrhenius

2024-05-11, Så kommer AI påverka supervalåret, Forskning & Framsteg, Pontus Strimling

2024-05-23, Flickor får bättre betyg än pojkar – varför?, Forskning.se, Frida Rudolphi

2024-05-26, Därför lyckas flickor bättre i skolan, Dagens PS, Frida Rudolphi

2024-05-27, Sofia Lodén ny ordförande i Sveriges unga akademi, Stockholms universitet, IFFS

2024-06-03, Han tar Beckett-film och San Quentin-fångar på turné till Sverige, Dagens Nyheter, Staffan Julén

2024-06-06, Ulf Lundén Nationaldag ska vara en svart – inte röd – dag, Dala-Demokraten, IFFS

2024-06-11, Tänker ställa mig i riktigt dålig dager, Svenska Dagbladet, Amir Rostami

2024-06-11, Lista: Här är årets sommarpratörer med hållbarhetsfokus, Miljö & Utveckling, IFFS

2024-06-11, Tidigare statsminister och Sveriges Natoförhandlare bland årets sommarpratörer, Altinget, Amir Rostami

2024-06-18, Sommarpratörer 2024 – här är årets alla chefer och ledare, Chef, IFFS

2024-06-24, Lyckan kommer och går, Axess, Gustaf Arrhenius

2024-06-24, Guide: Här är sommarpratarna för dig som skolledare 2024, Skolledaren, IFFS

2024-06-26, Här är din snitslade bana för civilsamhället i Almedalen, Altinget, Maja Fjaestad

2024-06-28, Ramverkets konstruktör: Låt regeringen ta över Riksbanken, Altinget, IFFS

2024-07-03, Samtal om sakprosa – fin start på augusti Nyhet 3 juli 2024, Linnéuniversitetet, IFFS

2024-07-09, Här föds rekordfå barn – politikern föreslår babygåva, Aftonbladet, Martin Kolk

2024-07-10, Lennart Nordfors: Ledarkrönika: Tid för reflektion, Sydöstran, IFFS

2024-07-23, IVL:s miljörechtsexpert Åsa Romson sommarpratar i P1, IVL Svenska Miljöinstitutet, IFFS

2024-07-27, Magnus Linton: Idag finns ett rätt ansvarslost snyltande på begreppet dokumentär, Dagens Nyheter, Magnus Linton

2024-07-29, De vill lyfta sakprosan ur krisen, Västerbottens-Kuriren, Tidningen Ångermanland, Örnköldsviks Allehanda, Piteå-Tidningen, Eskilstuna Kuriren, Falu Kuriren, Ljusnan, Ljusdals-Posten, Avesta Tidning, Göteborgs-Posten, Hallands Nyheter, Gotlands Allehanda, Norrköpings Tidningar, Norrlands Socialdemokraten, Hallandsposten, Katrineholms-Kuriren, Södermanlands Nyheter, Norran, Upsala Nya Tidning, Vimmerby Tidning, Bohuslänningen, Östersunds-Posten, Sydöstran, Länstidningen Östersund, Vestmanlands Läns Tidning, Boktugg, Nyheter 24, Aftonbladet, Folkbladet nu, MSN, Kristianstadsbladet, Ystads Allehanda, Sydöstran, Borås Tidning, Göteborgs-Posten, Hallands Nyheter, Sundsvalls Tidning, Sydsvenskan, Helsingborgs dagblad, Nerikes Allehanda, Skånska Dagbladet, TT, Magnus Linton

2024-07-30, Recension: Sommar i P1 – Åsa Romson, Göteborgs-Posten Plus, IFFS

2024-07-30, Allt om Åsa Romson: Familj, Nyheter24, IFFS

2024-08-01, Dålig stämning och gröna fel – här är årets tio mest lästa krönikor, Dagens Samhälle, Anders Ekholm

2024-08-03, Petter Larsson Svettigt värre när krisen för sakprosan debatterades på Österlen, Sydsvenskan, Helsingborgs dagblad, Magnus Linton

2024-08-05, Recension: Sommar i P1 – Amir Rostami, Göteborgs-Posten, Amir Rostami

2024-08-09, LÄSTIPS: AI & makten över besluten, Pharma Industry, Maja Fjaestad

2024-09-01, Lars Calmfors: Statsvetares njutning av att hudflänga ekonomer leder debatten om Riksbanken fel, Dagens Nyheter, IFFS

2024-09-02, Ännu ett avhopp från Sanningskommissionen – Ulf Mörkenstam lämnar, SVT Nyheter, Ulf Mörkenstam

2024-09-09, Stora tänkare samtalar om framtiden, TT, Karim Jebari

2024-09-09, Inbjudan till Etikdagen 2024, Onkologi i Sverige, Neurologi i Sverige, Karim Jebari

2024-09-18, De föreslås till Riksbankens jubileumsfonds styrelse, Altinget, Stefan Svallfors

2024-09-18, AI-forskare: Stå emot både hajpen och teknikrådslan, Kvalitetsmagasinet, Pontus Strimling

2024-09-19, Tankesmedjan Humtank firar tio år, Södertörns högskola, IFFS

2024-09-23, Provanställd i tio år villkor för många konstnärliga lärare, Universitetsläraren, Benjamin Gerdes

2024-09-23, AI-forskare: Stå emot både hajpen och teknikrådslan – sanningen finns mittemellan, Kvalitetsmagasinet, Pontus Strimling

2024-09-25, 200 000 unga ska ge svaret – varför vill så få skaffa barn?, Sydsvenskan, Martin Kolk

2024-10-01, Christer Nordlund föreslås till Riksbankens jubileumsfonds styrelse, Umeå universitet, Stefan Svallfors

2024-10-04, Calmfors: Riksbanken satte räntan för högt, Aftonbladet, IFFS

2024-10-09, Ledare: KristerSSon jämför gängen med terrorister – men tiger när de går på kompisens bröllop, Dagens Nyheter, IFFS

2024-10-10, Molander och Calmfors: Staten måste börja investera, Aftonbladet, IFFS

2024-10-11, Eddie bytte namn – för att få sitt drömjobb, Borås Tidning Plus, Moa Bursell

2024-10-12, Huvudledare Tolerans och åsiktsfrihet, Sydsvenskan, Helsingborgs dagblad, IFFS

2024-10-12, Kriminologen om vab-fusken: Urholkar tilltron till välfärden, Jönköpings-Posten Plus, Amir Rostami

2024-10-18, Ökningen – över en halv miljon svenskar är fattiga, Tidningen Syre, Carina Mood

”Liberalismen fokuserar på individens frihet, men den tillåter inte att man smäller till någon. Klimatkrisen är inte så annorlunda; slaget träffar bara någon som är längre bort och kanske om längre tid.”

Borde inte alla partier tycka att klimatfrågan är lika viktig när den handlar om människans fortlevnad? Olle Torpman, forskare i filosofi, som driver forskningsprojektet "Konservativ klimaträttvisa för en hållbar omställning" genom finansiering av Formas, deltog i ett avsnitt av podden Klimatgap med rubriken "Tillbaka till ideologierna!". Podden finns tillgänglig för kostnadsfri lyssning på flera plattformar.

I november ägnade SVT:s Kulturnyheter ett specialavsnitt åt Elon Musk, entreprenören som plötsligt dök upp vid den amerikanske presidentkandidaten Donald Trumps sida i allt fler sammanhang. Karim Jebari, forskare i filosofi, medverkade i avsnittet och pratade bland annat om hur Elon Musk lyckats måla upp en bild av drömmen om Mars som på många sätt liknar mytologin kring koloniseringen av den amerikanska vilda västern.

2024-10-20, Var femte kille i nian saknade gymnasiebehörighet, Folkbladet.nu, Frida Rudolphi

2024-10-25, Regeringen ska kartlägga invandrades värderingar – kunskapen finns redan, Göteborgs-Posten, Bi Puranen

2024-10-31, Naomi Abramowicz: Vi behöver veta mer om invandrades värderingar, Göteborgs-Posten, IFFS

2024-11-03, Samernas rätt görs om till "vi mot dem", TT, Aftonbladet, Staffan Julén

2024-11-15, Waiting for Life, Dagens ETC, Staffan Julén

2024-11-19, Idéerna som format Elon Musk, SVT Nyheter, Karim Jebari

2024-11-19, Nya siffror: Barn börjar allt tidigare i förskolan, Förskolan, IFFS

2024-11-21, Ekonomisk oro på lärosätena, Universitetsläraren, IFFS

2024-11, Better decision making tools for an uncertain world, Knut och Alice Wallenbergs minnesfond, Orri Stefáns-son

2024-12-04, Friskolelobbyn är ett hot mot svenska skolor, Aftonbladet, IFFS

2024-12-05, Professor Amir Rostami om hur samverkan kan stoppa brottsligheten, Akavia Aspekt, Amir Rostami

2024-12-07, Läsartext Tio tankar om skogens framtid., Borlänge Tidning Premium, IFFS

2024-12-10, Kan ryskt inflytande urholka Sveriges demokrati?, Forskning.se, Janine Wedel

2024-12-10, Sonia Hedstrand: SVT bidrar till eskalerande konsthat, Dagens Nyheter, Folke Tersman

2024-12-11, Så undergräver Ryssland svensk demokrati, Dagens PS, Janine Wedel

2024-12-13, Ny Delmi-rapport: Minskad vilja att emigrera från Ryssland efter invasionen av Ukraina, Cision Wire Sweden, Olle Hammar

2024-12-16, AI-pionjären professor Geoffrey Hinton besökte IVA, IVA-aktuell, Anders Sandberg

2024-12-23, Studenten Isak odlar utan jord med återvunnet vatten – för framtidens matproduktion: Hur coolt som helst, SVT Nyheter Västmanland, IFFS

Tv, radio och podd

2024, UR-programmet Från AI till Ö, för barn i mellanstadiet, Markus Furendal

2024, Barn – nej tack, SVT/Ekonomibyrån, Martin Kolk

2024-01-02, Så var techåret 2024, SR/Studio ett, Karim Jebari

2024-01-06, Trettondagsmorgon – på spaning efter framtiden, SR/Vetenskapsradion, Gustaf Arrhenius

2024-01-07, Snart förbjudet att slänga textilier, SR/God morgon världen!, IFFS

2024-01-11, Konsten att se det långa perspektivet, Heja Framtiden Podcast, Gustaf Arrhenius

2024-01-18, Årets filosofiska trender och spaningar, SR/Filosofiska rummet, Karim Jebari

2024-01-19, Kollaps eller samarbete – så hotar klimatkrisen samhällets säkerhet | Del 5/6, Sveriges Radio P1, Karim Jebari

2024-01-23, Klimatet och vårt tillstånd av "polykris", SR/Livet vid 2,5 grader, Karim Jebari

2024-01-26, Näringslivet – de kriminella nätverkens guldkalv, SVT/Forum Nyheter, Hernan Mondani, Amir Rostami

2024-01-28, Mörka tider – om hur kriserna påverkar vårt tänkande, SR/Filosofiska rummet, Karim Jebari

2024-02-28, Han forskar om gängbrottsligheten: Våldsbrotten är färre men värre, SR/Vetenskapsradion Forskarliv, Amir Rostami

2024-01-31, Kontinentalfilosofi, Filosofisk podcast/Thales, Stina Björkholm

2024-02-04, Är det en medborgerlig plikt att försvara landet med vapen?, SR/Filosofiska rummet, Ludvig Beckman

2024-02-20, Ny AI-teknik gör text till video, SR/P1 Morgon, Pontus Strimling

2024-02-23, Chip i hjärnan på människor har blivit verklighet – så ska de användas, SR/Vetenskapsradion, Karim Jebari

2024-03-17, Kan AI ha känslor?, SR/Filosofiska rummet, Karim Jebari

2024-03-28, Du blir dummare, Idébyrå, SVT, Karim Jebari

2024-03-28, Hur fan ska det gå?, SVT/Idébyrå, Karim Jebari

2024-03-29, Krig, MKV-podden – Hur medievetare förklarar världen, Kari Andén-Papadopoulos

2024-03-29, Expressivism, Filosofisk podcast/Thales, Stina Björkholm

2024-04-19, Tillbaks till ideologierna!, Klimatgap (podcast), Arrangör: Södertörns högskola, Olle Torpman

2024-04-19, Studio Ett, SR/Studio Ett, Karim Jebari

2024-05, Vad är tur?, SR/P4 Kvällspasset, Karim Jebari

2024-05-26, EU och de högerpopulistiska vindarna, SR/Filosofiska rummet, Folke Tersman

2024-05-31, Sokrates och Plato", Filosofisk podcast/Thales, Stina Björkholm

2024-06-13, Idébyrån: Transhumanism, SVT, Anders Sandberg

2024-06-24, Bottenrekord i barnafödande: Global trend, SR/P4 Jönköping, Martin Kolk

2024-08-13, Våldsutvecklingen går att vända, SR/P4 Extra – Gästen, Amir Rostami

2024-09-15, 54. Varför blir det inga barn gjorda? (AI-kursen i demografi), A-kursen (podcast), Martin Kolk

2024-05-24, EU och de högerpopulistiska vindarna, SR/Filosofiska rummet, Folke Tersman

2024-06-27, TV4 Nyhetsmorgon, TV4, IFFS

2024-07-29, Ny festival lyfter sakprosans betydelse, SR/P4 Stockholm, Magnus Linton

2024-08-02, Politiska rummet: Om rättvisa, SR/Filosofiska rummet, Markus Furendal, Folke Tersman

2024-08-05, Amir Rostami, SR/Sommar & Vinter i P1, Amir Rostami

2024-08-11, Drömmen om ett liv efter detta – Anders vill frysa ner sitt huvud, SR/God morgon, världen!, Anders Sandberg

2024-08-13, P4 Extra med Titti Schultz, SR, IFFS

2024-08-25, Om äcklets moraliska roll i samhället, SR/Filosofiska rummet, Patrik Lindenfors

2024-08-27, Straff, Filosofisk podcast/Thales, Stina Björkholm

2024-08-28, Känn ingen ångest för de sjunkande födelsetalen, SR, Karim Jebari

2024-08-28, Är sjunkande födelsetal ett av de största hoten mot mänskligheten?, SR/Epstein i P1, Karim Jebari

2024-09-10, Fängelset – så skildras livet bakom murarna, SR/P1 Kultur, Amir Rostami, Jerzy Sarnecki, Staffan Julén

2024-09-22, Bi Puranen – om värderingar, integration och att krascha, SR/P1 Söndagsintervjun

2024-09-29, Chatta med de döda – så kan vi ta fram AI-botar av dem vi mist, SR/Vetenskapsradion På Djupet rummet, Karim Jebari

2024-09-30, Artificiell intelligens – är mänskliga relationer utbytbara?, SR/Kropp & Sjä, Markus Furendal

2024-10, Vi hörs i underlandet (podcast), producerad av Knivsta stadsbibliotek för barn och unga, Olle Risberg

2024-10-05, Hur bevakar svenska medier kriget i Gaza?, SR/Medierna, Kari Adén-Papadopoulos

2024-10-08, Waiting for Life, SVT Kultur-nyheter, Staffan Julén

2024-10-21, #398 AI och makten över besluten med Maja Fjaestad (Patreon), Lära Från Lärda – En fackbok och en författare (podcast), Maja Fjaestad

2024-11-13, Hur undviken offentlig sektor att göra fel med automatiserade beslut?, Hur från Dagens Samhälle (podcast), Maja Fjaestad

2024-10-19, Vem ska jag tro på?, SVT, Pontus Strimling

2024-10-28, Filosofisk podcast, om AI, Markus Furendal

2024-11-03, Auktoritet – när är det rätt att ge upp vår frihet för att lyda?, SR/Filosofiska rummet, Ludvig Beckman

2024-11-09, AI och filosofi, Filosofisk podcast, Karim Jebari

2024-11-08, Vi spiego come ragiona e come funziona l'élite che ci governa nell'ombra, InsideOver (radio Italien), Janine Wedel

2024-11-10, AI revolutionerar krigföringen- vill vi ha vapen som dödar på egen hand?, SR/Filosofiska rummet, Karim Jebari

2024-11-12, AI i socialtjänsten – kan mer än vi vågar nu, SR/Vetenskapsradion På djupet, Karim Jebari

2024-11-13, Korruption, SR/P3 Dystopia, Bo Rothstein

4 Borås

Eddie Gustafsson bytte namn för att få sitt drömjobb

INOMÅN

Boråsaren Eddie Gustafsson har blivit en framgångsrik yrkesmänniska i Sverige. Han har valt att byta namn från sitt ursprungliga namn till ett mer svenskt för att kunna konkurrera på den svenska arbetsmarknaden. Eddie Gustafsson, som tidigare var känd som [namn], har nu blivit en etablerad kraft inom [bransch]. Han har arbetat för flera stora företag och har varit med om att skapa flera nya jobb. Eddie Gustafsson har också varit aktiv i sin hembygd och har hjälpt andra immigranter att anpassa sig till det svenska samhället. Han har blivit en förebild för många och har inspirerat många andra att drömma stort och arbeta hårt för sina drömmar.

Eddie Gustafsson har varit en del av Borås Tidning i många år och har skrivit flera artiklar om olika ämnen. Han har också varit en del av flera program och har delat med sig av sina erfarenheter. Eddie Gustafsson har blivit en viktig röst i den svenska medien och har hjälpt många människor att förstå olika kulturer och samhällen. Han har också varit en del av flera sociala projekt och har hjälpt till att samla in pengar till olika viktiga orsaker. Eddie Gustafsson har blivit en verklig inspiration för många och har visat oss att det är möjligt att lyckas i Sverige om man bara har viljan och arbetar hårt för sina drömmar.

Eddie Gustafsson har blivit en del av Borås Tidning i många år och har skrivit flera artiklar om olika ämnen. Han har också varit en del av flera program och har delat med sig av sina erfarenheter. Eddie Gustafsson har blivit en viktig röst i den svenska medien och har hjälpt många människor att förstå olika kulturer och samhällen. Han har också varit en del av flera sociala projekt och har hjälpt till att samla in pengar till olika viktiga orsaker. Eddie Gustafsson har blivit en verklig inspiration för många och har visat oss att det är möjligt att lyckas i Sverige om man bara har viljan och arbetar hårt för sina drömmar.

”Jag har använt afrikanska namn, slaviska namn och arabiska namn. Vi ser alltid att det är en betydligt lägre chans för utländskt klingande namn att få en positiv respons från en arbetsgivare.”

Moa Bursell, forskare i sociologi, har under flera år studerat diskriminering på arbetsmarknaden. Hon har särskilt intresserat sig för hur diskriminering kan ske under själva rekryteringsprocessen och också börjat undersöka hur användningen av AI-verktyg kan påverka detta ofta avgörande moment. Här är hon intervjuad av Borås Tidning, men ta också del av presentationen "Employment discrimination based on gender and ethnicity" som finns på vår youtube-kanal.

2024-11-18, Kulturnyhetererna special: Musk-Utopia, Karim Jebari

2024-11-19, Idéerna som format Elon Musk, SVT/Kulturnyhetererna, Karim Jebari

2024-11-20, Förslaget: Så ska Sverige lära sig av Italiens hantering av maffian, SR, IFFS

2024-11-22, UR-programmet Fabriken, om "tech bros – vår tids nya makthavare?", SR och podcast

2024-12-04, Markus Furendal: Musk har fått ett nyväckt intresse för politik, Stockholms universitet/UR Fabriken (podcast), Markus Furendal

2024-12-04, Se samtalet Hur bygger man institutioner? i efterhand (video), Global Bar Magazine, Bo Rothstein

2024-12-08, Global Podd #145. Konsten att bygga tillit (podcast), Global Bar Magazine, Bo Rothstein

2024-12-10, AI i praktiken, SR/P1, Karim Jebari

2024-12-13, Experterna varnar: AI som används i rekrytering är opålitlig, SR/P3, Pontus Strimling

2024-12-18, Kan AI verkligen förgöra mänskligheten?, Sveriges Radio P4/UR Play, Karim Jebari, Olle Häggström

2024-12-21, Så blir gemenskap politik idag, SR/Filosofiska rummet, Folke Tersman

2024-12-28, Implicit bias, Filosofisk podcast, avsnitt 21, Katharina Berndt Rasmussen

2024-12-30, Liberalismen, konservatismen och klimatet, Klimatliberalerna (podcast), Timbro, Olle Torpman

Internationell webb

2024-01-13, Subsidy Crime Investigation in Sweden: Proposals and Criticisms, Time.News, Amir Rostami

2024-01-16, One in three people involved in organised crime has had a business connection, Teller Report, Amir Rostami, Hernan Mondani

2024-01-16, New Report Reveals Alarming Ties Between Gang Criminals and Businesses – Latest Findings, Time. News, Amir Rostami

2024-01-25, Embracing Polymathy In A Specialized World, Forbes.com, Anders Sandberg

2024-01-31, 90 Detik Menuju "Kiamat Bumi", Kompas.Id, Anders Sandberg

2024-02-24, From transhumanism, Indian Express, Anders Sandberg

2024-02-24, Nobel Laureates and AI Pioneers Converge in Gurgaon to Navigate the Future of Humanity and Technology, BNN Breaking, Anders Sandberg

2024-03-04, Swedish Demographic Studies Reveal Family Structures Impact on Wealth Distribution, BNN Breaking, Martin Kolk

2024-03-05, Here, young adults may receive a trial basic income - the first such scheme in Norway, ScienceNorway.no (blogg), IFFS

2024-03-14, ZNews.vn, Tin247.com, Martin Kolk

2024-03-14, Przyszłość w naszych rękach – recenzja książki "Co jesteśmy winni przyszłości. Longtermizm jako filozofia jutra", Polityka, Krister Bykvist

2024-03-24, Quem deve receber tratamento para o coronavírus primeiro? Médicos enfrentam dilemas éticos, Gov-Civ-Guarda.pt (blogg), Anders Sandberg

2024-03-28, ChinaNews.se, Karin Bäckstrand

2024-04-01, Asriran, Jamaran.ir (blogg), Anders Sandberg

2024-04-09, Rebecca Selberg on the proposal for a new gender identity law, Archynnewsy, Rebecca Selberg

2024-04-16, Scientists' strange offering to the final frontier, Spectator USA, Spectator Australia, Anders Sandberg

2024-04-21, Oxford shuts down Elon Musk-funded Future of Humanity Institute, The Oxford Student (blogg), Anders Sandberg

2024-04-22, Speakers at Synapse Conclave on crossing the duality of human and technology, Stir World (video), Anders Sandberg

2024-04-24, Luminance CEO – using AI to automate the law one task at a time, Diginomica, Anders Sandberg

2024-04-28, 'Eugenics on steroids': the toxic and controversial legacy of Oxford's Future of Humanity Institute, WhatsNew2Day, AOL UK, Yahoo! Finance UK and Ireland, Anders Sandberg

2024-05-10, Mayo students win senior young economists of the year, Mayo News, Erik Angner

2024-05-11, Synapse conclave 2024 and the digital dreams of today's society, Stir World, Anders Sandberg

2024-05-21, Does Cosmological Natural Selection Explain Why The Universe

”Den organiserade brottsligheten är inbäddad i stora delar av samhällssektorn. Man ska inte tro att det är isolerat till unga män som knarkar och skjuter varandra”, säger Amir i en intervju i Aftonbladet.

I början av året presenterade sociologen Hernan Mondani och kriminologen Amir Rostami rapporten *Kriminella entreprenörer - en studie av den organiserade brottslighetens kopplingar till näringslivet*, beställd av Stockholms Handelsskammare. Här från presentationen av rapporten som sändes på SVT Forum.

”Can a piece of software really be conscious? [...] I think we are going to see possibilities and challenges to a normal idea about consciousness.”

Datavetaren Anders Sandberg intresserar sig för hur man med olika teknologier kan utöka människans förmågor och är en aktiv röst i diskussioner om transhumanism. Här i samtal med Shoma Chaudhury på konferensen Synapse Conclave 2024 om vetenskap, teknologi och samhälle i Gurugram, Indien..

Seems Fine-Tuned For Life?, IFLScience, Anders Sandberg

2024-05-23, Biggest threats to academic freedom are political – Report, University World News, Rebecca Selberg

2024-05-27, Théorie de la forêt sombre : et si les extraterrestres ne souhaitaient tout simplement pas nous rencontrer?, National Geographic France, Karim Jebari

2024-06-07, How AI surveillance threatens democracy everywhere, Bulletin of the Atomic Scientists, Anders Sandberg

2024-06-23, Obrnuti Turingov test: Može li veštačka inteligencija prepoznati čoveka, Benchmark, Anders Sandberg

2024-06-24, Tři vraždy za jeden den. Teenageři ze švédských gangů nemají zábrany, Forum24.cz, Jerzy Sarnecki

2024-07-05, Le Monde: Pierwsze specjalne strefy w Szwecji. To reakcja na przytłaczający problem, Interia Wydarzenia, MSN Polska, NewsExplorer.net, Amir Rostami

2024-07-18, 'Nationalise Google!': the techno-optimists hoping to save the world, Spectator Australia, Anders Sandberg

2024-07-20, Experts claim that 'divorce has accelerated gender equality.' How do divorced parents raise their children in Sweden, Gigazine (blogg), Martin Kolk

2024-07-21, Why techno-optimism has become so popular, Spectator USA, Anders Sandberg

2024-08-08, Go West, Weird Man, Truthdig, Anders Sandberg

2024-08-23, Une revue des risques existentiels mondiaux Futuribles, Anders Sandberg

2024-10-04, Tarnybos darbuotojai dalyvavo konferencijoje "Ethics Arena 2024: AI and research ethics", Infolex teises portalas (blogg), Pontus Strimling

2024-10-11, Anders Sandberg | Whole Brain Emulation Ethics, Foresight institute podcast, Ivoox (podcast), Anders Sandberg

2024-10-13, Politique familiale dans l'Union européenne: l'exemple suédois face à la baisse des naissances, Rfi, Yahoo! France (radio), Martin Kolk

2024-10-15, Pourquoi le Nobel d'économie a-t-il été remis à des experts des inégalités entre nations?, Rfi (radio), Erik Angner

2024-10-16, Three False Gospels According to Transhumanism, Answers in Genesis (blogg), Anders Sandberg

2024-10-29, The 3 Body Problem Explored, Lifeboat Foundation (video), Anders Sandberg

2024-11-01, Härte statt offener Arme, libratu Online, Amir Rostami

2024-11-08, Vi spiego come ragiona e come funziona l'élite che ci governa nell'ombra, InsideOver, Janine Wedel

2024-11-18, 481. The Science and Philosophy of Economics with Erik Angner, unSILOed with Greg LaBlanc, Ivoox (podcast), Erik Angner

2024-11-19, "Looking back on the Future of Humanity Institute - Asterisk" by Jake Eaton, LessWrong 30+ karma, Ivoox (podcast), Anders Sandberg

2024-12-05, The biggest meta-trend you need to know about: The rich are starting to have more kids than the poor, Daily Kos, Martin Kolk

2024-12-10, Physicists Propose How To Test If The Universe Is Finely Tuned For Life, IFLScience, Anders Sandberg

2024-12-16, S5E9: An economist's guide to getting rich the right way, Making Money, Ivoox (podcast), Erik Angner

2024-12-23, AI in legal services – could it make the law more accessible?, Tech Street Now, Anders Sandberg

2024-12-26, Konsumerar vi för mycket eller för lite i Sverige?, Europe says (blogg), Erik Angner

2024-12-31, How Sweden Became a Transnational Crime Hub, Newlinesmag, Amir Rostami

**Institutet för
framtidssudier**

Box 591

101 31 Stockholm

Besöksadress: Holländargatan 13

Telefon: 08-402 12 00

Salad Hilowle är en stockholmsbaserad konstnär som spårar historiska berättelser, gräver ut och funderar över afrikansk diasporas inverkan på historien och hur det genomsyrar den samtida kulturen. Tillsammans med Christian Rossipal, fil.dr, filmvetenskap, genomför han projektet Den svarta stranden: Visuella arkiv mellan svenska och karibiska horisonter. Projektet använder sig av konstnärliga metoder för att gestalta livet på den forna svenska kolonin Saint-Barthélemy för att nå en djupare förståelse av tiden än vad som är möjligt enbart genom juridiska dokument från arkiven. 2024 genomförde de research- och filmresor till Saint-Barthélemy, Guadeloupe och Aix-en-Provence för att utforska kopplingar mellan Sverige och det koloniala arvet i Karibien.

FOTO: CHRISTIAN ROSSIPAL

